

هه لسوکوهو تیکی زور مرؤفانه یان
به رامبر سربراز و ئەفسەر و پله
دارەکانى رئىنى ئە وکاتە دەربىرى ،
بە درېزىگىرنى دەستى يارمەتى بۇ
دىلەكان ، بىن ئەھوھى بىر لە توڭە
سەندنۇھو بەكەنۇھو ، لە كاتىك
جەماوەرى كورىستان دووجارى
مەيىھەتى و ئەنفال و كىيمىاباران
بۇو بۇون لەدەست ئەن و رېزىمە و
سوپاڭىسى .
ئەم هه لسوکوهو تەھى جەماوە
كاراندۇھو باشى هەبۇو ، ببۇو
ھۆي رەزانەندى ئاۋەندەكەنلى
راڭەيىندىن لە جىهاندا .

له میژووی نویی گله‌که
نهم روویاوه که م وینه
پیویسته نووه‌کانمان شاناز
بهو سمرکه‌وتنه مزنه بکه
بهره‌مه که له دامه زاراندی
حکومه‌تی هریم و پهله‌مان
کورستان دبیتیتوه.
دهسه‌لاتی به عسی لهناوجوو
هاوشیوه‌دی (شیره به فرننه)
به ربارانی رق و توره‌جی چمه‌ماوه
بؤ ههتا یه هتایی لهناوجه‌که
لهناوجوو، نهم سمرکه‌وتنه
هیواو نویندی به دایک و منداله
جاو‌گه شه‌کانی شه‌هیدان به خشن

مددهنی بینهش بwoo،
کیمیابارانی میلههنت
بکات و ئەنفالیان
چاوهپری چى لېككى
رووبەررووی راومەس
لەگەل ئەم ھەممۇ س
جەماوەرى با
لەخۇبرىدۇو شارەك
پېشت ئەستقۇر بە
لەپىن نەھاتووه كوردا
ھەنگىز پېشەرگەه
ھاوشىۋە شاخى كىي
داڭنۇن و بىريارى رايە
بوارى جىتەجىكىدىن.
لەم رۇڭزەردا بېرىارىك لەم جۈرە
ھەروا ئاسان نەبwoo، بەلكو زۆر
سەخت بwoo، جونكە ئەنجامى
سەرەكە وتنى ئۇرۇدۇگاڭ خەبات لە
ھەولىت سەددەرسەدى مسوگەر
نېببىو، جەماوەر بە ھېنگىز كەم و
بىن تووانا، رووبەرروو دۇرۇمنەكانى،
بې ھېنگىز پې چەك سەر سەخت و
پېنى بەزەيدى دەپووەدە، دۇرۇمنىك
ئۇرۇندە درىندەببۇو، سیاسەتى
(شەلم) كۈرم ھەچ ناپارىزىمدى
جىجىيە جىد كىدر، رەش و سپى و
وشك و تەرىپىكەو دەسووتانىد،
لەم ھەممۇ ينەماكانى، كۆمەلگاڭى

د لوپیک ئەسەر گلکۆي گەنجىك

مردنی جگه رکوشه که هی بیست پله ای
شیوان و غم مناکی ئه و دل و درونونی
منی گرت.
وکو دلین مردن هه مردن،
شنتیکی دیکه نیبه، به لام مردو و بیتک
به جوانه مه رگ ناوی بری، یان له
پاش سه عاتیک له حمامی غازی
ناو مال له ماوهی چهند ده قیقه یه ک
به سو و تان کوتایی به ژیانی بی،
چی بهمه دلین!! ئەمەش مردن،
ئەن جام هه ری کیکه، که چی ئازاری
سایکو لوچی دژوارتره.
هاورپی خوش و یست حمه سه عید!
تو لمسه ر بیره و هری و یادگاری
روزانی رابردو و له گهال کچه که ت
سره و کوچکردو و دهی، منیش
شەریکت دهیم له و هەست و نەسته.

مارف خه زنده دار
 له چارمه‌گی دواوی سه‌دهی بیستهم
 له شارهزور کیتوؤل‌لیه کی پیتوؤکه بورو
 به‌سهر پن نه‌که و تتوو، ناوی سروه
 حمه سه‌عید حمه که ریم بورو،
 له ماوهی سالانی کوتایی سه‌دهی
 بیستهم له شارهزور و له سلیمانی
 ڭاگادارى گوره بیوون و پەرمەسەندىنى
 ئەم كچە بە‌كاره بیووم، بەن‌مالەي
 گەوره، دیوه‌خانى تاودادان، میوانى
 زۇر لە ئەنجامى پەيوەندى عەشىرىتى
 ھەمووى له‌سەر شانى ئەم خانەم پە
 جەجوچىلىيە بورو.
 دايىكى ئەم كچە چۈن پەرەردەي
 كەردووه، حمه سه‌عیدى باوکى
 چۈن گوره كەردووه، رەن ۋىيانى
 راست درووستى بى پېشانداوه، له
 ئەنجامى ئەوچە پەيوەندىيەكى دايىك

جوانہ مہرگ سروہ حہمہ سہ عید حہمہ کہ ریم

شاھو: ناپی هونه رمه ندان له زیر کاریگه ری موزیکی بیانی ههستی گوینگری کورد بشیوینن

که له بیوری نه ته وایه تیمان
قوول بینه وه تالله ئیر کاریگه ری
نه کلتوره ره رسنه هه پهه
به بهره رو داهیتانی خوبیان
بدن. شاهو دل (من زور
پهیوهندیم به گورانی سنه نگین
و رسنه فی کوردیه وه هه یه من
خوم به قزه زاری ماموستایان
عه لی مردان و ماموستا تایه
تو قیق و مازه هری خالقی
دمزانه و اونه هونه نهندی
گه رهی کوردن کاری و اونه
له ناو که لتو روی خالبیسی
کوردیه وه رسه ری هه لداوه،
به داخه وه زور بی کاره کیدا،
کوردیه کانی نه و رسه درده له
ئیز کاری گورانی و مؤسیقاتی
عره دیه و تو رکی دان. شاهو هری
عنه دله بیلی هیوا بدهه ده خوازیت
که بتوانی له کورستادن چهندین
کوئنیتی کورانی ساز بکات بؤ
نه وه بیاسته ش دلتن هیوا دارم
له لایه نه هریمی کورستاده وه
پشکنگی بکرین تاوه کو بتوانین
زیاتر خزمت به رومتی هونه رو
موسیقاتی نه ته ویه تیمان بکین.
شاهو نیستا بیر له وه ده کاتمه وه
گورانیه کانی تیز مردمجی باوکی
نوی بکاتوه. هروهه بایر
له پهه رهه مهنتانی سیدیه کی
پهه رهه کانی خوبیان ده کاتمه وه
شاهو له کوتایی قسے کانیدا
وقی (هیوا بدهه ده خوازیت
کورانی کوردی له ئیز کاریگه ری
موسیقاتی بیانی ده رهه بیزی
شیواره کورنیه جوانه که خوی
پی به خشتیریه وه تاکو زهوق
و چیزی کویگرانی کوردی پی
نه شیوه نیزه).

ناهیوی عهندلیبی و بهاری مودیری هاوشه‌ری

- ناماده کردندی: دشتی که تهوری-
ناخن/ نهانیا
له مواده داده شاهوی عهندله لیبی سردارانی
له لمانیایان کرد بهمه بسته
سازانی چهند کاریکی هونه ری
نه وهبو و چهند کو نسینرینیکی
هونه ریبان له شاره کانی ناخن
و کولنی نه لمانیا و هروهها
له روتراهمی هولهندسا ساز کرد
و به بشداری جه ماوریکی
زوری خلک کاره کانیان به
سرمهکه توپویی نه نجامد.
شایانی باسه عهندله لیبی کان
گروپوکی زور ناسراون له نیران
و کاره کانیان به یه کیک له
سیما جیاکرمه هکانی موسیقای
کوردی و نیزانی داده نزیرت. به لام
به داخه وه مدیا کافنی لای خۆمان
که متريشکیان خستوته سمر
کاره جوان و دانسقه کانیان.
هه لکه توپویی یه گروپوه له
میز ووی خودی گروپوه کوه
نه تاکه تووه به قدمه ووی له کاره
جوانه کانه ایه و هشوپن پی خوبان
له ناو دنبیه هونه دی موسیقادا
سپه پاندووه شاهوی عهندله لیبی
نه ندامی کارای گروپوه که له
لتدوانیکدا گونی (تبیه) که نتمه
به کوردی و فارسی گورانی ده لین.
له هه رک نسینر تیکدا من و به هاری
مودیری به کوردی گورانی
ده لین، شایانی باسه به هار
خیزایی شاهوپوه و چهندین ساله
وهک گورانی بینت له گروپوه دا
کار ده کات. نه ندامانی گروپوه که
بریتین له فه رزینی دارابین

شاماده کردنی: دشتی که تهوری
ناخن/ نه لمانیا
لهمواهیدا گرووپی مؤسیقای
شاهوی عهندلهبی سه ردانی
ئه لاماپایان کرد بهمه بستی
سازداشی چهند کاریکی هونه ری
شومه بسو و چهند کو نسیرتیکی
هو نهربیان له شاره کانی ناخن
و کولنی نه لمانیا و هرودها
له رو تارماید هله نه دساز کرد
و به بشداری جه ماوریکی
زوری خه لک کاره کمانان به
سراکه تو وی نه نجاماد.
شایانی باسه عهندلهبیکان
گرووپیکی زور ناسراون له نئران
و کاره کانیان به یه کیک له
سیما جیاکرمهه کانی مؤسیقای
کوردی و نئرانی داده نهربیت.
ده لام
به داخهه میدیاکانی لای خومن
که هتر تیشکیان خستوت سه
کاره جوان و دانس قکانیان.
له لکه تو وی نه کم گرووپی له
مذی ووی خودی گرووپیکه و
نه هاتوه به قدمه ووهی له کاره
جوگانه کانیانه و مشوین پی خویان
له ناو دنیا هونه ری مؤسیقادا
سیداندووه. شاهوی عهندلهبی
ئه نهندامه کارای گرووپیکه له
لیدان و اینکدا گوئی (تیپه که) نیمه
کوردی و فارسی کوارانی ده لین.
له هر کو نسیرتکدا من و بهاری
مودیری به کوردی گورانی
ده لین، شایانی باسه به هار
خیزانی شاهویه و چهندن ساله
وک گورانی بیز نه کم گرووپیکه
کاره ده کات. ئه نهندامانی گرووپیکه
بریتین له فه ریزینی دارابین

عاجباتی هر ظهوری که مریشک هم
جیقنهش دهکات و هیلکش دهکات، لهناو
ههمو و ته بیرانیش قالوچهش تهیره، له
عاجباتیه کانی دنیاش گهربی، چونکه
زور شت هن تا ئیستاش ئه قل پهیان
پینتابات، مهسه له یه کیش ههیه دلن به
دوای چوواندا مهجهو. مهسه له زورن
لههگرد به دواياندا بگیرین، به لام زوبههی
ئه و شتنانش بیوه دنیان بی جنزوکو
شتنی له شیوههی شیخ و مشایه خووه
ههیه، مهسه له یه کی دیکهه ههیه
ده لی: کار و ابروات له جیاتی ریدنی
سمیلانیش له سردادهندین، هرچه نده
ههندی بیاوه هن پینبان وایه تازه چوو،
ئمهوهی هشبوو له سه رمان دانا، سمیل
و ردين هر هیچ نیه، ئمهوه نبیه له
رووی سیاسی و دبلوماسیه و بیاو

سماکو عہ بدولکہ ریم

فهرقه که هر یهود نبیه حکومتی هر بریم
به دست موقوچه فرمادنیان و هر یهود
کیری خوارده، تا لامه و گیرش
دندونه چن ناتوانی کس داده زننی،
مه بی ستم دامدز اندنی "خاس" نبیه،
چونکه لوهوتی دنیا درست بیوه یهود
خاس و ماسه هر هبووه، و هک چون
فه قبردو دادله مهندیش هر هبووه، با
رزو دورو نیروین و هر له تمدین شته
خzman بسو و پیته و، پیم باشه یهود
له خوی راده بینی و ناترسنی و دلامی
یهود چند برسیار و کانه مان بدانه و
مه من وون ده بین، ده شکری کوانه وی
سردو که له بیان له لگه کل سیاست ده کولنی
و روژیک له روزان ساردو گرمیان
دسته شاهزاده انش، ولاده دهدنه هر یهود

پرسیاری یه کم : جیاوازی نیوان
ههژارو ههژاریکی دیکه چیبه بو ئوهی
بهرپرسی لقی پارتی له هموایر له سمر
نه ترسین :

بکاته و؟ ..... کامووندی بی بو زرم
پرسیاری دووهم: جیاوازی چیبه له
نیوان ئەو پیاوانەی بە سەفتە باره له
حۆومەت و یەکیتى و پارتى وەردەگەن
و رۆزانەش ھەزار و یەکجار سەگ و
سەگابیان دەكەن، ئەو كەسانەش کە
بەنانە زگ و بە ئارقەقو بازروو خۇيان

پاره یهیدا دهمن، سهپری دیان له سهه
دهکنه؟

له کورده‌کان دەگرنەوە؟ پرسیاری چوارم: ئەدی جیاوزى ئەمەو
له چادایه بیش رووخانى سەدام ئۇمۇمى
نۇفوسى مەخەمۇر و ناوجەڭ كانى ئىزىز
دەستى رېزىدى بىعس بۇوايى، مالىشى
لېرىھ بۇوايى، رېتى كەھوبتايە دام و
دەزگاكانى كۈرمەتى هەردىنھىچ كارىكى
راپى نەدەكىرا، تا نۇفوسى نەگۈزار تىباوە
ھەولۇرى، بەلام ئىستى بە پېچەۋانەوە تا
نۇفوسى نەگۈزارىتەوە ئۇيۇندەرى لېرىھ

هیچی لو تاکری
 پرسیاری پنجه‌م: جیاوانی چیه له
 نیوان کارمه‌ندو موچه خور؟
 پرسیاری شنه‌م: جیاوانی چیه له
 نیوان ئه دوو زاته‌ی یەکیکان له‌گەل
 دامه زراندنی دەکریتە مودیرو راویز کارو
 خبیر و شتى تر. ئەم دیه کەشیان
 ئە تو خوش؟

نه مجازه بیان به حمه سرتوهه لهم سوچه ووه
ناوت دده هیتم و له هزرنکی پر له سوزی
لمرینه ووه ئهه دهنگهه تو دهیمه ووه بهو
همزه مکاره عاشقه دنیا یهک خوشبویستی
له هکل بونو خوم و له هکل عمری خوم
له هلگرم... نه مده زافی نوای داهننیتی تزو
داهینانی ئه وانی دیکهه رهه دهیزیه
سردیدهه قورگه زیرینهه کان هممو و هاکان
له هکل خو تان جوانه همفرگ دهکن و ههر
بهه تمنی ناسه واری غه ربیتان بو ئیمه مانان
جیهدنیتی...
قمهه ئهه و ساتهه وختانهه بیر ناجیتهه ووه که

تو بهو همه مو گنجیته و بالا بلندیه و
ریکوبوشیه و دمبووی به بەشیک لە
حجزه کانی گنجیتیمان و تا نیسقان غرفت
دەکردن لە عاتقۇو پارانەوە لە عەشق....
ئەو شىم بېرىنچىتەوە كە ھەممۇ بېيانىان
جىگە لە بەخشىنەوەز زەردەخ، نەمە
سىيامىيەكى جوان نەبىتتە هېيچ رو خسارىيى
دىكە لەھەممۇ عمرى بەخشىنەدەي تو
نەنەپىيرا... ئاخىز مەركى ئەۋەندە بېقروەت
بۇوە كە پىتۇرا، بەلام قەمت نەيتوانى
ئەملىقىكەن:

**به جوانیه کانی
نؤ بویری.. تا
دوا هه ناسنهش
به "که میره کم" و
"نات زدار" و "غدریب" ،
غدریب "نو پیرا" ،
پویه تا دواي
مه رگى تو ش
ته وان "فوئاد" یان
هه ر بده گه و هه دی
هی شت و ته و هه و
کم نامیزه یان
هه منته به که ، م**

هیشتتوهه که نیستاشی له گاه لدابی هر
به عهشقوه بق نم زمهنه بذین که
له رینه وهی نوازه کان پنیه خشیوین..
که اونه هیچ شتیک ناگاته گهوری
گریان... چونکه له ویوه ده زانی مرؤ چهند
راسنگویه له گل مردن و زیانی خوی، چونکه
ده زانی همو عاشقه پاکه کان له ویوه
دهستیندکات... ناخ ندینش نه ساتانه بو
نه نهوندرمه دنده گهوریدم ناسی وبو به
مامساتم بو وبو به فریشه دنگخوشی
تیکالی نهیتیه کانی بوو... ثم و شهوانه
خونم به بشیک له گهستی شه کتم دهد
له ویوه دندگه خاموشه که که ده وبو به
بوکه قشیله بیهی تاره نگی شه و له نامیزتم
ده گرتو تیر تیر بونم ده کردو له گه لیشی
ده هژامه وه... له ور روزیو من له گه لـ
عومرو توش له گه لـ عمر بوبه ثاشنایه کـ
نه بیدی... نه مدهرانی نهوده مومو جوانیه
تو نه وهنده زوو مالتاوایی له عومر ده کات
نمده زانی (بوکی تازه) نهوده
زووچه ناکامی ترازی بوکیتنه رهشپوش
ده کات... من نه ور زانم به بیریتیوه که
دهنگخوشیکی نهوده جھیلبوو نه وکجه
چوان و بالایزه زانه له سینباری نهود شه وی
خونی سه و زیبیان بیوه دهینی... ثای
ئه مشهود له سووجی نه مه میخانیه که
سالانیک ده یکرینه مریدیکی زمانه چهند
خدم خوارد، چونکه همه مومو نیکایه کی توی
لیونوو... نه مدهرانی کوچکردن سینبیری
تو ولا تیکی پر له نوازه وه و پر له حسره دتم
پر جدیلی... نیستاشی له گاه لدابی که به
ناخی هله کانی گنجیتی خومدا راده بوورم
نه و سوزه خه نهانکامه و مدیریتیوه که
دهنگوت... من هله بیوه اه ور زانی
گهنجی و جوانی)... نه مه شیان رو خساریکی
پر له عهشقوه پاکه کی تو بیوه که شهوان
دمبیوه به بشیک له بیکرده وه کانی ئیمه و
تا دره نگانی بهم نوزه دیوه ده سره دهین و
که شه ویشن راده ده کنی ئیمه ش له نیو خمه
تاله کامن راده ده کشاین. به لام له گه لـ
له گل کشانی عومره وه او کوچکی ناوارده
تو نه مه حزمانه عومری ئیمه ش له شهقهی
بالیانداو فرین. لو ساتاهه وه ختیوه وه
ناخوه من له نهانو چریکه کی تو ده سوتیم و
چکه له گریانیکی گرم نه بیهیچ شتیکی
دیکه شک نابیم و هر بهم یاده شه وه
ثای ئه مشهود چهند بیوت گریام.

* تۆ کوردیکی موسلمانی یان موسلمانیکی
کوردى؟

- من ئىركەكانى خۆم وەك
موسـلـانـىكـى جـىـبـىـجـى دـەـكـەـمـ،
خـۇـشـ لـهـ بـنـهـ مـالـمـەـكـى تـائـيـنـىـمـ،
بـەـلـامـ لـهـ مـەـھـانـ كـاتـاـ باـوـرـىـشـ بـەـ
جـىـاـكـىـنـدـەـنـوـدـىـ تـائـيـنـىـ لـهـ مـەـلوـتـ
وـ سـيـاسـەـتـ بـەـ زـەـرـوـرـىـشـىـ
دـەـزـانـ، دـەـبـىـتـەـ هـۆـىـ خـەـزـنـىـكـرـىـنـ
وـ پـىـشـخـىـنـىـ مـىـلـلـەـتـ وـ كـۆـمـلـگـاـ
بـەـ بـەـ مـاـيـاـنـ يـىـيـەـ ئـەـگـارـ وـ تـەـ
لـهـ سـيـاسـەـتـ كـانـىـ تـائـيـنـىـ نـىـبـەـ.
مـەـسـلـەـكـانـىـ تـائـيـنـىـ نـىـبـەـ.
* مـامـۆـسـتـاـ تـائـيـسـتـاـ توـنـتـوتـ توـ
كـورـدـىـكـىـ مـوـسـلـانـىـ يـانـ مـوـسـلـانـىـكـىـ
كـورـدىـ؟ـ
- لـهـ قـىـسـەـ كـانـمـ ئـاشـكـارـىـهـ وـ

رورو نیش کرد دوه.
نمگه کور دیکی مسلمانی جیاوازی له
نینیوان ناین و نه توهه پخن دکرهت؟
من بیم و اندیشه ئایین
ریگر بیت، له وهی نه توهه
ما ف و پیوستیه کانی خوی
به دهدست بینیت، ته گهر ریگر
بواهه، ده بینین ئه و نه توهه اندی
ددوروبه رمان چون که لکیان
الیوهر گر تووه بؤ گیشتن به ما ف
و پیوستی و مراما کانی خویان
و هک نه توهه دیک، کوهانه ریگر

A small, circular emblem or seal is mounted on a dark wooden plaque. The emblem features a central figure, possibly a lion or a similar heraldic animal, surrounded by a decorative border.

10

شیخ محمد شاکھلی - ۲۰۰۹

له‌بهر شهودی، که و تاره‌که چهند
باره‌دی و سترنجراکتیش نبی و
شتن تازه‌ی فیرناتاکات، مدچیت
هر کات تساوایه‌کات و شرکه
شه‌مرعی و تائینیتیکه جیبه‌جن
ناکات، نیمه پیمان وایه و تاری
روزی هه‌بیدی دهی لاهه‌نی شه‌مرعی
تیا بتیت، که به‌شیکه له تئرکانی
وتاری تائینی، به‌لام ته‌نیا هه‌ر
هه‌و لایه‌نه ندیه، واته ماموستا
نیوکاتزه‌میر یان سی چاره‌گ هه‌ر
به باهه‌تی شه‌مرعی تساوایکات،
باهه‌تیش هه‌یه په‌هودنی به
گرفت و تواری روزه‌هه، جا
له‌گشت بواردکانی ژیاندا،
هه‌مشش به زه‌مینه خوشکردن
ده‌بیت، ثاموئگاری بکمیت، خول
بکه‌یته‌وه، ماموستا پینگه‌یه نیت
و کارکردن، گره‌که.
نه و پاریپیزی، یونه‌وهی بیوان
بوهه‌نه وانه‌دی دین بوز گویگران،
له و تاری هه‌بینی به شیوه‌یکی
رزو به بریکوپیکی و ته‌ندرست به
دموری و ندانه‌کانیان کو بکه‌تنه
و دیالوگیان له‌که‌لدا بکن، به
زمانیتیکی هاچه‌رجه‌خیش‌بیاندوین،
نه‌هه‌مانه هه‌مو و له بہرنامه و پلانی
نه و کونفرانس‌هایه، له‌سه‌ر
زه‌مینه واقعیش کارمانکردووه
و کاریش ده‌که‌ین، بقشوه‌هی
وتاره‌هکانی رزوی هه‌بینی بتوانیت
ته‌عیر له تئیش و مواعانت و
داخوازی خه‌لک بکات و بتوانیت
په‌یامی بیروزی تائینی ٹیسلام
و دهکو بیویست بکه‌ینه ته خه‌لک،
که به‌بینی ثاماریکی ورد خوی له
۵۰۰-۶۰۰) هامزار که‌س بددات،
ده‌بیت و تاریبیز هه‌فیقه‌تکانی
تائینین بکه‌ینه ته خه‌لک، دوور

مجهد شاکله :
له‌گرد میان له‌دا یکوه
درچوی په بیانگار ماموستایانی
رکوه دواتر سانیک له‌کولیزی
دو روده ده به غدا خویندویتی
لاغم به هشی کاری سیاسی و
شده رگاهیه تیسهوه کولیزی بووه
پیشنهاده له دو کابینه‌ی
کوکمه تی هریم کورستاندا
زیر بووه.

هه به، داخوازی پیشکش به و مزاره تئو و گفای دهکات بیو مزگه و دروستکردن، نئیمه ش لیزد لیزنه دی تایبیه همان ههیه، به پیویستی تاوجه کی تازه دروستکراوه له شاردا، پاش تویزینه و و هه لسنه نگاندنی وردی ئم داخوازیه، ننجا ره زامنه ندی له سره نیشان دهدربت، به پیویستیه مرچ و خواست و پیویستیه کمان پیشکش به لام گهاره که تازه و له شویتکی کونجا و دستت به کاربیت، نیمه له گلهل نهودین، مزگه و دندنه له مزگه و دندنه نه دن، به لام له شاری همولیر کومله لیک مزگه و هن زور زوو دروستکراون، هی وا ههیه (۵۰) ساله، بکره (۱۰۰) ساله دروستکراوه، ناکری تو وه مزگه و دناته نیک بدیت، به لام خلک لیلی راهاتووه، به لام بو مزگه و دنی تازه دروستکراوه، دایمه زربت، نه و پاشاگه ردانیه نامیتیت. باشه له به رامبره قتوای ئم مه لایانه، ده سله لاتی داداچ رونیک دیگیت؟ فتوای شمراعی ده سله لایه که به یوهندی به شایینه و ده سله لاتی داداچ پیوهندی به دین و دنیاوه ههیه، فتوای شمراعی پیوهندی راسته و خواهی بدوون، نیستا به پیچوانه و خوبون، دنگه ۵٪ خاوه ای بروانامه بین، دنگه کیشیه دروستکردووه له نیوان راده که یاندنی ناوه روکی ئم و نثاره و به خشیتی سوود پیان، هه ندیک

کن قتوا دددات؛ نه گهر سهیری بکهیت لیسو رو ندوی، قتوا چیاواز ده درکهت، ماموستایه که دهکن (ده لانتم) حده راهه، نه بیهاره ناوکوش به دهروستی نه ده راوه، یان که سیکی دیکه سپارهت به بابات و مه سه لایه کی دیکه لمسه مینیمه قتوایه که دردهکات... به رای به دیزت سادم لیزنه قتوها ههیه، دسته تایبیت له گوره پانه که ههیت چونه هشوای لهم چووش دردیت؟ نیمه لیزنه که ده زانسته کافی دو، هلوپلیان نه داوه له زانسته کافی دو، هلوپلیک، سلسه، گواهی، تکلور، میزووی رابردووی میللله تکه یان شاره زابن و به زانیکی سه ده میسانه و تاره کایان ناراسته خه لک بکنه، به لکو هر لندانه دهه که دهه تیک و تاری کیشیدارو چند بارده، یان له تهیا دووتوی شه حکردنی چهند نایهت و قرموده دیده در پاچ، لام پاریه پلاتنان چیه؟

به لی نه که هر له و تاری هه نیدیا، له یونه و هه مو و کات و شوینیک و تاره کان کرنگن و خلک گوینان لیده گریت و ماموستای نایینی له کومه لگایه کی و هکو نیمه یه کبار گرنگه، نیمه ده مانه وی ئم گرگنیکه و تایبه تمه نه دنیه بخهنه خرمته نه ته و هکه مان، راسه ته جاران به شداربو وانی و تاری شایینی ۹٪ نه خوینده دوار و بیوهون، نیستا به پیچوانه و ۹٪ خوینده وار، دنگه ۵٪ خاوه ای بروانامه بین، دنگه کیشیه دروستکردووه له نیوان راده که یاندنی ناوه روکی ئم و نثاره و به خشیتی سوود پیان، هه ندیک

بهناویانگترین و دیارترین نهفته‌سازانه، که لمسه‌ر نهادی
کورد هم بود و له زوربه‌ی سرچاوه‌گاندا لوانه شانامه‌و
شاهنامه و کتبی میتوژونووسه عربه‌ی ئیسلامه‌کان
و تهنانهت بیانیه‌کانیش ئاماژه‌ی پیکراوه ئهفتسانه‌ی
ئەزىزدەھاک (یان (زوحاک)ه).

لەستىدا ئاشمەق قىسانىيەدە بەچەندىشىوە يەك لەسەرچارا خەكىدا
بەرچاود دەكويت، بەلام بەشىۋەيەكى گىشتى يەك ناوهرىۋەكى
ھەيە، ئۇپىش بىرىتىيە لەمۇسى كە پاشابىيەكى ئىئانى ھەبۈوه
بەنىاوى ئەنەدەھاڭ) وۇزۇر تۇنۇتىيە بۇو دەرمابىدىرى بە
دانىيىشتوانى ولاتىكىي، ئەم پاشابىيە تووشى ئەنخۇشىيەكى
بۇوه، كى دوو مار يان ئۇزىدۇلما لەسەر شانى رواووه ئەم
مەردەش چارى ئەبۈوه تا سەرەنچام چارمىسىدە كەيىان
بۇداندا، بىمۇرى رۆۋانە دوو لاو سەرېرىن و مەشىكە كانى
بىدەن بەم مارانە، بەلام جەلەدەكان دالەرم بۇونە و يەكىن
لەم لاوانەيان ئازىدەردووه لەبىرى ئەم مەشىكى بەرخىكىان
دانادە ئەم لاوانە چۈونەنە ناواچە شاخاویيەكان و لەمۇ
ئەمارەيان زىيانى كەردووه ۋەن و ئۇخناوازى لە نىيۇانىاندا
درۇست بۇوه تا لەدەوايدا كەلىكى كۆچەرى و شوانكارەي
دانىيىشە جىلى لە كەتۇوتۇو، كە كەلى كورەد(۱).
يەكىنلى تىز لە ئەفسانەكان نەۋادى كورد دەكىنەنەوە سەر
دېۋو ورنچ (الجن) و دەلىن كورد لەنەوەي شۇ دەۋانەن، كە
كەنېزەكانى سلىمانىان رفاندو لەئەنچامى زاۋىزى لە كەلىاندا
كەلى كورد هاتۇوتە ئاراوه، هەندىكى دېكەش دەلىن، كە
كورد لەنەوەي (جاساد)، كە سولەيمان دەرىكىد(۲).

هرچونیک بیت مهله‌ی گیرانه‌ویه نهادی کورد سره‌ی
کیشاوه بـ نووسراوه کانی سه‌ردمه می‌سلام. ته‌نامه‌لله‌ای
نه‌ندیک لمیزیونویس و نووسه‌رانی ثم سه‌ردمه شدنا
که لـله بـ بـومه‌لـدووتـی چـندـنـیـکـدـا بـرـجاـوـدـهـوـیـتـ
لوـانـهـ لـهـ کـتـبـیـکـیـ(ـکـورـ،ـتـورـکـ،ـعـمـدـبـ)ـیـ ثـدـمـؤـنـ،ـ

بههندیت کورنکاریهوده هم نویسنده‌یه نویسیده (۱۰۰).

بهروها نویسندۀ ریتمیکی (د. مارکریت) کتبیکی داناوه بهناوینیسانی (الن)، ذکریات کور و وطنهم) تایاده همان نفسانه بوباره بتوته، بهمان شیوه نویسندۀ ئیگلیزی (کلینگ)، که لاهسردمی یه که مین شیری جهانیدا له کورنستان بوجو و کتبیکی، لام بارهیده بلاؤک بتوته

همان ئەفسانەي باس كردۇوە(٤) .
ئەفسانە يەكى تىر، كە زىاتىر لە باكۇورى رېڭىۋا باوبۇوه،
دەلىت: كوردەكان سەزەمانىتىك دوو تىرىه بۇونە بهنارى
(میلان و زیلان) كە گوايا میلان لە عەرمەستانەوە
ھاتۇن و زیلانىش لە قۇزەللتامۇم میلان بەچاۋى سووك

روانیویانه‌تۀ زیلان^(۵).
نوای دورکوتونی ئیسلام و پهلهاویشتنی بەرھو ناوچە
جیاجیاگانى دورورپەریدا، کورستان يەکیک بۇ لو
ولاتانە، كە كۆتە بەر شالاۋى هېرىش و فراوانخوازىيەكاني
عەرەبە موسىلمانەكان، دواتریش بۇو بە بشىك لە
ئىمپراتوريت ئىسلامى وەك بەشىك لە قەلەمەرھو
خۇپان مامەلەيان لەتەنە دەكرد. هەربۇي مېزۇنۇنوسە
ئىسلامىيەكانى ئۇسەرەدەمەش، كاتىق دەھاتەنە سەر باسى
نەزاوۇ مېزۇوو گەلاني دەولەنى ئىسلامى، ياسى نەزاادى
گەللى كوردىان فەراموش نەكىردوو. بەلام ئەمەرھى لېزىدا
شىاياني باس و ئامازە بۇ كەردىنە ئەمەرھى، كە بەداخوه
ھىچ كامىك لە و سەرچاوانە سوودەمەند نىن لەبوارى گەران
بەدوای نەزاادى كوردىا، چونكە زىيادەرھو نابىت ئەگەر
بىلدىن بەدەگەمن نەبىت، ئەگەرنا تەمواوى ئەم سەرچاوانە
چەۋاشەكىرييائانە باسى نەزاادى كوردىان كىرۇوھ و ھەوليان
داوه، كە رېشىمى نەزاادى كورد بەرنەوھ سەر رەگەزى

لیره داد به هماندانه و همیه کی خیرای لایه ره کانی سه رجاوه
ئیسلامیمه کانی سه ده کانی نا و هر است ده گهینه ئه و راستیه،
که زور بایه هر ره زوری ئه و سه رجاوانه هولیان داوه،
نزاوی کورد بر رنه و سه عربه، له سه دندا (سه جیم
کوری حفیس) (ابو یقظان) له کتیبی (كتاب النسب الكبير) دا
چهندین بوجوونی بنی سه رو شو و پنی له سه دنزاوی کورد
نو و سیو و ده لیت: کورده کان نه و هدی (کوردی کوری عومه ری
کوری عامری کوری سه عسنه عنن)، که ئه م بوجوونه
له لای زور له نو و سه ره عربه بکانی دواتریش دو و باره

له لایه کی دیکه زانای عهرب (ابن هشام الكلبی) بیو
وایه، که با پیره گوره کوره کوره کوره کوره کوره کوره کوره

به کشتنی متوانین بلین بیرون که گیرانه و هر ریشه نهادی کورد بو سه رمجه له کی عهره ل له لای زوری هه هر زوری میزونووسان و نووسه رانی نه و سرده همه می سلام که لای بوبو و له دو و توی زوری سه رجاوه کانیدا به رچاو دمکویت، بو نموونه (ابن حوقل، اصطخری، المقریزی،

ابو العداء، ابن بطوطه، الديمطيقي، الادريسي، الحنبلي ....
هند.

ئەمەم جە لەھەيى كە ئەم بۇچۇونە سەھرى كىشىاۋە تاڭەو
رەدەھىيى، كە زۇركى لە مېزۇنۇس و نۇرسەرە عەرەبە كانى
ئەم سەردەمەش يېشكىرىلى لى دەكەن(11).

زنای خهلیل

دہلی پاکستانی نہیں لڑا کھلپا

لایه‌های مام ناوگاندی.
 له دررفه تیکدا پرسیمان زانا تیستا چی
 به دسته و دیده؟
 تیستا خرم بو دنیای نالی و
 لیکولینه و میمه کی تبر و هسکل لمسه‌ر
 شیرعه‌هانکی نالی خه‌ریک کردیوه،
 به یو میدم با قوانم شتیکی تازه بخه‌مه
 کتیبه‌خانه کوردیوه.
 تنه‌هه فی دریش و داهیتان و پرهه‌هه می
 مه‌زون و پر سه‌لیقه‌تی له زانا چاوه‌ری
 ده‌که‌ین، پیرزوقه.

بهدرخان
زاناخه لیلی شاعیری لاو، قله له مینکی
دوای را پهرين و یدمکنه له شاعیر
و نووسهره به برشته کان، زانا تا
ئیستا زیارت له ده دیوانه شیعر و دوو
رۆمان و دوو نوچیتی بلازکردوتوه،
دوا بارههم و داهننائی زانا دیوانه
شیعریکه به باونوینشانی (هدستیکی
هدستیکی نوی، که و مزارمتی
روشنبری بیوی چاپ و بلازکردوتوه،
له جاینگ، قهشه نگ و دوو توپه، (۱۴)

عه بدوللا پشده‌ري: هه ڙار موکرياني هيچي بو نه ده نووسين و به شداري
کويرونه و هکانيشي نه ده کرد

خُوْم کَوْبِيْنَهُوه و هَوْالَهَکَم بَوْ
 باسکردن و تیان چَی بَکَهِین خَوْ نَئِمَه
 نَاتَوانِین لَه بَهْرامِهِر هِرِشَی نَهُو
 رهش و رووتانه هِیج کارِیک بَکَهِین
 و دِیساناوه چَه کَی بَدَرگِریشمان
 نَیبِه، تَهْنِیا بَوْ حَهْرِه سَاتِ مَالِی مَلَا
 مَسْتَهْفَاه کَاتِ خَوْی دَوْ وَسَی پَارِچَه
 چَه کَ روو خَسَطَه درَابُووین و بَهْسَه
 مَنِيشَه وَتمَه چَوْن دَهْمَن، کَهْوا
 خَوْمَان بَدَهِینه بَهْر قَهْزَه و قَهْمَهْر و
 هِیج چَارِهِه بَوْ حَالَی خَوْمَان
 نَهْدَوْزِنَهُوه، نَهْوانِيش و تیان بَزانَه
 جَارِهِمان چَبِيه و چَی بَکَن؟ نَنِيش
 وَتمَه اوَي بَدَاش دَزَنَسَم کَهْوا بَه
 نَهْنِيَه بَهْوَدِنَهی بَکَهِین تَهْنَاقِه
 (خَوْمَهِینی) هُوه و خَوْمَانِیان لَهْکَل
 رِیک بَخِهِن، نَهْوانِيش و تیان شَهْمَهِه
 تَوْ بَیرَت لَیکَرِدَوْتَهُوه کَارِیکَی زَور
 بَقَهِیه (خَهْتَهِر)، چَونَکَهْ نَهْکَهْر
 پَهْبَوْدِنَهی نَهْنِيَه کَانِمان شَاکِر اَبِیت
 هَهْر يَهْکَسَهْر بَهْنَاوِی خَیانَتِه بَه (شَا)
 لَهْنَوْمَان دَهْبِن و يَان دَهْمَانَهَه و دَهْ
 دَهْسَت رَزِیَه بَهْغَدَه، بَهْتَابِیهَتِه کَهْوا
 ئَیْسَتَا خَوْمَکِی عَهْسَکَهْرِی لَه گَوْرِیَه،
 مَنِيشَه وَتمَه دَهِی بَاشِه نَهْگَهْر هَاتَوَو
 رَزِیَهِمَی شَا لَهْنَوْاچَوْو، حَكَومَهِتِی
 خَوْمَهِیَه هَاهَه گَوْرَی بَزانَه حَالَی
 ئَیْسَیَه چَی دَهْبِیت و چَوْن دَهْمَان
 فَهْ وَتِنِين، نَهْوانِيش قَسَهْکَهِه مَنِيان
 لَایپَهَسَند بَوْو، وَتِيان: بَاشَرَت وَایه کَه
 بَرِس و رَایِه کِیش بَه شِیخ (مَحَهْمَدِی
 خَالِدِی بَرَازِی مَلَا مَسْتَهْفَاه بَکَهِین،
 جَونَکَهْ مَادَهَه کَاک تَیَّرِدِیس و کَاک
 مَهْسَعُود لَیْرَه مَهْجُووْن نَین دَهْبِن
 مَوَاهِقَهِی نَهْوَیِش و مَهْرِگَرِن لَهْبِرِد
 دَوَارَوْز، نَتَئَر رَوْبِیشِنَه لَای نَاوِرَو
 لَهْمَالَهَکَهِی خَوْی، قَسَهْکَهِه کَانِمان
 لَهْکَهِل دَلَّا بَاس کَرِدَوْ نَهْوَیِش هَرِوَهَه
 ئَیَه دَوَوَلَ بَوْو و نَهْمَدَهَتَوَانِی کَهْوا
 هِیج بَرِیارِیکَی سَلَبِی بَان ثَیَّجَابِی
 بَدَات، لَهْ نَهْنَاجَامَدَا وَتِي منْ بَیَّجَه
 رَایِه کَم نَیِّه، ٹَیَّوَه خَوْتَان چَی بَدَاش
 دَزَنَسَه بَکَهِین، شَینَجا وَتِيان تَوْ چَوْن
 دَهْنَوَانِی نَهُو پَهْبَوْدِنَهی بَکَهِی لَهْکَل
 تَاقِقِی (خَوْمَهِینی)؛ مَنِيشَه وَتمَه نَهُو
 کَارِه بَوْ منْ بَهْجَبِیلَن و منْ خَوْم
 رِیگَه پَهْبَوْدِنَهی بَوْ دَهْدَوْزَهَه و
 بَهْشِی حَدوَتَه

ئینجا من به راشکاوی پیشامن و ت: من هرگز خوم ناخه مه ناو ئام شهربه راگه یاندنهو، له کاتیک که ئیمه هیچ کامیکمان له (قیاده موقدمندا) به شدار نین و ناشخونیدبرپیشهو به راجیری (قیوس) دافراوین و نهگهر ئیوش حذرتان به نووسین هیه فرموده ئیوش به ناوی خوتانهوه برونه ناو مدیدان دستکهن به نووسین، ئه وانیش و تیان: ئیمه نازانین و هکو تو به فارسی بنووسین، متیش و تم: له تاران جیگایه کتان نیشان ددهم، کموا تدرجه‌مهی لندھرئ ئیوه به کوردی یان به عەرمبی بنوون سوئان بیوتان تدرجه‌مه دهکن، به هر حال کیشمان الى پهیداوه، هممود برادرانی ئه کوبونه و بیوهش نزیکی (۵۰) کاس دهبوون خویان بی لایه دهگرت، من هر نهچوومه ئیز داخوازیه کانی ئه وانهوه، ئه وهی راست بیت له ناو هممود برادرانی خۇماندا یەکیک نهبوو جگه له خۆم شارهزی هەبیت له سەر نووسینی فارسی و دلامدا له روزنامه کاندا، تەنیا هر (ھەزار موكريانی) هەبیو، له ناو ئیمه دا ئەویش نه هیچ بۆدنووسین نه به شداری کۆبونه و ھکانی دەکرین بەه بارهونه کە خۆی ئېرانييە و تابن تیکەلى کاروباری سیاسى بیت، ئیتر ئه و میوو نووسینە کانی روزنامه کان له ناو خونینه رکان و زوربەی خەلکی ئیران دەنگ دایهود، شاگارکارین لە لایهين برادرانه کانهوه كسووا خوندە کانی (خالخالی) و (جه لاله دین فارسی)، خەریکن بکەونه ناو خەلکی شاری کارهچ و هانیان بىدەن، کەوا به خەلکیکی رەش و رووت ھېرىش بکەننە سەرمان و تالانمان بکەن به ناوی تەفتىشەوه كەران بەدوای چەک و تەقەمنىدا، هەل راگواروو ئېمەن گوندىك هېبیو به ناوی (زوراوا) ئەم گوندە به تىکرای ھەشيشە فروش و قاچاچى راوا رووتکەر بیون، له خواهە کيان دەویست كەوا ھەولەتكىسى وايان بىۋىك بەكەوت، ئىنجا باش ئەوهى من ھەوالەكم بەراسىتى بۆ ساغ بۇوه،

بدهمهوه هر له رۆژنامه‌کانی
باسکراودا، ئەوهى راستى بىت لەو
كاتىئى كەوا زۆر ئازادى پىتۇسوس
ھېبوو، رۆژنامەكانى تاران ھەممۇ
وتارىيكتىغان بلاۋەدەركەرددو، ئىنجا
ئەوه بۇو رۆژنامەكانى كۆپۈونەمەيەكى
فرقاوامان بىست لە نۇوان خۇماندا
ھەممۇ بىرادەرنى ئىشىتەجى لە كەرەج
دانىشتن لە مالى محمدەد ئەمەن
بەگ و قىسە لەسىر ئەمەكرا، كە چۈن
بەرھەلەستى ئۇ خۆلەكەن، بەكەين، كەوا
بە دىزايىتى ئىتىمەشت بلاۋەدەكەن نەمە لە
رۆژنامەكاندا، كارىكتى باكەن كەوا
لەمە زىياتى ناومان خىتاب نەكەن و
وازمان لېپىتىن، ئىتىلە بايەتە زۆر
قىسە كەران ھەرىكەر راي خۆي پىشاندا
ھىچ رىگايەكى تر نەدىزىرىيە و جەك
لەمە كەپتىنىمە كورىدى عىراق دا
بە شىئىتىنىمە كەن ئاوارە دەپەرى
كىرىدىن؟ ئىنجا زۆر قىسە كەران و لە ناو
كۆپۈونەمەكەش كاڭ ئەبىدۇلەھاب
ئەتروشى و چەند كەسانىكى ترى
ماستاوجى ھەر لە سەرانى شۇرۇش
پېشىنلە ئەمەيان كرد، كەوا من
ھەلبىست بە نۇرسىنى و تارىيكتى زۆر
توند لە ئىزى (جەلال تالەبانى) و
ناو ناتقۇرۇ خىاب بىقى بەكار بىنن،
منىش وتم: ئەوه كارىكتى راست ئىنىي
كەوا ئىتىمە خۇمان لەو كات و ساتە
ناسكە بەخەپەن ناو ئەو (مەھاتراتەھەد)
و ناحەزى خۇمان زىباتر تىپ بەكەن و
بۇرۇۋۇزلىنىن لە ئىزى خۇمان، بەپارى من
تەنھا ئىتىمە ئەمەيان بى دەگۈنچىت،
كەوا تەننی بەرگرى لە خۇمان
بەكەن و بىپواكەندى ئەنھەزان بە
درۆخەپەننەو، بە لام ئۇمۇدو و ئەو
بىرادەرانە و سەرەرروو ھەممۇپىيانەو
عەبىدۇلەھاب ئەتروشى زۆر داڭوکى
لەسىر رايەكەي خۆي دەكەرددو،
كاڭ رەشىد سەندىش بۇو بە لايەنگىرى
عەبىدۇلەھاب، كە ھەردوو كېشىيان
ئەندام بۇون لە لېزىنەكەماندا، واتە
ئەو لېزىنە كە باسمانىكىدا كاڭ

عهلى حهسمه مسنهفه: له شهري سماقه شهش ييشمه رگه شه هيديهون

همه بیو له به گرگی کردنی قه لاؤ و مناره
 کاک (فارس و) (۲۰) پیشنهاد رگه به مردو
 هه و لیر ده کونه و ری به مهستی چالاکی
 کردن و له ته نیشت قه سایبانه ای
 لای سایلو نزیک مناره چولی
 یه که دو ناربیجی ثاراسته ای
 ره بایه کانی سوپای رژیم ده کن و
 به سه لامه تی ده که و نینه باره گاکانی
 خویان، نمده له کانی دکابو و که
 رژیم اوی دانابو و له هیر شاهه اند
 کسینی له ناوچه کدا نه هیشتو ووه
 پیشنهاد رگیان بنیه کرووه، به لام
 هیشتا نه که پیشنهاد رگه کانی نئمه
 زرمی ثاربیجی پیشنهاد رگه کانی نئمه
 خه یاله که ای لی تیکدان و ترس و
 له رز که نهوده دلیان.
 نیمه شه که اینه و باره گاکانه نان له
 رسوس پیشکوؤل، به لام هم موموی تالان
 کرا بیو هیچمان نه ما بیو، بو روژی
 دوووم له کهل چهند پیشنهاد رگه یه که
 لموانه مه لامه و برآکه و
 سه باحی ناموزام جووینه گوندی
 (به لهیان) یه سعده ناغا که ته نیا
 سئ مال له گوندکه دا مابوو،
 (عبدوللا بن قوؤل) میوانداری لی
 کردن و نان و ماست و چایه کی
 دایینی، که زور خوش بیو به لامانه ووه
 له به رئوه وی زور ماندو و هیلاک و
 بررسی بیوین.

و پاشه کشی کرد و همه تا له که لی
قہشقهه تپیرین لیبیان ناگاکار بوبین.
نه و هش دوسوسید هیکه و چوار ته نه که
کوشتنی قاورمه م بو خوتان و هیزی
پیشتمره که نارد، منیش نامه کم دایه
(سه باح) و ناردمه لای (فارس باوه)،
دوای خوینده و هی نامه که کاک فارس
وعه لی هه زار هانته لام و دوای نان
خوارن چو و بینه سه ره رازی سی سوروری
سمانه که، هی گیکایه کی زور به رزو
دلگیر بوبو، زورینه دندشتی کویه کی
لیویه دیار بوبو، به بوروبین سه بیرمان
کرد، هزینه که ریشم لم سر جیا
دیده و اینیش کشاونه ته وه. له و شبره
گهوره دیده شاهش شه هیدو چهندین
بریندارمان پیش که ش به کورستان
کرد و ثم لیپرسراوه سه ریازیانه ش
دهوری بر جراحت او را کریگریان همیوو
له گوره پانی شه ره که دا.
۱-هه قال عه ریف سه لیم.
نازاو لیو مشاهه بوبو.
۲-هه قال شاهه هید ثم حمدد حاجی
علی.

لی نه که من، نه و نامه دینیه ناو
گوندکانه و چند که پریکی هاوینه و
کو خه قورینه یه ک دمسوتینین و
ده گرینینه و، نئمه ش گوتمنان
زوریا شه و قیولمانه، به مر جنی
نه و اینش به لاینیه که ب هرن سه، نئمه
له پیناوی نیو هدا شمرده که نین به لام ج
کاریک به باش دمزان نیمه و دمکه نین.
نئمه هم دورولا به لاین و داوا کانی
یه کترمان نین باش بوبو. کوتایی به
کوبونه و که هات و هه رکه س بو
شوینی خوی گه رایمه و
کات ژمیر^(۴) ای به بیانی گه بیشته نه و
گوندی سماقه. من و عه لی هه زار
بو به بیانی و پیش خوره هه لاتن من
له گهل (سپیا حی) ثاموزام به خه بیر
هاتین و گونه کانی کوبونه و که کی
شمه و بو همگرایمه و، کاتیک رانی
سواری گه بیشته لام و دوای سلاو
کردن به سه باحی تاموزامی گوت
بازاره کای کاک (عه لی حسنه)
کامه بیه؟ نویش گو تی شه و کاک
علی خویه تی، دوای سلاو گوتی
نه مه نامه (عه بیدوللا فهقی خدری)
پیا و ما قوولاً و ریش سبی گوندی (سی)
کردکان هه و نویشه ری کوبونه و که کی
شمه و رابرو دوه. دوای خوندکنده و هی
نامه که نوسکریمه که رژیم گوره پانی
لیوا که ندکان، نئمه خمینیت
شیه، که ندکان، نئمه خمینیت

فایلی حسن مستهفا

گوچیان سه مردم تای مانگی زستانه و به هرسی گوند که (۳۰۰) مال ده بین و له هیچ لایه ک چنگامان نابیته مو با مال سوتا و تالان کراو نه بین. له ریزی هر کفتوكو که بیندا کوتنان مهلا مه جید له شاری که رکو وک چاوی به ثامر لیوا وی چه بیه که که وتو و هو به لینتی داوه تی، که به (۵۰۰) دینار وا زمان لی بهینتی و ریک وتو و هو،

له نتوهه مو میلته تاندا گیانی لیبورده دی و
یه کتر قبولاً کردن و هکو هه مو نه ریته کانی
دیکه له نتاو هاو نیشتمانیان و گروپ و
همو مو نه اوانه شکه نا هزون و بد نارمانه شندا
به همان مهیه کار کار یو نامانجه کابینان
دکه نه... ئەگەر سے پیری ئامروزی دنیای
سیاست و بواره کومه لا یه تیه کان بکەت
دەبینی، گیانی لیبورده دی کە بىشقا تو
ئاستیک کە هەرگیزاو هەرگیز لە رامەر
قىسىه کانى قەرز اوی، کە دەلى: "کورد میلله تىكى
موسسلمان و نەوهى سەلاھ دىدىن ئەميوسى" يە.
لە لايىكى دىكەش شەرۇڭان سەرۈك و وزيرانى
توركى دەلى: "من شانا زىيىش بى شاشاعرىي گوره
ئە حەممەدى خانى دەكم" ، هەروهه شەشمۇنۇ
پېرىز سەرۈك مارى ئىسراىل بى توركى
دەلى: "لە توركى كورد دەچە و سېزىرىتەوە"
ھىلارى كلىنتۇن، و دېرى ىدرەدەي
ئەمەرىكىش دەلى: "ئىتمە بىشت لە كوردان
ناكەين ئە وقساتە مەبەست و پروپاگەندەي
ھە لە بازدارنىو مەرامىكى

حه مید نه بوبه کر به درخان

کاری وسیار به کارهای تروتوه و شاهله کویرم به بولاوه ولای
داداوه، بینیمان، سهله کویکی پیشنهادی
عتراف "سه دام حوسین" به جلو کوردی به نیو
شاره کانی عتراف و همتایانی کورستان
دهگراو خله کی به سه دهکرد و مولاش
ئه نفالی کوردانی دهد. ئه ردوگان سه ره کی
حین بیکی گهوره له کورستانی تورکیا
دهخاته زیندان و باسی کورد و زمانی کوردی
و شامه دی خانی دهکات، مولاش و
دراماي "اوادی ئناث" بدرهم دینی و قسه به
سسه کرده کانی کورد ده لی.
ئه مانه زر شتمان بوق رون دهکاته وو پیمان
ده لی: کورد دهی نیومالی خوی ریخته تهود
له کەل ئهوانه دی روژیک له روزان قەتل و عامی
نه کردووه، له نیوی نه بربون، ئه نفالی
نه کردووه، چه کی کمیاوه لینه داوه،
جینو ساییدی کردووه، هاریکاری ئاوه دانی
کورستانی کردووه، له رورو دیبلو ماسی
پشت و پهانی کوردان بیوه پشکیری بکات.
کوردانیش دهی رای گشتی بورو روژینی و
ھە ھە کمانه تر و لیزانانه تر کار بوق ئه بکات
نه بینه کارتیکی سوونتاوی دوقاوه.
ناشی و نابی و ناکری لیباش هەموو
کاریک بیلینیش: بەرامبەر مان و لاتانی دراوسی و
حزبه تووندره وو مەسائیلی تایفی و مەزھبی
نە پیشەشت ئەو بکەن... وونکە لە مرۆ بدواوه
شەوه قورسەکان دەستبەدەکات، گیانی
لیبوردەبی ئەتەمە و ئاستى لیبوردەبی ئەوان
و کوردانیش هەمووان دەخوازن لیبوردەبی
بەرامبەر ئەوانە نا، کە سیاسەتی "تقتل"
و تمشی مع الجنائزه، یانی "دەھوژری و
بەدواوی تەرمە کەشى دەرپوا" پېرپە، بويه
بیتیستە گیانی لیبوردەبی لەنۇ مالى
خۆمان نینجا لیبوردەبی بەرامبەر ئەوان.
ئەگەر هەموو ئەوانە لە بەرامبەر کورد
راسڭۇن، با به نۇرسىن و نۇرساراو
تىككە ئەننامە ئەم قىسانە سىھە لەننە.

جاران و زیارت قولی لی هه لکا، چونکه به راستی
شدو مانند و بوبونه دیده بینی.
تیپیپن: نووسه ر داواهه سو نووسه ران و روشنیپریان
و خوبینه انسی کورد دکا هه رازنایاره کیسان هیه بع ثنو
هظره دندگه رفته دنگی رووتنه مدنی دشنی له ریگان ندو نیمهنه
پیوهوندی پیوه بکنه، سوپاستان دکا، هاکاریتان مایده
زیرزو خوشمه تکردنده به دنیای نووسینی کوردي.

Peshrau2005@yahoo.com

پیشنهادی سهیم برایمی: همه‌ول دهدم به و به رهنه نوییانه م کۆمه لگای کوردهواری له و سادهییه تییدا ده‌زی رزگار بکەم

پیشروی سید رفایی له سالی ۱۹۵۰ له کوئه له دایک بوو، درچوچو کولیلی زانسته رامیرا بیه کانی زانکوی بهره‌هی میلی نئیمه، نئوه کورد وای بیری کردن تووه، باسیشم کرد ووه، به لام کورد خوی به ته بیعهت نئوه سیردنه وای لیدهاته ووه نهگننا کورد نایابنی نهونده که بازیه کردن تووه شیعرنکی که مال عجمبار بوده که به هند و همنه‌گرتووه، همچه لهدو موایوه بله اووه گرنگ بوجو، که موسسلمان بوجو و دنیویزی کردووه، نهاده کانی دیکه بی ټیانی شوچیگانی کردنستان بوجو، جیا لووش که چوتنه هه نهاران ۵۰ ژماره له ایکانه که سه کوک درکردووه، لهو دایانش کتبی روچه هنی له هدهی فونکوزی کوردیاچی چاپکو نیستاش خردی دانانه رهه نگی روزونه‌هی کوردیه، سبیارت به و دو کنیه و گواری که کون ک تایبه ته به کوئه و پیشروه سه رنووسه ریبه‌تی و کار و چالاکیه‌کانی له نه نهانیا دونمان.

* چاپکدنی کتیبه که رنگانه ووه چی بوجو؟

* چه له سه کوک له نه روبیا له هیج بلاکرا ویهک دیکه کارترکدووه؟

* چه له شاپنامه‌یه کم به نهانوی (بايز هات و بزر بوجو)، که باس له بارونو خی په نهانه بران دهکات، له بارلن چاپکرد.

* نه و دهه وکو شانه کاری تینداکرا یان نا؟

* نه خیز، به لام و دکو ئاگادار بوم به کر رهشیدی دهه نهانه گوئی دیکه مه زنجیره‌یهک، به لام بواستی ئاگادار نیم و باسون ناکم کر دیبیتی، دیاره بؤی نه کونجاوه، به لام بجهه رحال به لینی بیدام،

A portrait of a middle-aged man with dark hair and glasses, wearing a dark suit jacket over a light-colored shirt. He is smiling broadly at the camera. The background is a plain, light-colored wall.

پیشنهادی سهید برایمی - ۲۰۰۹

کۆسرەت رەسول عەلی نیومالی یەکیتیی نیشتمانیی کوردستان پیکدەخاتەوە

برهامةهندی لهساهه دراوه لهلایه
سکرتیری گشتیه وه تهسیدیق
کراوه، که وهلامیک بیو بو بیهه
داواکارییانه کوسرهت رسول
پیشکشی کردیبو، گهر هله لویستی
بچگری سسرؤکی هدریم نه موایه،
نهنگاوی توندوتول نهدهنرا بیو
چاکسازیه بنه رتیبه کان له ناو
یه کیتیدا، چونکه له رابردوورا
که سه کوئی شل نهده کرد بو
داواکاریه چاکسازیه کان، به لام
هله لویستی مکوری به پزین کوسرهت،
هیوای چاندو باوهه ری به گورانکاری
و چاکسازی نوی کردده له ناو
یه کیتیدا، له کاتیکدا له حیزبه
سهرهکیه کانی کورستانی
عیراقهه.

هر رچنده بدوئار استهه یه بدرجوا
روونی هههه، به لام پرسیاریک
دهمهنی، نایا هویه راسته قینه کان
حن، که جنگی سیک تند گشتی

په کیتني نیشتمانی ئه له لویست
 شیکردنووی هه لویست
 کگرانه وه یه ک بُ شیکردنووی
 هه لویستی کوسرهت رسول، ئه و
 شیکردنووی اوانه باسمان
 کرد، زور دیدو
 بُ چو و نی

ناکۆکەكان بەھۆی

پیکختن کانی
یه کیتی نیشتمانی،
به هؤی هه لومره جی
سے ختی خبات له
شوپوشی نویی کوردا، دواي
راپه رینی گله کورد له سالی
۱۹۹۱ دواي دوازي دوازي رئیمى
سدام له شابری زرگارکردى
کوهیت، به رونى له نېچو یه کیتی
نیشتمانی کوردستان له ستمان
به دووبال ده کرد، يەکیکیان
ناونزابوو هەلۆکان، شوانەی
تر به کۆتىرەكان نازورەد دەكران،
يەکیتىش ھەروەك حىزبەكانى
ترى جىهانە، سەرەکردايەتى
يەکىتىش بۈلەن دەكرين له سەر
ئەم وەسفىردنە".

کوسرهت رسول علی جیکری سه روکی هەرێمی کوردستان

جه مهله همه وندی
له هله لویستیه کی سیاسی
چاوهروان نه کراودا له سمر
نیاستی عیراقی و کورستانیدا،
کوکسرت رسول جیگری سه رؤکی
هریتمی کورستان، نیازی دهست
له کارکشنهانوهی نیشنادا، گر
بیت و کومه لیک له دواکاریبه کانی
جیبیه جن نکریت، که له باپورتکدا
خستبویه بهردست سکر تیز گشتی
سسه روک مام جلا تاله بانی، که به
مهیه است ریکختنهوهی ناومالی
یه کیتی و، گیان خستنه به ری
بارودوخه مندنه کی چاکسازیه
له نیومالی یه کیتی نیشتمانی
کورستان. نهم له لویستیه جیگری
تاله بانی، که خاوند دهست تو ندی
و چه ماوره تیبه کی فراوانه له
هریتمی کورستان له نیو وندی
کوکمه لانی خلکی کورستان و
پیزده کانی پیشمه ره داد، له نه جامی
شتو به لینه زوارنه سه روک
تاله بانی بو به نجام گاه اندنی
پلانه چاکسازیه کان له نیومالی
کورستانی داویتی، به لام له سمر
زمیمین به لینه کان بو ویستی
کوکسرت رسول به رجه سته
نه بوبینه.

سخنگویانه کردند، اکثر خبریکه له مهدیدانی سیاسی عیراقدا ده چه سپیت بوق پیاده کردندی بر قسمی دیموکراتیک است، نیشانه کی هستکردن شه له بوونی چوارچینه یه کی جو للاو بوق کارکردی دیموکراتیانه له نهاده کیتی نیشتمانی کورستاندا. له لیدوانیکدا دوکتور بدرهم هله محمد صالح جیگری سره رکوی حکومتی فیدرالی له به دگار، در باره دی موکراتیکه کانی بارود و خدکه له نهوده ده کانی یه کیتیدا و تی: "ماوهیه که یه کیتی نیشتمانی کورستان دوچاری چهند کیشه و چیوازی بیرون بچوون بوق تمه و بن چارمه سری له نهاده کانی به شیوه یه کی حکمه امانه، له گه ل برای تازیز کم کوسرت رمسول عه لی و به راوی کردن له گه ل ژماره دیک له نهاده امانه مه کته بی سیاسی، ژماره دیک پیشنبازمان ئاماده کرووه، ئیستا له برد دست سره روک مام جه لال دایه بوق چارمه سری کیتنه ناخوچیه کانی یه کتتی نیشتمانی و حکومتی هه ربیکی کورستان، پیشنبازه کان بریتین همه اونه و روکیک بوق چاکسازی بیه کان، له له ۱۰ خالی سره ده کیکهاتووه، ده دست پینده کات به، یه له کدن بوق همکردنی بریار در باره دی و راسپارانه ای، که له لیزنه دامه زراوه کان بوق به مواد اچوونی جیبه جیکردنی چاکسازی بیه کانی ناو و همکتی دامه زراوه کان، کوتایی دیت به،

سیاستی پروردگاری کنم مردم را
و راسپاردنی پوسته کان به خزانی
به پریسان، پیشنبایه مکان خالی
تر لخ خود گیرن، که بیوستن به
چاوشانده و به چاکسازیه کان
و نوینه رایه تی به کیتی له حکومه تی
هریم، سرباری نووسینگه کان و
مه له بنده کانی ریکختن وهیزی
پیشنه رگه و دزگاکانی تر،
دابیکردنی روونکاری له موباری
دارایی و دوباره ریکختنوه و
پهونه دنیمه کان به شیوه کی
گشتی، چاوبیا خشانده و
و هله نگاندنی لیهات وویسی
به پریسان له جیبه جیگردنی
ئه رکه کانیان، کاراکردنی دزگاکان
و ریکختنی دهسه لات کان له
دزگاکان به مکته بی سیاسی
یه کیتی شه ووه، ئمه مو سه ربیاری
دووباره چاوشانده و
ریکختنی سیستمی دمرکردنی
بریار کان به گویره دی پیره و
ناوخو.

هه رودها پیشنبایه کان باس له
گه رانده ووه کادیره دابراوه کان و
دور خراوه کان له یه کیتی دهکات،
که به هفی کیشه ناو خو بیه کان بان
لهمه ناجوتوی له بیرو بیچوون
دوچاری و لانه نونه ته ووه،
هه ر لم به راهیه ووه، پیشنبایه کراوه،
پیکهاته کانی نیومنی ریزگاکانی
یه کیتی برو ووه ناشستنوه ووه
گشتی بروات و بارو دخی بیچیوی
پیشنه رگه و کسوکاری شهیدان
چاک و سازیکریت.

سه رهتا بُ چاکسازیه بنه و میمه کان:
سه رچاوه کی نزیک
له سه رکردایه تی یه کیتی له به غداد
ئامازه ز دا "نه" و پیشنبایه کان

وەلامىكى دۆستانە بۇ وەلید مەعروفي مامۇستام

(ی.ن.ک.)، دهبینیت چهندین ویته‌سی سرگردکانی حیزبه‌که‌م به قهاره و ثمنداره جیاواز (زورگه‌که) که‌واره، ناوذه، بچوک و زور بچوک) به‌هر چوار دیواری ژووره‌که‌م هه‌لواسیوه، که‌تمهش بؤمن کاریکی ناساییه له‌بهر نهوده شوونته‌ی من ده‌هامی لیده‌که‌م باره‌گایه‌کی حیزبیه و منیش که‌سیکی حیزبیم، چاوه‌روانی ئه‌وهش ده‌کلم، که به‌بریسانی که‌زینه که‌م که‌ر سفردانیان کرم‌لیان بهم وینانه بکریت‌هه، وه، پوئه‌وهه ره‌هیچ نه‌بیت زورترین کات‌لام پوستم بعینمه‌وهه، خو شاشکریت من چاو له‌ثنه مانان بکه که‌هر له‌نبو بیشکه‌وه زمانستان داره‌داره‌ی به (ئه) کشن وستق و که‌ت و کلاکت) کردووه و هم‌مور روزه‌کانی تهم‌منتان له‌ئزی سیبیه‌ری کامیرای (۵۰) ملم و نیو گنجه‌نی سیناریو و دیکوباج و سکریت به‌سے‌بربریووه، بؤیه کاریکی زور ناساییه که‌تیمه مانان کاتی سمردانی به‌ریووه‌هارایه‌تی سینه‌ماو به‌تابیه‌تی ژووره‌که‌ی به‌ریزت ده‌که‌ین، چه‌ند دلمان به‌وه خوش‌ده‌بیت، که ده‌بینین به‌ریزت و هاوه‌که‌کانت چه‌ند به پروفسیشنالی نه و فرم‌مانکه‌ی به‌پاره‌وهه ده‌بین، له‌وش ریات زور لاخوش ده‌بین، که ده‌بینین دیواره‌کانی ژووره‌که‌ت به ویته‌سی سینه‌ماو رازاند‌تومه، بؤیه زور سه‌رسام ده‌بین، که له‌بور سه‌رته‌وه و وینه‌ی به‌لماز گونای و له دیواریکی تر و وینه‌ی مسته‌فا عه‌قاد ده‌بینین و دیواره‌کانی تریش به وینه‌کانی ئه‌نتونی کوین و سیتیق سلیبیرگ دوستن مؤفمان و نیلیا کازان رازاند‌تومه.

کاک و‌لید له‌برگه‌یه کی تری و‌لاده‌که‌ی من به بیناگا ناوزد ده‌هات و‌وهش ده‌هات به‌له‌که ۶۹ که من نووسیومه ئه‌م فیله‌م ده‌فتنه‌ری تیچووه و پویسیتی به پینج ده‌فتنه‌ری تره، له و‌لاده‌شدا

لهدزا نام له‌بهر نهوده کاتی جیاوازا زا چاکه‌ی به‌سے‌رمته‌وه ۱۹۸۷ نه و کاتاهی که‌تیمه له‌گهل کوکه‌مه‌لیک برادر له‌تیپی شانوی شه‌زمونه‌گه‌ری له خانه‌ی هونه‌ر کارمان ده‌کرد، جاریک کاک و‌لید موحاذره‌هی کی له‌سه‌ر شانوی کوکوره‌ی پیشکه‌شکر بین، که‌منه من لهو موحاذره‌هی فیتوووه، که‌نم‌مه‌ش مایه‌ی ستايشه و همه‌شیه وام لى ده‌هات وهک ماموستایه که سه‌یری بکه‌م، جاری دووه سالی ۱۹۹۴ بwoo لمه‌ر روزه‌ی که له‌گهل همان نتب شانوی‌گه‌ری (خون و راستی) مان ده‌هات نهایشنه هاته سه‌سر شانوی ٹه‌گرچی قسیه‌ی له‌سه‌ر ده‌هات نهایشکه هه‌بوبو، به‌لام به‌که‌رمی ده‌ستی منی گوشی و پیروزی‌نایی بکردم و زور هانیدام و هک که‌تکه‌ریک به‌رده‌هام به، ئه‌مه‌شیان هه‌لولویستیک بوبو بیونتی که‌نچ و ده‌هات ده‌هاتها پالنتریکی گونگ بوبو، پیوچیه تا نه و کاته‌ی ده‌درم هرگیز شه‌دوه و پویسیتیه له‌بیر ناکه‌م و سوپا‌سکوکزازی ده‌که‌م.

هه‌لولویستیک اینمه سار راقه‌کردنی ئه و ده‌لهمه و دلید مه‌عروف که وک بپرپوچه‌بری سینه‌ماه له زماره ۳۷۸ ی هفتنه‌نامه‌ی میدیا له و‌لادمی و تاریکی من، که له‌زماره‌ی پیش و وتری ئه و هفتنه‌نامه‌ی دللاوکر اووه‌تومه، کاک و‌لید له و تاره‌که‌ی ده‌لیت (نووسه‌ر ناگاکی و تاره‌کانی خوی نییه، که به‌هاتشکرا‌حیزب‌یاهیه‌تی ده‌هات و خله تاوان‌بار ده‌هات به‌حیزب‌یاهیه‌تی کرکن!)، من ده‌هه‌وهی ئه وه بلند که کاریکی ئاساییه من حیزب‌یاهیه‌تی بکه‌م له‌بهر ئه‌وهی حیزب‌که‌م بکه‌مه‌لیک بزکریه‌تومه و کوکه‌مه‌لیک پایه‌یه‌که به‌زکریه‌تومه و خشیوه، که دنگه خوی هم‌گر سه‌ردارانی ژووره‌که‌ی پویویه ئه‌گر سه‌ردارانی ژووره‌که‌ی من بکه‌یت له نووسینگه‌ی ژووره‌که‌ی ده‌هات، ناو‌منه، اگاباندی،

جهان با مهرنی

به کاک و هلید ده لئم پيئنگاگي من
له کاروباره کانى به رویه رايته تى
سینه ما وينه يكى بچوکى ئهو
بيئنگاگى يه، كە هەموو خەتكى
كۈرىستان بەدەستىمه دەنلىنىن
الله بەر ئەوهى تائىستا له نېتو هەموو
دەزگا حىزى حەممە وەكىمە كانى ئەم
دەفەرە هەممۇ كاروبارەكان لەزىز
مېزۇ لمپىشت دەركا داخراوەكان
بېرىيەتەپەن كەسىك نازانىت لەم
ولاتە سامان و داهاتە كان جۇن خەرج
دەدەكتىن و لەكۆى ساغىدەكتىنەو،
ئەڭەر ئۇ ۋەزىمارەيەش، كەن وەك
تىچۈجوو فيلمە كە جوان بامەرنى
باسمىركۈدوو، زىيادەرۇيى تىدايە،
شۇوهيدىيان بۇ ئەوه دەكەپىتتەو يامن
ئەو ۋەزىمارەيەم بەھەلە لەدەمى
جوجان وەرگەرتتوو، يى جوان خۇى
ئۇ ۋەزىمارەيەي بەھەلە بەمنداوه،
لە ھەر دىوو حالە تىش ئەو وەك
دەرھەينەر بەپىرسە لەراست و
درۇستى قىسىمە كانى، بەلام گەر
گۈچىگەن ئەو ۋەزىمارەيەمى نۇوسىيومە
زىيادەو فىلمە كە ٥٩ يَا تەنانەت
دەفتەر دۇلارى تىچۈزۈ، لېرىدە
تەنە دەممەويت ئەوه بلىيم بەكام
ياساو رىسا روایە لەپىتاۋ خەرج
ئەنكەندى پىنج دەفتەر دۇلارى

ئە حلام مەنسۇر: باوکم پۇلى شەشەمى سەرەتايى تەواونە كردىبو، كەچى (نهج البلاعنة) ئى دەخويىندەوە

مزگه تویی ته نیشت مالی با پیرمی
دکرد، با وکم قهت به گرایانه و
نه بینیو هه کجارت نه بی، که له بولی
ستیمه می ناوهندی بوم، به جلیکی
خوازویه و هاته ژورری و له سمر
کورسیبی که دانیشت و دستی کرد به
کریان، فرمیسک کاتی له جوکه کانی
له لون مدجو، نویشی به هوی
مردنی (نازم ئەفهندی)، که هاویری
بو، سه ردانی دیوه خانه که ئۆی وی
دکرد و بیده که وی باسی سیاسه و
شارو روو باوه کانیان دکرد، با وکم
نازم ئەفهندی ناشت، دایبزیبه
ناو گۆره که وی، باوشی بیداگرت
و ناشتی، ئۆی ویش له گۆرسناني
(علەم دار)، که گواریه و بدم
کریانه و باسی شیوه مردنی
هاویریه که وی گردین، ئىدی
سرس رام بوم، قهت با وکم به
کریانه و نه بینیو، فرمیسکی
گەرم دەپروانه سەر رومەتە
سووره کانییه و، يەك دلپیه و
دوان نەبۇون، ئەقتوت ئەلۇن
لە چاوه کانی با وکم وو به لافاو
ھەلقۇلۇھ، ھەستی دەکرد نازم
ئەفهندی برايیتی، نازم ئەفهندی بە
شاشكاري ناوداریوو، بەلام با وکم
بە دزبیوه ناوداریوو، قهت رۆزى
لە رۆزان باسی براکانی خۆی بى
نەکردووین، دوو براي ھەبۈن لە
ئەن، که ناھان، بىاتاھە ئەم

جل و به رکم و جگه له مه سروفي
قوتابخانه‌كه، حققي ثوتووه‌كشي
ددامن، ها وي بو وين، له کاتي
ثوتووه‌كري کارا سه کانی له هؤل
داده‌نديش تين، قسيه خوشي بو
ده‌کردم، رايده‌بوارد به شه‌قلی نه‌نمک
و دايمک، قهت په‌سنه‌ندی نه‌دکردن،
نازانم چ قهه‌ريک تووشی نه و دوو
مارکانه‌ي هي‌بايو، زور به سه‌مير
بوو، هاره‌ري ده‌کيشا و هن‌ناسه‌ي
قوولتی لمه‌که‌ليدا ده‌کيشا و ده‌داده
و به زبيه‌به به مني دموت به
زماني کوردي: روته ئاقله به، وه‌کو
شادووانه چرووك مه‌به، نه‌وانه
قاموميکي نه‌دهب سزن، خوايکم
كکه س تووشيان نه‌هي، نه‌دانه زور
ئاتيان و نويكىرن، هزار حکومت
له يه‌کردى دهدن، ئېنىچي كالتنى
پېتىركىردن و مينش پېتەك‌نیم،
بې كوردى من و باوکم به‌رهى
نيشتمانى بو وين، ئۆپۈزىسيۇنىش
بوبو وين، چىيچ چوساپوش بو وين
شۇ دووانش وه‌کو ناو روشن كه‌ره
ھەر جرت و فرتيان بولو، شەو، رۆز
خەرېكى زەم و زەنكاري بولون.
باوکم پۇلى شەشەمى سەرتايى
تىقاۋانە كەرىپ بولو، كەچى (نهج
البلاغة) ئى دەخويندەم، كە نۇيىتى
دەدەرك وەكى سەونىيەك نۇيىتى
دەدەرك، خاش سەبۈورى دەباراندە
سىسىخ، هەمەها هانە حەجى

ئەوکاتە دەولەتى عۆسمانى حوكى
عىزراقى دەكرد.
باپيرم ئەحمد خان، قونسۇلى
ئىران بۇوه، لە عىراق و
بېشىۋەيەكى رەسمىيە دەك و نويىھەرى
ئىران لە عىراقدا دامەزراوه و
بەھۆى وەزىيە رەسمىيەكە يەوه
مەسو و بنەماڭلەكى لەگەل خۇيدا
هەنباوه و لە خانقىندا نىشەجى
بۇوه، كەراجى نۇعمانىيەن كىريوه،
جىڭە لەچىند ئاخاروو ترىيش و
فارس نەبۇون، (قەيتۈرورى) دەلى:
رەگ و رىشەيان دەگەرىتىوه بۇ
(لەكىستان)، واتە ئېمە (لەكىن)
و بەچەندىن پاشت رەگى من
دەگەرىتىوه بۇ (قەدەم خىر).
كە پرسىارم لە باوكم دەكرد هەمىشە
دەبىوت: ئېمە زەھاۋىن.
بۈزۈ (جەمال ئەفەندى) و بىراكەي
(كەمال ئەفەندى)، كە خزمى نزىكى
باوەكەن بىيىان دەۋترى (كۆركەكانى
فرارشى باشى)، خۇيان بە زەھاۋى
لە قەلّەم دەدەن، بۇورزازى باوكم
(سەيىھەخان) ئى ئىنى چەمال
ئەفەندى بە منى وت: ئېمە لە
پىشكۆۋە ھاتۇوين بۇ خانەقىن.
باوكم خۇى بە ئىنلىنى لەقەلەم
نەددەدا، دەبىوت: من لە خانەقىن
لە دايىك بۇوم و من عىراقيم و
لە سالى ١٩٤٦ بىدا لە شەرى
فەلەستىندا بەشىدا، مە كەدەم، ٥،

نه حلام مه نسوز
له نتیوان له دایکیوونی باوکم و
مردنیدا چه ند گوریک همه به،
ده بواهه یه که به دوای یه کدا میزبوبی
ئه و کیلانه بخوینمه ووه بزانم
رهگ و رجه لاهک و نه زاده
من له کوپوه دست پیده دهات
چونیش کوتایی به منکی دوا
بوکوکوشیه تهه و بنه مالهه
دیت، که تائیست نازم سر به
چ خلیکم و سر به ج ده فریکم
نروف له چاوه زهرده کانی باوکم
زور شت فیزده بودو، یه تاییه تی
نه بینی پاراستن، راسته همه میشه
چاویلکی له چاوه دهکرد، زور زوو
نمره کی ده گوریه ووه، هزیشی له
سمردانی بیزیشکان دهکرد، واته
هوشمه دندی پریشکی همه بیوو، بروای
به شلیخ و ماه نده دهکرد، هدر
همو بیوانی به فیلابازی له لقه له
دهدا، به هر حال خیال باوه شینی
دهات له هملکولینی بیرو و شهدا
نه ونه کلولم به رادیه ک ناتوانم
خه یالم دربریم و لام قه راغی
ئه لوهنه ووه بیگه مه نه و قه راغ، بیویه
ناتوانم کیله کان بدوزمه ووه، همندی
کور له (وادی السلام) دان، واته له
کورستانه کوه و که کی (نفعه فد)،
هنه ندی گور له (له کستان) دان و
نه نیکی تریش دایش بیوه نهه سر
کورستانه کانی شاری خانه قین و
کرم اشان و تاران و مهشهده.
دم و دم له پیر میر ده کانی
خانه قین ئهه راستیه م بیستووه،
که بیش سالی (۱۹۱۷) به شیوه کی
رسسمی بنه مالهه یک به ئاسپ
و که زاوه و سه ریاز و کاره که ر
له دیووه هاتونه ته ئهه دیووه،

جوان بامه رنی

نه حلام مهنسور له گهـل منـدالـانـي باـغـي سـهـعـيدـ لـهـ سـلـيمـانـي - ٣١ / ١٢ / ٢٠٠٨

دیباخ پرفسوسه‌ای سه‌رزمیری گشتی
دانیشتوانی عراق پرفسوسه‌یه کی گرنگ
و پیروزه، بیوه دهیت ژیرانه و
به په‌ره شسنه‌وه پنیشوازی لئ بکین.
شم پرفسوسه‌یه لسه‌ره تنسه‌یه ولاتنی
جیهان په زمره و دکریت، هره‌چند
ساپیک جاریک بو نمهوه له ریگای
شم سه‌رزمیره وه لانی گونجاو
دابریزیریت بو باره و پیشچوونی ولاط

له کاتی سه رژیمی نه ته و یان
کوکرداوه بق عربه ده تو انون له م
بر روسه به دیموکراسیه کنیشہ کانیان
یه کلایی بکنه و، به شوینی باوک
و با پیرانیان شاد بینه ووه.
ده بیت به روی ایسیه هلامی همه مو
ئم پرسیارانه بدینه ووه، که
له فورمه کاندا هیمو زماره دیان
لله (۸۰) پرسیاره)، ده بیت سوو له
که موکوری بیه کانی سه رژیمیه کانی
پیشنه و مبرگرین، که سانیکی زور
هن تا ئام سات و کاته گیر و مهی
هدنیک هه لیه که لسیور میزه کانی
را پیدوه کردو و ووهی.
و هرگر ته زانیاری بق دانانی
پلانی گونجا وو توکمه له بواری
کاره کانیاندا، له ریگای ته م
بر روسه ووه ده تو از بیت کیشنه
ئالوزه کانی ناوجه دابراوه کانی
هه ریتمی کورستان، قوانه مادده هی
(۱۴) ده ایانگریت ووه له که کل کیشنه
بونجه یه کلا کرینه ووه.
گه له ماهه حکومت به مردم سیسته میکی
له لکتریق سوئنی سه رژیمیه دیبات، ته م
بر روسه بیه زور چاره دو و سازه، بؤیه
ده بیت ته م خله لکی لسیور ده می
به عس روخا له زندی باوک و
با پیرانیان را گو استراون یا بیز و زوی
را پیدوه کردو و ووهی.

نه ته ووه یه گر توه ووه کان و لاتانی
شاره زای دم بواره، ده بیت لیزونه
دهست نیشانکار او کانی بهم کاره
هه لد هستن له نائسته لیتیر سراویه تی
بن و بهه نه مانه ته ووه کاره کانیان
نه نجام بدمن.

پروسے ای سه رژیمی دانیشت وان
بمسه رجاه ویده کی گرنگی زانیاری
داده نهست بسو دانانی پلانی گنجاو
دادرختی بسو دانانی پلانی گنجاو
بو بدره و بیشگونی و لات له همه مو
بواهه کانی ژیاندا، به تایته تی
وزرا همتی په ره ره ده، ته ندروستی
کشت کال، کاره باره، ... هند.

ده تو افان بیکه نه سه رجاه ویده
نه نجامیده رت به باره همه تی کو مله لی

دبه ستریت، هوکاری سه ره که وتنی
سه ره بیری سه لانی (۱۹۶۵) و (۱۹۸۷)
و (۱۹۹۶) بو کت شهی شهی ناوخو
راگوسنی گوندو شاروچکه کانی
کوریستان و پروسه بدن اوی
نه نقال و دانانی خه تی دزه فری (۳۱)
ده گریته وه.

دوای بروسے ای ئازادی عراق له
دمو و سه رژیمی (۴/۴/۲۰۰۴)
بکرابایه، به لام نه نجام نه داره بمهوی
کاری نه ندونیتی و کرد همه خوکوکری
دوای سه قامکیری باره دوی خی عیراق وا
پریاده له (۲۰۰۹/۱۰/۲۵) سه رژیمی
نه نجامیده رت به باره همه تی کو مله لی

لەشفروشى لهنىوان ئايىن و ياسادا

هه بیت و زماوج بکات و بهر له زهاجیش
دبهیت هم است به پاکی و بینگردنی خوی
بکات، چون رازی نبیه کسیکن له گهله
کسیکن نزیکی خوی شه و کاره بکات،
دبهیت نویش هم است به غیردت بکات
و نفو کاره نسکات و دکو ناموژگاریش
پیغمه بهر (د.خ) دهه رمومی شه و کوسه
کهوا گهله کسیکن نزیک یان جیرانی
زینا بکات، زینا له لگله دهکریده و
نه گهر له گهله دیواریشی بیت.
پسپوری دهروزنی یوسف عوسمان
حه مه دسه بارت به پرۆسەی
هاوسه رگیری له لایه نی دهروونیه و،
که گواهی به چارمه سری که مرگنده و مه
لشنفروشی داده نه، گوتی: دهی تو
برانی کرداری له شنفروشی بو و کاره
له شکرو له شنفروش هه به، نه وانهی
که پرۆسەی هاووسه رگیری دهکن،
دهکریداره دهیارده له شنفروشی پی کامتر
بکریده و، کرداری سیکسی بو سی کردار
نه نجام دهی، بو چیز و مرگرن و
مندال بیون و هاووسه رگیری خیزانی،
هدروهه له پرۆسەی هاووسه رگیری بشدا
له شکرو له شنفروش هه به، کوه اته
مه رج نبیه نهوانه خذینانیان پیک
نه هینتاوه دنهها نهوان له شنفروشی
بکن. له کوکمه لگای ئیتسه دا زور جار
له نا پرۆسەی هاووسه رگیری شم کرداره
روودهات به مابهستی گشتی کوکمه لگا لیک
یان باری ئاپاوری گشتی کوکمه لگا لیک
هه لوشاندنه و مه خیزان و نه گونجان و
ناتابایی نیوانیان، یان پهرومده دهیه کی
نادر و سرت، ياخود هۆکاریکی تر، که
ئیستا زور بیاوه و دکو موکاره و روچنیه ره
سیکسییه کان و دکو: سه ته لایت و
بلو تووس و گر تهی ئەفلامی سیکسیی،
بؤیه که سه که کونترولی خوی له دهست
ددات، فرویدیش چه خت له سر نه و
دهکاته و هه هیز ترین و مهترسیدار ترین
غیریزه غهربیزه سیکسییه.

* نفو هر کاره دهروونیه ایه جین کهوا له نافرمت

هه نهند مرۆڤ گهار حوكه دنیابیه که
بده سه رهابدری نامری، حوكه که شه گهر
بکریت تا دهمری، نهوانش بؤخوان
داوايانکردووه و دوچاریش رو و دادوه.
* نایا مامۆستایان کەم تەرخەم نین له
کەلەپارکەندەوە خە تکی له زیانە کان له شفروشی
له دینا و له دوازۇر؟!

- ئەم کەمەر خەمییه نسبیي، کاتىك
کەمەر خەمن تەنبا له و تاردا باسى شە و
حالله تە بکەن، پیویسته مامۆستایان
تىكە لاوی کۆمەلگابن، بەتابیتى
گەنجان و كۆلىيەکان بؤ نەوهى باسى
ئاسسەوارى زیانە کانى شە و كاره دیان بؤ
بکەن.

* بۈچى مامۆستایان سەرداش نە و شونانە ناكەن
بۈچۈن دەنگىدە و هوشىاريان بەڭاندۇدۇ؟

- ئەمەم حالەتىكى زۇر تەندىر و سەتە
و دەكەۋىتە سەر بەھەندە لەلكىن و
خەمخواندى مامۆستایان، بەلام له
رىگاچ بلا و كەندەوهى سېيدى و بىشىكى
و مامۆستایان و رۆژنامە کان و بەستىنى

سیمیناریک و ههولدانی ههموو چین و نویزه کانی کومه لگا بو هوشیار کردندوه هاکاربن.

* پیسلام نهشی له لشفروشی دکات نایا توسلاندن و توقدانن چاره‌ده؟

* تایین باسی توقدانن نهکردووه نافره موو زینا مهکن، ده فرموم وی (اتقرواوا لزان) واه له زینا نزیک مهکه ونهوه.

هه وهکو ٹهه او راگه یاندنه فاسدنه بین کو تترلهه ئینهه، بو قیامهه ده لیلم مشترعه عیکم پیشکشی زیارت له یانزه نهندام په رهه مانی کورستان کردووه بیو دا خستن سایته سیکسیهه کان و ههکارانه گهارانه بیدهی خیز و درگرتنه سیکسیهه کان و ههکارانه نه توانیت له جیهاندا ئهم حالتنه نیبه، ئمهه ش به بیرباریکی ساتان دکری.

ئهه مه کهوره ترین جه ریمهه بیدرامبرد بیهه میللته ده دکری، ده بیت تو ٹهه و ههکارانه رابگری ٹینجا باسی عقوبی قیامت بیکه ئهمه ترس و توقدانن نیيه.

* ئهه مه مهکارانه چینن بیو قه لاچوکردن و ریگرتن لشفروشی له رووی دینهه؟

- یهه که مهشت بیر وبادهه پاک بیت، که ئهم ئایینهه بیو هاتووه بیو ئهودهه بر نامهه ڈیانی بیو دابیت، بیه دیلشی بیو انانووه وهکو زواج، به لام من له ولاخی خۆمان ده لیلم دهستیک ههیه بیو پالپشتی کردن ئهم حالتنه ههروههه ده بیت لەسەرەتايیهه بیسی شاسەواری ئەم کيشهه بیکری، بیو پاراستیش مرؤف ده بیت شازه زایی له دینی خواه سولفهه زهواج.

* زور رویشتنی پیاو له مائدهو ناییته پانهه رنک
و نه کاره؟
* بے باری روشننیری نافرته که
مگوئی، رهیبین بیاوانیش رهچاوی
سوزداری شافردت بکن.
* روونکردنهوهی لایهنهی ثایینی و
حومکی له شفروشی و زیناکار له
لیسلامدا، م. حاجی کاروان و قی:
نورثان باسی ئەم حالتە دهکات و
فەرمۇن: ئەو كەسانەی ئەو گوناھە
دەکن، باسی جەلت كردن و لىدانە
قۇق ئافرەتى شۇوگىردوو و شۇونەگىردوو،
يېزىچىكەشى دىيارى كراوه، ئوشوش لەپەر
باراستى كەسايىتى مەرۆف و كۆملەكە
پۇرخۆستنەوە لە نەخۆشى ئايدىز
و نەخۆشى نەفسى و كۆمەلایەتى
و خىزانى، بۆيە بۆ ئەم حالتە
جەلتىرىدىن باسکراوه، لە ئىستادا ئەوه
ناكىرىت، چونكە حومکى ئىسلامى نىيە،
و مانايىدە ئەوه جىئەجى بىكات، لە
كاتى پېغەمبايرىش د.خ) يەك دوو
حالتە رووپادوادو، ئەۋپۇنچى خۆخيان
اوایانكىرددوو، بۇ ئەوهى بە گوناھبارى
غېۋېنىمەن لە خواي كەمورە، هەرەوە
يېغەمبايرىش د.خ) مۇلەتى چەند جارى
يىدان، كەوا نىيە و لەوانىدە ھەلەن بۆ
ئەوهى تۆبە بکەن و لەزىيان بەردەدام بىن،
كەواتە ئىسلام لە كەل ئەوەندا نىيە لە كەل
تۆبە كەرنى مەرقەكانە، كەواتە عەزابە
نایاپە كە گفت نىيە، بەلۇ ئەگەر تۆبە
كەكى عەزابە قىيامتىبە كە گرفتە و هەمتا
مەتا عەزاب دەھۆن و لەنما جەھەنەمدە

سازاری سه‌تار
مرۆف کاتیک نیازی سه‌فهربیت دهیت لە مولاتیکە وە
بێ‌و لاتانیکی تر، بى مەرج دەین بە فەنامەی هەمی و
پیویستی و بە لگەنامە کانی سه‌فهربیت دەواوبیت،
بە تابیبەت ئەوانەنی ئە تاراواگە دەزئىن، كە مافى
پەنابەریان ھەمی و ئیقامە کانیان تەمەواو نیيە، يى
ئیقامەتی سىن مانگى ھەمی، سالانى پېشىشت ئەوانە
مەچیان نەبۇو بە باسپورتى يەكىكى تر سەفەریان
دەكىرد، لەم دواپایانەش زۆرىكى لەوانەنی ئیقامەتی
سىن مانگى ياشەش مانگىان ھەبۇو سەفەریان كرد
و گەرانەوە، بەلام لەم چەند رۆزىنى دواپى رووشە كە
دەيە كەسارى كۆرا، ئىشتىتا فروكە كە چەند هيلىكى
ئاشماقى ولاتىنى ئەوروپا سەفەری كورسستان
دەكەن، بەلام و لاتى ئەلمانى جىا لە ھەممى و لاتانى
تر، لە فرۆكەخانى ئىنۋەلەتى ھەۋاپىر، كەشتىاران
بەر لەھە سوارى فرۆكە بىن لە بەرددەم پېپلىكانە كانى
فرۆكە، باسپورتى كەشتىاران، لەلایم كارمەندانى
كۆمپانىيانى فرۆكە وانى ئەلمانى كۆنترۇل دەكىرت،

ئوهى كىشىيەك يا كەمۈكۈرييەكلى ئىقىامە و پاسپورتەكىداھەبىت، رېگىمى پىنادەن سوادى فۇرۇڭكەھەبىت.
ورەن با بەھەكەھەد بزانىن
ھەزار چى بەسەر ھاتووهە،
ناسىياۋەتىمان دەگەرىتىمە بو

نژیکه‌ای دوازده سال بهر له ئیستا
که له کەمپ بېیەكە و بیوین،
گروپیک لە ئىمەیان گواسەتەوە
بۇ ئەم شارى ئىستىتا، ئەوكات
ئوردى كەم بۇ، بىلام ئىستىتا
شما مەتكەن نە، تىدا دەمىن،

نگاهن؟
- به لام بیکومان به لام بُخُویان
سوکون، چونه که ثوان ده توان بُخُویان
ژن بهیند و دست له کاره هه لبگن،
به لام نم ناتوانم شو بکم لم بهر چند
هُوكاریک، هروهه ها ثوانه دین له
همو تو تمه نیکن، بؤیه ثوان سوکون
نه ک نئنه، چونکه هه یه له ته منی
پیردایه، ئەمەش نیشانه سوکون
ثوانه، نه ک نئنه.
* گه راینه بدر پرسیار بئیوی ژیانتان داین
بکات دست له کاره هه لدگن؟
- ناتوانم بیلم به لام، چونکه هر که سه
له لمبر هُوكاریک ئەم کاره ده کات،
هه یه زور زور بیزیوی ژیانی باشه و ئەم
کارهش ده کات، ته نیا له لمبر تیگردنی
ئازمزووی خوی و چند هُوكاریک
تریش ھه ناتوانم بیلم.
* بیستان و انبیه بدم کاره تنگ هه ندتر

دیده، گوناهبار نین؟
- نخیر گوناهبار نین، لایه‌نی
بر پر سیار گوناهبار، چونکه شاگاداری
بیشتر خلکی کم درامه نییه، به‌لام
ئیستا هر چیهیک بکات هیچ ناکوری
و گنجانی ئیمەش بخویان به‌مردو
هله‌لدریز چوونه.
* تو بخوت سه‌روه خوی یان که‌سی دیکه هه‌یه
سرپر رشتیت رکات؟
- بیست دلاریه‌کم بیو بینیره پتنج
پر سیاره که تنو او، به‌لی من سر به‌خوم
و که‌س، نیه سه‌یه، شتنه بکات.

تریبه‌کانی شاگادارکردوه له‌سه‌هفرمه‌که، مالتاوایی
له ئېله کانی شاگادارکردوه له‌سه‌هفرمه‌که، دواي او وه فته بیراواری
برانه‌وهی دا، کاتیک له فروکه‌خانه‌نی نفوذه‌وله‌تى
هولنیر ویستی سواری فروکه‌کی ئەلمانی بیت، بیبان
گووتتوو: تو بیوت نییه بهم فروکیه سه‌فهربکه‌تی،
له بیرمه‌وهی ئیقامه‌کهت سى مانگیه به‌موش مافی
سەھر کردن نییه، دیاره ئەم حالات کارمه‌ندانی
فروکه‌خانه‌ش لبی ئاگاكاران، به‌لام سوانان تاوان
دەست بخنه ناو کاروباری کارمه‌ندە لەلمانیکەن،
ئەم هەوالا هاوردیکانى ئەلمانیا نیگەران كرد، به
تاپیه‌تى ئەوانە سالانیکە له‌نزاکە و دەنیاسن
چونکه ئەو تا بلی مرۆغیکى دلساف و به هەلویستە

له گهل هممو و کسیک بیناسی و نهیناسی.
بریاری داله رنگای تورکیا بگیرنیتهود، بهو
حسابیه تورکیا ولاطینیکه هژوروبیه، رنی پیندهدن،
له هدیه فریاده و هفرؤکه چو و بو بو هئسته بنقول،
له ویش فیرات تورکی و گربوتو، که چو و بو
سواری فریکه نهلمانی بیت، لموش پیبان کوکوتلو
تو ناتوانی بهم ظیاقمهه سهفر بکه، ولاطی فیمه
هیشتا نه چوته یه کیتیکه هژوروبیا، بؤیه بهنچاری
حاربکی تر که راهیوه و هولنی، برادرمان لزه پیبان
گووت: به رنگای نهمسا یا هولتندا و مرووه بریاری
دان یهه همیسته باه، به ت اند نهسته، هنچانهه
لهمهنه وی کاری له شفروشی بهیه
رمگهز تهوا و نایبت، بؤیه به پیویستمان
زانی کریاریک له نزیکه و بدويتین و له
نهجامی بررسیار چی وای له متکه کرد له
لشن فروشان نزیک گکویه ویه
وقتی: بهر له نازار کردنی عیاره نهندامیکی
سیکیسم نه بینیوه، بهلام یاره پرسکه
کارهکه بدر چاوتسه دهیبنا، بؤ نهمه
برزان چیبه و چونه، چونکه هر له
مندالیمه و دهیانگوت بقہ بقہ، منیش

وتم با تامیکی بکه، به لام به راستی کاریکی قیزونه.
 * بوچی وازناهنی که دهتی کاریکی قیزونه؟
 - زورچار هولمداوه به لام تازه ناتوانم.
 * که ناتوانی واژ بینی دتانه‌وی شوینیکتان بوقابین بکه؟
 - ناخیر، من حمزناکم شوینیکی تایبیتی هه‌بیت، چونکه دهبتی هوی زیاتر بلاوبونه‌وهی له‌شفرؤشی، گنجان بدروم خراپی دهرون.
 * نایا هه‌شفرؤشان به تامه زرووه کاره‌کانتان له‌کل دده‌کن؟
 - به بیکه‌نینه‌وهه ناخیر، چونکه ئه‌وان راهاتون سوییری ئیمه‌ش ناکن.
 * نایا ئیانی هاوسه‌ربت پیکنیباوه؟
 - ناخیر پیکن نه‌همناوه، به لام ئه‌کهر ئى بېتىم دەست لەم کاره هەلددگرم.

یوسف مہنتک - ئەلمانپا

کم ویندهیه له به رواری ۱۹۹۴/۴/۲
له هوی مولیدا به مؤمنی شاهنهنگی
دانپیشان به کولیزی (ماه) ای یوزاران
و به فرمی کلادنی به زانکوی
سه لاهدیدن و در گراوه تایدا
چندین گرمانی و شانونگه ری و
سکیچی کومیدی پیشکشکار. کم
به ریزآفهی له وینکهدا دیارن

محەممەد سەعىد مەحموود: کاربەدەستانی مېرى، حەمە سورىيان گرت و تەھەھۇدىيکىان لى وەرگرت

پراغ لہ ہیندستان

نى رەزاق"ى ھاورييەم ئەمچارە

که گایاوه هندیک باسی شه وی
بُو کردم، مبیستم هیندستانه.
ئەم تېستا لە زانکوئی "پونا"
لە ولاتی هیندستان، رکورکی
خویندن ماستەرە لە ئەدبى
تىنگلىزى. من دەزان ئەو يەكىد
لە قوتابىيە زېرىكە كان، ئۇويش
لە بەرئەوە نا كە هاوارىي خۆمە،
بەلكو لە بەر ئەوهى لىرە بە پارەي
خۆي چووه و مکوومەت دينارىكى
نەداوەتى، تەنانەت تا مۇلەتى
خویندىنیان بۇيى كە (جونكە ئەم
لېرە فەرمانبرى حکومەتە) زۇر
ماندوويان كىردى، لە كاتىكىدا ئەم
قوتابىيانى حکومەتى كورستان
ناردوونى وەك پۈپىست نىن،
ئەمەش بە
شاھىتى شەوانەي
كە ئاگادارى
بارۇدۇخەكەن.

سہ نگہر زرداری

زانکویی "پونا"
سالانه بیشتر وقوت ابیه بیانیانه ساز
ده گریت است که له مردمه هیندستان
دمجن و لهو زانکوییه دهد چوینن،
ناوی فیستیفاله کمهش "فیستیفالی
سالانه" لواون^۵ و مه مسال له تیر
در وشمی "پیکووه به مردو جهانیکی
یه گکرتلو" سازدرا، به به شداری
قوت ابیانی زیارت له بیست و لاتی
جهان. لهوی قوت ابیه کورده کان
به خواردنی کوردی و هله پرکی
کوردنی به شداریان کرد. خواردنی
دو لامه "یان پیتشکه شی خه لکه که
کرد و به گوزرانی "کراس رشمیه"
زه وقیان کردندوه، من له
گرته کی فیدیویی بینیم که پون
نه وان به جلی جوانی کوردیبه و
همل دمپرین و خه لکی و لاته
جیاوازه کانی دنیا چهلمه یان بی
لیددان، نه و هشم بینی که یه کیک
له ریزی پیتشکه و شامادی و اونی
فیستیفاله که به "دیشداش" و
"جامانه" وه دانیشتووی، به موبایل
وینه شابیه کوردیبه که دگرت،
به "کافسی" م کوت: نه م برادره
کنیه؛ گوت، نه مه بالایوزی و لاتی
"عوممان" له هیندستان و له ناو
نه و همه مو نفایشه، نه نه وینه

نمایشیه که نیمه به موابایله که خوی گرت.
گوتم: نه کی بارمهتی دان له و کاری که نیوئ لهوی گردتن؟
حکومت: چیتان بو ددکات؟
پیو گوتم: حکومت ناگای لهو شتانه نبیه، همه مووی خومن دهیکهین. گوتم: نه لهو جل و برگه کی بارمهتی نیوهدی دا؟
گوتی: جل و برگ و نوکه لویلهی بو نیمه کورد له فیستفاله که پیویست بوبو، له کوریستانه و بو هینستان له لایهنهن "گروپی پهیام" ووه به پوست نیزدراپو، که گروپیکی هله لپرکی کوکوردیبه له گرمیان.
براستی نه قوتابیانه نه وی که به پارهی خویان دهچنه نه وی دخویین، پیویسته له لایهن حکومته وه ناوریان لی بدریته وه و بارمهتی بدرین، نه گهر یارمهتیه که ش وکو بارمهتی نه و قوتابیانه نه بی که حکومت خوی نازدوونی و که متريش بیت، هر هیچ نه بی جار به جار لاه فیستفالکی وادا پارهی پا پاغهه که یان بدنه نه وه.

پاچتین تاکل سلسن پاریوپدی
ناحیه و قایقیامقانی هله بجه
و خالید نه قشنهندی و جنگی
به پیو دبه ری تاوخوی گشتی
عهدوللا ظممه، بو ئوهی
ئیمە مئورین بچین بو پاکستان
سەیرى ئەو پروزانه بکەین، كە لە
دیتەكان کردو ویانە يادەیکەن،
كە ئەمە زموونەي و مریدەگرین
بیهینىنەوه بۇ ولاسى خۆمان
(کورستان).

نهوا تهوسا سمه هزار نیان
همبو، که دهیانویست دیهاته کان
بیووژینه و بروزه ده سود
له دیهاته کان دروستکن، و هکو
چاک کردنی کانیبه کان و بروزه
ن اوی پاک (پرورزه) لابردنی ن اوی
پیس له ماله کان، دروستکردنی
قوتابخانه و خمسه خانه و
باشدان به کشتوكال.
لهمبر ئه و هزاره ته ناخو^(۱)
به رتوبه ری ناحیه که له عیر اقدا

روبوو، واته یاسای تسویه
نیهجه کرا، یا چه کوندیک
علانی تهسویه تیا کرابوو،
ممهش هویه کی گنگ بو و بو
من و ناسایاشی، که گیچانی
ووتکار و خاوند زهود نه میتیت،
لا به بر نهود ئه ناوجه یه
زور هیمنی و ناسایاشی تیادا
دویووه، هیچ جو ره روروادوکی
راب رووی نهدا له و کاته که من
دری سیاریووم.

هلهلزاریبوو، دووان کورد بیون
چوار عەرەب بیون و قائیمقامى
ھەلمجە خالید نەقشىبەندى،
کە بچىن بۇ پاكسستان، ئە و كات
پاكسستانى رۇزئەلات و رۇزئاتاوا
جياوز نەمبىوو، دانىشتوانەتكەى
نزيكەى (٨٠) مiliون بۇ (١٠٠٠٠) دى
ھەمبىو، شەمە پېرۋۆچىيەكى جىهانى
بۇو، كە ھەندى رىخراوى جىهانى
پارمەتى دەدان وەكى رىخراوى
خواردەمنى جىهانى (يونىسيف).
ئەم پېرۋۆچانى كە دىتمان زۆر
كارىگەرى ھەمبىو بۇ سەر زانىاري
و چاۋىكانسىدە ھەمموممان،
زۆرەييان لە ولاتى خۇمماھەد
جىبىچىي دەبۈو، ئەم بەعسەيە
نزيكەي مانگىك بۇو لە سەر
خارچى وزارەتلى ناوخۇي عىراق
دامەز زاباسوو لە ١١/٣/١٩٥٧ دا
تەواو بۇو لە ناحىيەكەدا ھاتەمەد
سەرئىشى خۆم و لەم سالىدابۇو
ئىنم ھيتا.

مو سالاندە پېرۋۆچىي (سەدى
دوكان)، بەدەستتەوه بۇو،
مراسىتىش ھەولەم دەدا، كە ھەممۇ
نىش توانى شۇ گۈندانەي، كە
بۇو بە ئېر ئاوابى بەندادى
كەنادە بە زانى ئەم پېرۋۆچىي چىي
سۈددى چىي.

مېشە بېرمان دەكىدەمە ئەم
بەھاتانىي، كە دەكەويتە ئىزىز
ساوەمە وەك (كەلىنرى، توربە،
مېرىزا رۆستەمى گەورە، مېرىزا
ۋۆستەمى بچووك، مەلا ھۆمەر،
مېكى ئالان، قورالىي سەرروو
خواروو) ھەندى زۇمى گۈندى
دران، ھەنەمەن ئەنەنەنەي كە
بەھاتەكان دەكە وتنەت ئىزىز ئاش و
نىش توانى زۆر زارەتەتىبۇون،
بەيان دەزانى چى بىكمەن، ئىمەش بە
مەمووھەنەن كەمانەدەھەلماندا، كە
بىرى ئىقتابىكەين، كە قەربىوو
اشيان بەدەنلى لەسەر مال و
راغعت و زەھىيە كەشتۈرگۈلىيەكان

نایحیه سورداش
له ۱۹۵۷/۸/۲۰ بُو ناوچه‌ی سورداش
گوازرامده، سنگوری ثم ناوچه‌یه
له روزه‌لاته‌وه نایحیه ماووت،
له روزه‌واوه نایحیه شاگله‌وه
میرزا رؤستم و له باشوروه
نایحیه سرهنچارو بازیان، له
باکورهوه نایحیه بنگرد.
ثم ناوچه‌یه له کونهوه له زمانی
عوسمانیه و ته‌شکیلاتی ئیداری
تیا هبیوه، لهو کاددا دوو بهش
بووه، قەرەچەتان، سورداش
لهو سالادا نۇفسى ئەم نایحیه
يە (۷۰) هەزار كەس بۇو.
له دىپاتا بهنانابانگەكان كە
لۆر كەسى تىادا ژىاوە، وەك:
(سە)، كەلە، حاسىنە، قە، مەختان،
مەد بە، كە شېتكە تازە بەو، كە
ماليان بۇ درووست بىرىت لەو
سوپىانەيى، كە له گۈندە كانهونە
ئىكەن و ناجىتى ئىز ئاۋوهە.
رەسىنى ئەم كاره ئاسان نەبۇو،
رەچىننەدە كاربىدەستانتى مېر
درەدەوام ھاتوچقىان دەكىد، كەم
مەم كاره بە جۇرىيى كادىپەرمەنە
بارمىسىر بىخەن، چۈنكە ئەم
ئىنداوه نزىكىيە (۷۱) دى له ناوچەي
ئىناران، بنگرد، سورداش، دەببۇو
، ئىز ئاۋوهە كە ئەم ناوچانە
مەمو بە بەرەكەت بۇون، بۇ
نىشـتـوانـى ئەم ناوچەيى، له
مۇمۇلىقى گـىـنـگـتـەـرـەـمـەـسـوـونـ
، كۆرى بـىـاـبـىـاـپـىـانـىـانـ لـەـمـ
وـيـتـانـدـاـ بـوـوـ.

وهریان ببو، هه رودها سه ردانی
نوسینکه به بیریان (کاک کوسرت
سروکی ئەنجومه‌نى و هزمانی
ئەسوا و کاک (ئەرسەن بایزى
بایان كرد. بې همول و كۆششى ئەم
بې بیرزانه توافرا دانپىتاشنى كۆلىزەكە
ورىگىرىت و تا ئىستاش كۆلىزەكە
بەرمۇواھە لە درەچوادنى قوتانبايى
پاسا. لېردا دە بەرمۇھەتى دەنابىن
كە رىز سۈرسپايس و بېزىنەمان
ئاراستىنى يە بیریان راگرو دەستى
دامەرەرنەوانى (كولىزى ماف) ئى
ئۇوارانى ئەم كاتە بىكەين بەرامبەر
ئەو هەول و تىكۈشانەي جەنبايانى
يېئىنىيە بالاي قوتاپيايانى كۆلىزەكە
بۇون بۇ مەولدان بە دەستەتىنەن
ئەيندەن، كە بوپىستە بۇ وۇرتى كە
لەم ئەنۋەتىنە يەھەلىكى بى پايانى دا بۇ
دەستەتىنەن دانىنەندە كۆلەكتەننى
قۇلىزەكە بە زانكۆسى سەلاھىدىن،
بەندىن سەردىن يە زانكۆسى سەلاھىدىن:
سەرۋەتكى زانكۆسى سەلاھىدىن
د. بەھرام خەر مۇلۇد و مەمالى
گىركى كۆلىز (د. جىبار ساپىر)
ئەندامانى دەستەتى ئەمەندازى
قۇلىز و مالى (د. شىرىزەنەجار)
نوسىنگە (د. خەسرو شالى)
رە راوىيەتكارى سەرۋەتكى ئەنجومەنى

A black and white portrait photograph of a man with dark hair and a mustache, wearing a suit and tie. The photo is set against a light background and is framed by a decorative border.

ناآوچهی چناناران (میرزا رؤسسته) له ۱۹۵۶/۷/۲۱ دا بـو نـاـحـيـهـی
چناناران (میرزا رؤسسته) نـهـقـلـ بـوـومـ، لـهـ کـاتـیـ دـهـسـهـلـاـتـیـ
دـوـلـهـتـیـ عـوـسـمـانـیـدـاـ شـهـ نـاـوـچـهـیـهـ تـهـ شـکـیـلـاتـیـ ئـیدـارـیـ تـیدـاـ نـمـبـوـوـ،
دوـاجـارـ لـهـ حـوـكـمـیـ نـیـشـتـیـمـانـیـدـاـ بـوـوـ بـهـ نـاـحـيـهـ، مـهـرـکـزـیـ گـونـدـیـ
خـدـرـانـ بـوـوـ، لـهـ خـوتـایـ سـالـیـ (۱۹۲۶) دـاـ گـوـیـزـرـایـیـهـ وـ بـوـ گـونـدـیـ
مـیـرـزاـ رـؤـسـتـهـ، سـنـوـرـوـیـ نـهـمـ نـاـوـچـهـیـهـ لـهـ رـوـزـنـاـواـهـ روـوـبـارـیـ
بـایـیـ شـاغـاـ، کـهـ هـاـتـهـ سـنـوـرـوـیـ
نـاـحـيـهـیـ مـهـرـکـزـیـ زـیـ رـانـیـبـوـوـ، لـهـ
باـشـوـرـوـداـ روـوـبـارـیـ زـیـ بـچـوـوـ،
کـهـ پـالـیـ دـاـوـهـ بـهـ سـنـوـرـوـیـ بـنـکـرـدـ
وـ سـوـورـدـاشـهـوـهـ، لـهـ سـهـرـهـوـشـ
زـنـجـیرـهـ شـاخـیـ هـبـیـهـتـ سـوـلـتـانـ،
کـهـ پـالـیـ بـهـ سـنـوـرـوـیـ کـوـیـسـنـقـفـوـهـ
دـاـوـهـ، لـهـ رـوـزـهـلـاـتـوـهـ روـوـبـارـهـ
پـالـیـ بـهـ هـنـدـیـ شـوـیـتـیـ سـوـرـدـاشـهـ
وـ نـاـحـيـهـیـ تـقـقـهـوـهـ.
لهـ نـاـوـچـهـیـ چـتـارـانـدـاـ شـوـینـیـکـیـ
ئـهـسـهـرـیـ (کـونـیـ) تـیـاـ هـهـیـ، لـهـ
سـالـانـیـ ۱۹۵۶ (۱۹۵۷) دـاـ ژـمـارـهـ دـانـیـشـتـوـانـیـ نـهـمـ نـاـوـچـهـیـهـ لـهـ (۱۹۰۰)
کـهـسـ بـوـوـ، هـمـوـوـیـانـ ئـیـسـلـامـنـ
وـ لـهـسـرـ مـهـزـهـبـیـ شـافـعـیـنـ،
هـمـوـوـ نـاـوـچـهـکـهـ (۳۴) گـونـدـ بـوـوـ،
کـهـوـرـهـتـرـیـنـ دـیـهـاتـیـ نـهـمـ نـاـوـچـهـیـهـ،
کـهـ لـهـ (۵۰) مـاـلـ زـیـاتـرـ بـوـوـ (مـیرـزاـ
رـؤـسـتـهـ، تـورـبـهـ، گـهـلـنـیـرـیـ،
چـنانـارـانـ، خـدـرـانـ، کـلـکـهـ سـمـاـقـ،
سـلـنـکـهـ بـهـوـهـ).

درگاه بروج،
داب و ندریتی دانیشتوانی شم
ناوچه یه، هه روهک ناوچه کانی
تری کورستان وابوو، که
به ناوایانگ بیون، به میواناری
به شیوه کی وا زورجار دهست
بلاویه که یان له شیرازه می تیعتیاری
در جوو بیوو، جل و پرگان به
زوری رانک و چوغله خی خومالی یا
شهروال و سtarخانی له قوماشیکی
ساده دروست دهکرا.
تاقمه هه بیوو له ناوچه یه که
پیمان دهوترا (کومه لی) حقه
له (۳) گوندی ناحیه ی چناران
داده نیشت و ۷۰ ماره یان (۵۰۰) کمس
بیوو، له سرمه زهه بی حقه بیوو،
وا بلاویو ووه ئهوانه ثیشی نارهوا
پیشان شدهن، که نئی ئیسلامه،
نه لام له کاتیکا که سره رکو
تاقمه که یان مامه ره زای حاجی
شیخ مستهفا بیوو دور رخایه ووه
کاربرده دهستانی میری که وتنه
ئه ووه که چاویان همه موشه له
کرد و هیان بینت، ئهم جوره شتانه
ورده و رده کهم بیوو ومه و هانته سهر
شه ریعه تی ئیسلام، به تاییه تی،
که سره رکه که یان هاته وه سهر
جیگا و شوینی خوی.
په لام له کاته که من به ریو به ری
ناحیه بیوم، له چناران چهند
جاریک به نهیتی خوم به ته نیا
پیوشتم بیو کلکه سماق، له کاتی
به یانیان و نیو مرؤیان و ئیواران،
ئهم پیاوانه م دهدی له کوندکه
هیچ شنیکی خراب و نارهوم هه است
پیشنه دهکرد، له ونه بینت که زیکریان
دهکرد و هاواییان دهکرد: (خوا
حقة، حقة، حقة)، به تاییه تی
پیاوه پیره کانیان نویزیان دهکرد،

له سالانه که به رویه به ری ناحیه بووم له چناران فه رمانیک ده رچوو
له وزارتی ناخووه له ۱۹۷۵/۱/۲۱ دا، که نیردراهم یو یاکستان

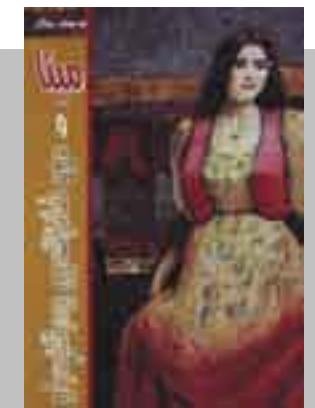
که بلین چون ده بیت مه خزمن
نیمه، که تو و نه که پشکنی بو
بکریت و بخریتے ناوی، نه جیگا
هه یه که لیزنه که تبا دانیشن
و سیرا راحات بکن، به لام من
بیانووی همه مو و یام بری.
له بمر ئوهی خویتنه واری
خوش و بیست، که هدلتیم مه نوری
ئیداری ئه گهر بیهودت نیش بکات
و خزمته میلله ته که بکات لمو
با و مردام هندی ئیشی موسسه حیل
هه یه له دنیانا همه مو ووی به سه ریا
زال ده بیت و هیچ گریوکرفنیک
نامیتنی به سه ریدا، جونکو نه تو
مه بستی ئه وو دهی خزمتکا با
ئیسرا راحاتی خوی بو ما وویک
له بمر خاتری میلله ته که
تیکیدا، ئه گهر ئه ناما ده
بوونه و له خوبوردنیه نه بیت
هیچ جو ره ئیشیک لام جو ره
با به ته سه رنگریت، کس به منی

له دهرهینانی چینه، له حممه دسالار
نمایشکراوه، له دستپیکدا مام
ئهوره محمانی هه قایه تخوان دهست
به چیره که ده کاو کوتاییه کشی
به سه ما و هه لپه کنی کوتایی
دی.

جیتی ئاماژدهه ئه حممه دسالار تا
ئیستانا ۲۲ کتتی بی به چاپ گه یاندووه
و "۲۳" یدمیشی له ژیر چاپایه به به
ناواکی کورسی و به ما درامیمه کانی،
که لیکو لینه و دهی که، جگه له ووه
هونه رمه ندانی دیکه کورد بؤ
شانوی نوسویه و وهرگیراوه و

ایمیت به بد رخان
ونورمه‌مندی ناسراوی کورد و
ووسیر و لیکوچلر له هونهمری
شانو، ئەمەمەد سالار ۲۳ مینی
تېتى خۆی خستە بەرمەد
خوتىنەرانى و ئەنور قادر رەشيد
تېتىھەكى بۇ نووسىيە، كە له
لاۋگاراھەكانى تېپى شانلى
سالار، ئەويش بىرىتىيە له مينا كە

چه تو نه ورۆز له نیوان کۆلیژی هونه رو ستۆدیۆی ئەستیران و ئۆركسترای کوردستاندا ...

۲۰۰۹ - نه و روز

لهزهتی لئی و هردهگرین، دهی
بتوانی ئاوازیک دابنی نامه بی،
من بەش بهحالی خۆم ھولىداوه
ئەو شستانە، کە كربوومە ئىستاش
كە گویت لەلی دەبى تام و چىزىكى
تىپايسە، لەپەرئەوه من ئاواز
زور دانانىم، بەلام ئاوازى دىكە
دادهنىم وەمکو مۆسىقايى كلاسىكى
و مۆسىقايى كوردى بە شىۋىدەيەكى
زانىسى لە ئۆرکىسترا، ئەمە كارانەم
زور كىدووە.

* چەند ھەوں ھەي بۇ بەزانتىكىدنى
مۆسىقايى كوردى؟

- ھەولىكى زور لە ثارادا يە، ئەويش
ھەر دەگەرپەتەوه بۇ بۇونى كۆلىيى
ھونەر، بەلام ھەولىدانەكە زياتر
لەوه بەدى دەكرى، کە حکومەت
زياتر پالېشتنان بىكا بۇ ئەوهى
بتوانىن تىپىكى سەمۇقۇنى نىشتىمانى
نەتەودىيە لە ھەموو كوردىستان
رسوت بىكەن بۇ ئەوهى لەڭلەنەكى
سەددانى كوردىستان دىكە، ئېيمەش
نامايشى خۆمانىان بىشان بىدەين،
بلىيەن ئاساستى مۆسىقايى كوردىش لە
ئاستى مۆسىقايى جەھاندايدە.

پرسیار دهکا، به لام من بهش
به حالی خوم قهت دورون نه که و توو
منتهه و هه، به لام خوم بیریار مداوه له
مهودوا زیاتر خزمتی موسیقای
زانستی و کلاسیکی بکله، بؤ
نهوهی خلک که لکی لیهور بگرت،
ئه گینا لهو ماوانیه رابردوو
توانیمان چهندنین نمایش بکهین،
به لام دیاره باس نه کراوه، که سیش
به منی نه گوتوروه ئاوازم بؤ دانی،
نه گهرنا خزمتی هدکر، خوشنم له
ئاواز دانشدا زور کهم ئاواز داده نمیم،
جونکه حزدزه کهم ئاوازه کامن زیاتر
بینیتیه و هه له نهاد خلک، به لام
وهکو خزمتی موسیقا و خزمتی
هونه رمه ندان من هه ره برد و ام
بوویمه و ئه مرروش به لئینم داوه،
که له گهل هوته رمه ندانی دیکه به
تابیه تی مامؤستا نامانچ غازی
بتوانین ج له کولیچ لجه ئورکسترای
كور دستان زیاتر بتوانین ئاستی
موسیقای کور دی بکله بینیه ئاستی
مۆسیقای جام

که بینه ر بتوانی شامادیبی له
نمایشنه کانی مؤسیقا، ته نها قسیه
من نهوده له و لاتانی جیهان خه لک
پلیت به پارمه کی زور زور گران
دکردن و هندی جار دستیشان
ناکه وی تا چن کوی له مؤسیقا
بگرن، ئیمە لیره مؤسیقا به
خواری دده بینه بینه خومان، که
تکام همه له بینه خومان،
زیارت باوهش بؤ مؤسیقا بکاتمه
و له نمایشنه کانی شاینه بتوان
زیارت کلک و درگرن و زیارتین بؤ
سهیر کردنی نمایشنه مؤسیقا.
تواتانه هیچی که متر نیبه له مؤسیقا
جیهان؟

- به لئی من زور له گهله ئامو
قسیه ه دام، بؤ نموونه چند
مؤسیقا زننیک، که خوش یه کیک
بوومه لهوان، که په دنین بیانیمان
بنیووه، که ئیمە مؤسیقامان لیداوه
گوتوايانه له و لاتی ئیمە کس
و هکو بیووه نیبه، نخونه شمان
۱۴۶

زورچان شو موسیقایانه پیشکش
 بکن، هر نه وانش دهنیه روله
 دورا و قی نورکسترا یه کی نه تمه ویه
 کورسانتی
 ۱۰ دلیل له همو شوینک قوتاییانی
 پیهیانگا و کوئیزی هوندی دهنه نهندام
 نورکستر اکان و کدرم و کویی به موسیقای
 ددهن، کچی شهد له نهاد کورد هستی
 پی ناکری، چونکه نیمه سالانه چندنیز
 قوتاییانم له پیهیانگا و کوئیزی هوندیه
 درده چیت و نو گه روموگریهش هستی پی
 ناکری؟
 من هوکاره که بتو نهاده
 دهگرینشموده که کیشهیدیک همید،
 نه وانه که دردچن یه کسر
 له دمرده ویه شار به ماموستا
 داده همه زیرین، بو نموونه قوتایییه ک،
 که دردچن قوتایییه کی زرباشه
 له که مانچه، به لام ناچاره لمیدر
 بژیوی ژیان له میرگرسور یا
 دیانه وانه بلیتیه و، همکر بیت
 نه وانه له پاش درگونیان
 تنه فروع بکن بتو موسیقا له شاری
 همه دن، باشانه و مساقیاش

فولکلور فرماؤش کراوه تاک
ریگا نهوده به گهرینه بو شه
میلودیبه کونانه کون و نازان
کونه فولکلوریبه کوردیبه کار
بیخهنه ناو قالبیک موسیقای
تورکستایی پا خاد رانستی، بدرای
من بهمه موسیقای کوردی هنگاوی
زور دهنی به رو پیشنه وو بگات
ئاستی موسیقای شه و لاتانه
ئیستا دهبنین و خزمته خوبی
دهکمن.

* پیغامهای له داهاتسوودا هونه رمه ندان
کورد شده زاری میزرو دین له به دامبه
نهودی پایخ به فولکلور نامن؟

- من خمی نهوده به
هونه رمه ندانه که نیست
هاتونه نه ناو کوره بیانی خزمته
موسیقای کوردی، نه که سرنج
فولکلوری نیزانی و تورکی بدیدی
راسته زانسته که یان به رو پیش
چووه، به لام له همان کانت
فولکلوره که یان نه مردووه، بر
نمونه گویی له گو و پیکی ثیزان
آنچه گردیده همچو که دیکه کاک
با دروستکرنی هه و لوانه،
له بیر شه ووه خوت دهزانی لاویکی
که لیک زور همه به شاره کانی
کورسستان، به لام تا ئیستا هه
دم درگاهیان بو نه کراوه توه.
* له به نامه داهاتسووش وکو لیزنه
پشداره دیدیت؟

- به لی لای خوم بپیمارداوه، که
بر نامه نیاینده دهستی پنکرد و
نه کمر دا ایان لیمکرد ناماده بی
خوم نیشانداوه بشداری بکمه.
* دهکلر ته له بودوه و هه لویست نهاده دوه
له نامه نه خمامه کافی کوتایی و درزی
نه خیر، هیچ هه لویست تیکم
و مرنه گرتبوو، به لام خوت دهزانی
له هه موو بر نامه کانی جیهانیش
گله بی هه دهکری، ئیمه که هه و
بپیماره مان دا، زور به راستی
دامان، له بیر شه ووه ویستمان
زیاتر پالپیشی بچوو که کان بکهین
بو شه ووه بینه ئه ئستره، له همه
کاتا هه هونه رمه ندانه که دیکه کاک
تا تا، به لام ته هه دهندیک لام

ههه موسيقايه کي جيھاني پشتی به فولکلور به ستپيت سه ركه و تتو بوروه

* باست له ثاوازی نهمر کرد، خاسیهه ته کانی
ندو جوڑه ثاوازه چیه؟
- بیرای من ثاوازی نهمر نهوده
بتوانی، که ثاوازی کت دانا تو
ماوهدهه کی دور و دریز له ناو
گوئی بیسے بریندهه نهوده، نهودیش
و هکو هستدکه مین ته و ثاوازانه
ته مرق ههن بدو روڙ گویت لئی
دهی پاشان ون دهبن، یه کیک
له خاسیهه ته کانی ثاوازی نهمر
نهوده، که نئیشاش نئیمه گویمان
له گورانیهه کونه کان دهی هر

ئىستا له ئەوروپىان و خزمەتى مۇسىقا دەكەن، بەلام لېرىھ يەك كېرۇگىرفتەھىيە، ئەو ژيانىھى بۆ وان رەخسادۇ بۆ خزمەتى مۇسىقا بۇ ئىنىڭ نەرھەسلاۋە، ئەوان ھەممۇ ژيانىان ٤٤ كاتىزىمۇر ھەر مۇسىقا دەمەنلىن، خويىدىنلىن ھەر بەلام ئىتىمە كە ژيانىان زەممەتە ناچارىن بەدۋاى ژيانى خۇمان كەوتۈپىن، بۇيىھ ناچارىن تەنھى ئەو كاتانە مۇسىقا بىزەنلىن، كە

به ریتو دمچی، به لام تاکو نیستا
 ده بینی نه کوانه ده بنه مامؤسستا
 و وندمین و ده کوهونه ده درموهودی
 شاری ههولیز، خوشت دهزانی له
 ده روهه شاری ههولیز هه و گرم و
 گوریبه نبیه به رهه مؤسیقا، تنهانه
 له پایتهختی هریتمی کورستان
 ههیه.
 * ده گوتسری نیستا مؤسیقا له ههولیز
 پیشکو توتوره ود له سلیمانی، و دک
 مؤسیتیه ک تا چهند نه کمال نه رو راهیده؟
 - نه مرمری مؤسیقا له ههولیز زور

کات، که مؤسیقاًه کی جوا
پیشکش دهکن، به لام نامیر
فُو لکو ریه کانیان ون نمکرووه
له نتو موسیقاکدا گوتی له دف
و کمانچه و سه‌نتور دهی
به لام موسیقاکی کوردی ئیستی زیات
بهره و قو شو سپتیانه دهروات، ک
دهست و په‌نهجی تورکی زیات
پیوه‌دیاره، ئه و هش مهترسیبیه ک
گلهک گهوره‌هی له سه‌ه مزتووی
موسیقاکی کوردی و دوارقی ئه
موسیقاکی.

دەست پانكىرىدىنەوە بۇ كتىپ

ریز لیلنان و خوشویستی و به‌گهواره زانینی به رامبیر، هندیک چارپیش برو مهربانی خونزیکردن‌ته و میز و ویکی ندربیانه‌هیمه و له‌گله ره‌مناکانی چاکورانه‌هوم و خوانسازی سرمه‌هه کان و دنیا ریشه‌هه داده، تنهانه‌هه رنگه و دکو زمورو ره‌تیان و پنداویست کوم‌ملکاو تاکاه کانی خیزان و تا نینو مده‌لایات و فرمان‌های تیش‌پریووه‌ته، هله لبه‌ته

هاشم سہراج

بەدرخان
هاشم سەراج پیاویکى ھىتمەن
و كەمداووجە، بەلام كە دىتە كۆ
قسەكانى گران و ورو شۇينىگەن،
تىپىنى بەرچىلىقىسىز ورد و بەجىنى
ھەن، وېرىئارى كەمەۋە تائىزەر لە
دە دىوان و نۇقلۇتىكىي بە ماھوبەشى
حەممە عەلى خان بە جاپىگە ياندۇوە،
خۇينەرىكىي زۇر زىرىدەك و مۇرانەي
كتىپ و خۇينەنەمەيدە، بەتايىھەتى

دوان، که هنووکه خهريکي چيه؟
سهراج: سه رقالى تىكىتىكى
شىعريم به نئونىشانى: (شەبەنگى

شینی ژماره کان).
دواکنیتیش که خویندن و مه بو
دو دوه، کتبه که می (که دو بنس،
مندالی شیعر، تارا و گه، که
ومرکیانی نه زاد هممه د
نه سو ده.
هیوادرین سه راج له داهینان و
کارو شاکاره کافنی خوی زو و زوو
تامه زریانی شیعرو و روشنبری
به سه بکاتمه.

دادرشناپی دیپکاری سلراج

ستافی که نچه روی به درخان:
عه بدولرہ حمان معروف: ahman2000@yahoo.com

عہبدولرہ حمان معرفو: awrahman2000@yahoo.com

سه عدولاً نوری، جهوده ر شیخانی
به ها و کاری راویز کاری روناکییری دهنگای چاپ و بلا و کردن و هدیه به درخان: د. هیدمداد حوسینی
ژماره ۴۵ - ۱۱۳، یه ک شده ممه ۳/۸ ۲۰۰۹/۰۹/۲۰ زایینی

کہلچہ ری پر درخان Bedirxan

بلاوکراویده کی رووناکبیری گشتیه له گهله بە درخان دەردەچى

برام (دهشتی) .. هه موومان چهند که سپک ماوین، به لام ...

دلشاد) له سه رده مهی ٿه مردی
شیعري کوردي هه ڀيانه ٿوان به
گه بشتنييان بهم عمرمهو پييان
بميتن، جونکه له سره رهناوه چكه
له تيفتيقه ڪردنی را گيابانه کاني
سـره بـه خـويـانـهـوـهـ نـهـيـوبـيـ
دهـنـاـ کـهـسـ سـاـلـهـوـهـ خـتـكـ
به خـويـنـدـنـهـ وـهـ دـقـيـکـيـ ٿـوانـ
نهـ هـلـهـ چـيـشـ شـيـعـيـ گـيـشتـوـهـ
نهـ ٿـهـ وـهـ موـوـرـگـهـ شـهـيـ بهـ
جهـستـهـيـ ڪـهـسـمانـ بهـ خـشـيوـهـ (ـ
وهـلـلاـهـيـ لـهـ شـيـعـريـشـ دـهـ كـهـينـ
وـ شـيـعـريـشـ دـهـ خـويـنـهـ وـهـ).ـ
ماـوهـ يـلـمـ گـلـهـيـ بـيـ لـهـ ئـيمـهـيـ

نووسین و دمکی دهنه‌شکاون
دهنا زوره‌یان تهه نینه بچنه
خه‌زینه‌ی هزره‌کانه‌وه، به‌لام
له‌گهله نهوانه‌شدا که‌سانیک همن
داهیتنه‌کانیان له بهر چاوه و
ثه‌وانیش دیسانه‌وه (زوره‌یان
هر لوه چه‌نده کسنه‌ن که بهرمه
عومر هه‌لکشان و به‌شهوچ و
بیدو روحیه‌ته پاکه‌ی جارانه‌وه
کوچراشت له شته پیرپرکانه‌وه
دهکن). من لهم کوشـه‌یه‌وه
(بهن هیچ موجامه‌له‌یه‌كه‌وه
) و دورو له هه‌مهو خواستیکی
(شارچیتیه‌وه) شیعلانی نه‌وه
که یئیستاکه هاتونه سره
خوانیکی تازه و توزالیک
شدقی زدمانه‌یان به‌رنکه و تووه
و بوونه‌ته سوپیرمانی ئەمرۆ
ولم دهشتایه ته‌خته‌دا بېبى
ترس و دله‌راوکى لەم ھەممۇ
نۇواندا تەراتینن دەکەن و جاري
شاپەر ئەم لاو جارى شایابىرى
ئەو لا (...). كاواته برام
دهشتى (....) ئەم شەمەندىغان
فرەرمۇ و كە گوتمان (ھەممۇمان
چەند كەسیك ماوین دەبى
ھەممۇمان بە شەقەوه يەكتىمان
قەبوولا بىت و يەكتىيش باش

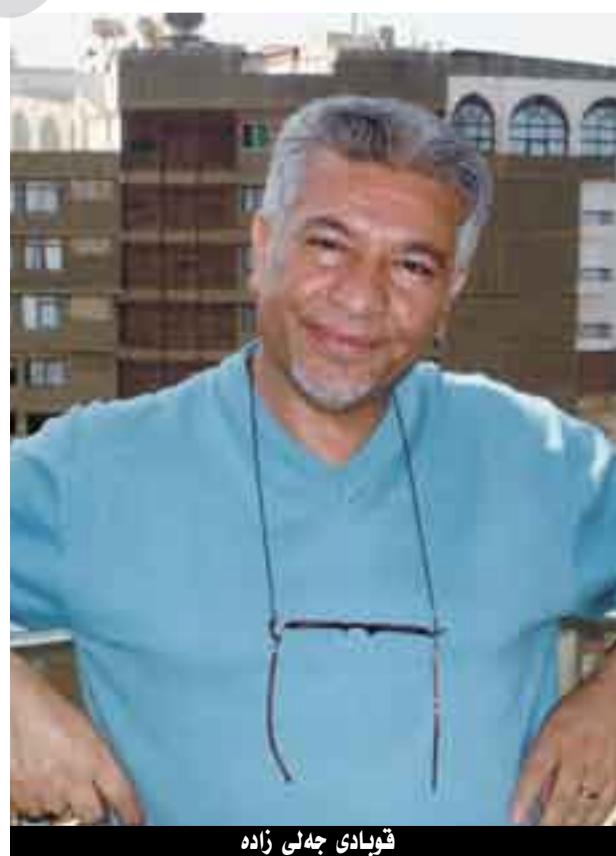
ئيغانى ئەوه دەكەم ئەگەر باس بىتە سەرداھىنانى سەردەمى ئەمروزى
شىعرى كوردى عيملاق و شاعيرى عيملاق بەويىذانەوه (كەرىم
دەشتى و قوبادى جەليزادە و دلشاد عەبدوللا)ن

داهینانه شیعیریه کانینین نه بی
 و کردنوه و مه پنهجه رهید کنه و مه
 که مه غدووره ته کانیان به مرد
 فهزای لایه رهی روزنامه کان به مرد
 و قله لمی نه و روزنامه نووسه
 به ویزدانانه راسپیزی، که
 داهینانی له بن نه هاتو و هیشتا
 له ناگرانی شهوان له مزفر له مرو
 کنگارانه ساردو سووارانه گه رمتره.
 ده کواته برام (دشتنی) ....
 راست فرمودو با اه و چهند
 کاسه ای یه مه عمرومه ماوین
 یه کتر نمسپرینه و هو به همه و مه
 جیوازیه کانمانه و له قو ولا بی
 ناخوه یه کترمان خوشتر بوي.
 (روزنامه نووس) که زور درمنگ
 شهوان به سفرده که ینه و مه
 گله یش بی له و اونیش نه گهر
 به درنگی شه و بیت هیچ
 سر رقه له میکیان له ئیمه
 (روزنامه نووس) نه گرت و مه
 کواته برام (دشتنی) ....
 هیشتا بهم عومره شه و همه و مه
 تزویرانیه کان هه بر بق نه و
 قله مهانه یه، که ئیمه مانان
 دیهیا ویزین و هه راسه و اواری
 نه و شوره ده ته یه ئیتمه مانانه
 که به سه رئیستا و ئائیندشا
 ما و هت و مه ده مینیت و مه
 ئه مه حقیقته و همه و مه

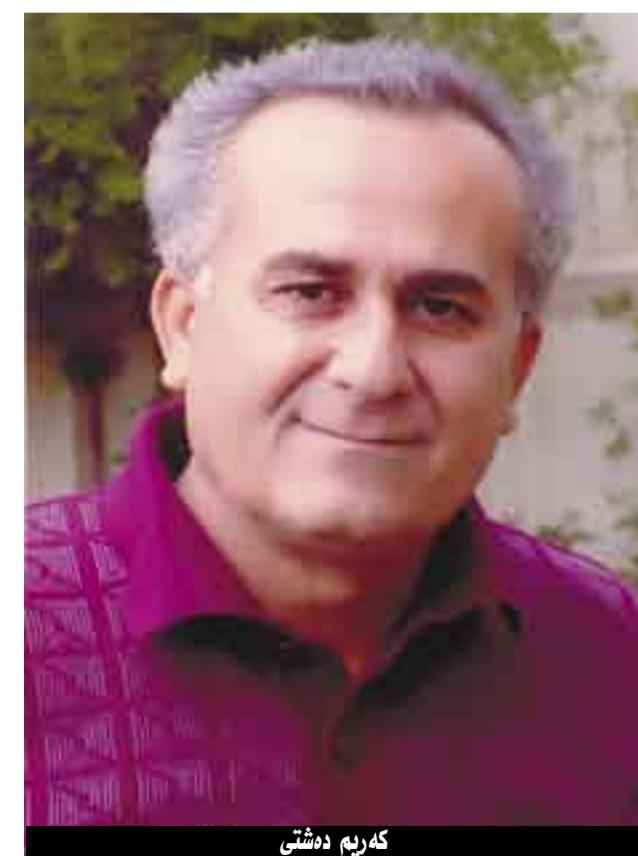
دهکم، ئەگەر باس بىتە سەر داهىتاني سەرەدەمى ئەمۇرى شىعىرى كوردى عىملاق و شاعىرى عىملاق بە ويىزدانىوھ (كەرىم دەشتى و قوبادى جەلىزىدە و داشاد عەبدوللەن رەقەمەكانى يەكەمن لە ولىستى كەمۇرى هەندى لەوانەنى بەھەممىسىزى شارچىتى و رەخسانىنى پاتانىي هەندى لە روژنامە و گۈرايانى كارى كە بوبونتە بەشىكە لە پىرپاگەندەيى بۇ هەندى لەوانەنى باۋەر ناكرى ئۇ قورسايىبەيان هەبىت، كە لە دوارقۇزىدا و دواي ئوتەممەنى (دەشتى و قوباد و خويىننەوە، دەن ئۇ نەھۆي فەرشى سوورى بۇ راخراوه بە تەواوى دەمانسىنەوە، سەربىارى ئەھۆي هيشىتا نەيانتوانىوھ تۆزى شوھەرتى زۆرىك لە ئىئەمانان بشكىنەن و بىنە خالىكى و درچەرخانىش لە روشنە كەرنكەكان. بې هەر حال ئەو جەند كەسى ماوين هيشىتا هەناسەمان داهىتانەكانى بەرەۋامە و ئەوانلى لە قاواغىكى تەسکىشىوھ بە هەندى تېكىست و رىزكىرنى ئە و بەناو پەركەرافانە بەنائى دەق و نۇوسىنى (تەنە باهلى خۇيانوھ

دلشاد عه بدولل

قویادی جهلى زاده

که ریم دهشتی

خەرەندەكانى سنۇور

هرچی زیندانه که یه کنه فه ری و روویه ره که کشی دوو هینده که کوریک دمبوو، به لام که باویان کردموه و خوم له تزوره که داده به ته نیا بینی، هستم که ده بشیک له قورسایو سه ره سه استم که مدد بیتته و ده توام خوم و ددر و دواره کان بینم. بن هیچ مهه سستک او اوریکم له دواوه خوم دایوه، له پر ده رگای زیندانه که بدرود ما هات و بیودرا. سه ره بزر کردموه، ویستم بره زایی زیندانه که بینم، به مرزنه ده خوم بدر زایی که کی هه حومه دهتر که متر نه بیو، گلوبیک له نیو هراستی سه قهه که به وایریکه و شور ببیوه. ره رکس بیدبایه، حنه نهان وای بیر ده کردموه، که نیستنا نا کامنی دیکه به درد بیتته و شریقه که لنودی، نه و گلپه له عنده تبیه، دیدمه نیکی وای پیدراباوو، ئه گه بیو ماوهی دقیقه کیک، به دیقتته و سه بیت کربا، هدر لاه ده غبا و درونه ده که مجهوو، که له ساسمانه و سه بیت خوار و اکیشیته سه ره ره، نه ده نه زیارتیش منی خستتو و هه جو لانه کی ره رسانک، جو ولانه و های دره که بیو، که به ثانه قهست له کونی به نجمره که که ده تیک که ایمه، هه، به سه ده که بایه که به کوهه ته سه ما، قهه کاتانه ش

ههیش و تی: بهسی به مام
سُوْفی په بَهْسَهْر، په شیخی
بِهِرَانَکَن په شیخی نهی
ماویلی، ئازیش میردم کرد ووه
هر ل له بو هنهنجه تانه و تاکو
تی بزرگهم.
ئهگه رنا میرد و ده لینگانم
له کن و هک یه کن.

ههیش و تی: ئه ری و للا.
ههس گوتی: بابان کور
من گرمیان و کویستانی
پوششکرد و بکه و مکه
قیدیشم نه هینا سره خوم
گارانکیشم کور و کچ
بیداکرد، ئەممەش په خواهی و
ههپدان نئیه.

ثا: د. عه بدلولاً عه لیاودی

پہیڑہ کانی تاریکی

دیمه‌نیکی و محسنه‌تاناکی ای دروست دمبوو، هر له کاسنیکی زینه‌لاخی دهکر، له پر خوی شورکانه‌وه و له قولوایی زیندانه‌که کوه، پرت باداتی و هله‌لکشته سره‌وه. من یه‌که‌مجار که بردمیانه ژووره تمسکه، دهقه‌یکی نهبرد، گلوپه‌که کیان کوژانده‌وه، هر له کوئی په‌نجهره‌که کوه، جکه له شسپیلیکی توژاوی، کومه‌له دهکنی تیکه‌لاو به یه‌کتر دههاتنه زوروچه، دنباپاک ترس و پینه‌توقینه‌یران دهخسته ددرجه‌ونهده، من همولدمده که مینک دان به خومندا بگرم، به‌لام دهستیک، وکه بیمه‌لو قوچرم ای ببری، ترسی ده‌زینه‌انه نیو دلم، همسنتم دهکرد هننسانه‌دان و مرگرنتم له حالته‌ثی ایساسای ده‌چوچو، فورساییه‌که دهکه‌وته سدر سنکم و به‌راچوم لیل و تاریک دهبوو، له کونی په‌نجهره چکو له‌که کی سرمه‌وه، به‌جاوی خۆم یالنده‌یه که رەشم بینی، رەشیکی قه‌ترانی، دوچجار تا نیوه‌ی زیندانه‌که شور بیوه، وکه نه‌بیه‌وئی لئم نزیک بینته‌وه، پیچه‌یه کی دهکرد و به‌زرن دهبوو، دوچجار چو خوی به‌واهی‌ری گلوپه‌که وه هله‌لواسی، ملي بی‌لای من شورکردده، ده‌وتت شتیکی له دلدا بوب، گرمه‌کی بوبو بمدویتی، وام هستکرد پیتم دهلى: ئه‌گئر بینه‌تمه‌تەنیشت تازارم نادمیت؟ بمو په‌نجانه‌تم ملم ناقر تېتیت؟ من زوریه‌ی زیانی مندالیم، گئه‌ران بوبو، بدواتی گرتن و کوشتن بالنده‌کان، ئه‌و روچانه‌ی بمو پیستایه راوه بالنده بکم دارلاستیکیم دهخسته گیرفانی شله‌واره‌کم و پارچه‌یه کان ایشیم دهخسته گیرفانه‌یه کی تر، هرکه له مال دارده‌چوچوم، نه‌مدزاپانی بکوپی ریکا باه‌کاندا مەرۆم، راستیه‌یه که ئه‌وه من نه‌بیوو بدواتی بالنده دهکومت، بله‌کو بالنده‌کان بوبون منیان بدواتی خوباندا را دهکیشما، رەنکوو چو شوختن ياكى تىنی بالنده‌یه که، بخوچی هبینتا مامه‌ووه وکات بزم‌انبیاوه له‌کوپی گەرەکیم. يال له ج که‌ند و دؤلیکدا و مهستاوم، دهستم له هیچ بالنده‌یه که نه‌دپاراست. كه چولله‌که‌یه ک، يا بولبولیک، يا هر بالنده‌یه کي دیکه بواهی، به به‌ردیکی دارلاستیکه‌کم بکه‌وتبايه سەر زموی، وک تەنله‌قه بیوی دهچوچوم، خىرا ملم دەرقاند، هستم به خۇشییه‌کی زور دهکرد، زیارتیش رەنگبی هەر بیو کوشته‌کیان بوبونی، كه دەکەماده‌وه مالن، يال له‌سەر پەتکر دەمپرائدن، يا له‌نبو روون سوچوچوم دەکەنده، تېساتاش که ئه‌و قۆزەم دېتیوه بیر، ئوکاتاکی بیو هینه‌نامه‌وه لاشەی بالنده‌یه، كه با عاسیتیرن قەلشە‌کانی خەرەند چوچوم خواری، خەرەند ج خەرەند! مەرۆف هەر بە تمماشکردن تىس- تىندىگى، اه، بەو حاچ، خەق تەند دەگىت، من كە بەن

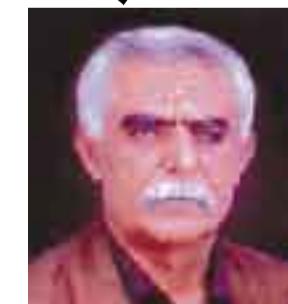
خوییندنهوهی به درخان
له مرمری ئەدەبی کوردیدا
کۆمەلیک قەلمامی دیار و بويز
ھەن، کە لهوانەیه وۇلمى لىتىان
كىرىدىن و وەک بىتپىست ئاۋرى لە
بەرھەمە كاڭىنە دادىتتەوە، ساپىر
رمشىدې يەكىنە له ناوانەنە زىاتر
وەكى رەخخەگۈك ناساراوە،
بەلام جەك لەھۇ ئەو له بوارى
نۇوسىندا چىروك و نۇۋەتىن
لىکۆلەينەوهى ساپىشىنى ھەيە،
لهوانە ئىتىيە بە نۇوسىنەكى ئاوا
بېرىئىنە سەر دىنلى نۇوسىنى
ئەو له چىروكدا، بە تايىەتى كە
ئەو خۇى لەناو ئەو جىهانەدا
قوقولبۇتەوە و زۇر شارمەزايە،
لە بواردەشدا چەندىن ھەولى
باشىيەمە و تا ئىستىچەندىن
بەرھەمە بلاوكىدۇتەوە و بە
چاپى كەياندووه.

A black and white photograph of a man with dark, wavy hair and a gentle smile. He is wearing a light-colored button-down shirt. The background is filled with dense Persian text from a newspaper or magazine page, which is slightly blurred.

یاردهی دیکه کوههای لایه‌تی
خالیکی دیکه گهره کمه باسی
کمه و پیشوای ساپیر رشیدی
جیا ده کاتوه لهوانی دیکه،
ویش دانانی ناوینشانی
سمنجر ایکنیش بچه کوهه کان
له کوتایشدا چیزشتنی
رسیار لای خوینه، که اهدکا
خوینهتر خوی بچه هرمه‌ری
هوانه چیزه کی لا درست بی و
بریر لی بکاتوه، بدو مانایه‌ی
ووسه‌ر نایه‌ی همه‌مو شتے‌کان
نه تاماده کراوی له ناو دسته
خوینه‌ر بکا و بس، به لکه
دره که بکه‌تی خوینه رویابی و
دیه‌دیه‌ای شتے‌کاند بچی و شتی
بروست بی، که اوی همه‌مو
خوینه‌ر یک ناوی خوینه‌ری
بره‌ده‌وامی بدره‌مه کانی ساپیر
مشید بی، چونکه ئه و دهیه‌وی
خوینه‌ر رویابی، چونکه
نه دنیک خوینه‌ر هن دیه‌انه‌وی
شتے‌کانیان به نه تاماده کراوی
خریته‌ی به دردهست و بس.

حیکایہ تی شار

ہپنہ کی بچکوں لہ

محمد که ریم نانہ وا
نیازی سے فرم هیه و دلم
کہ تو تھے قرت و برت و هزار
کھدکات، باشے ٹکر لہو
سے فرمادا ماشین و مرگہرا،
بے تین ناگری گرت، بیکومان
لہ ناویدا دبیمه رہوو، نئی
ئہ گھر خہ و چاوی گرت، لہ ناکاو
لہ گھل ٹوتوبیلے کی دیکھ
تامپو نمانکرد، دھست و قاچم

شایی و هله لپه رکنی و شاباش
پهرو بادانی سره چوپی،
نه ما... بوده شهر، کار گه بیه
جکه) راکتیشن و سه نگهر
یکدی گرفتن، بیکومان گولله
تقریبیه، تهقا رسیه ملمی
سمی، بیکومان سه قدم
هکات، بیه مه میان ناوی چی
یدندنی...!
لینی مه رگ و مردن، مردن
سو نهند ژیانه، نه گه ره
اشاشنایه کی زنده خوش بست،
پیکریه کوچی دوابی کردیبو.
هه ثانی چوون بیه سره مخوشی،
به هه بخت و یه غبایی من لهناو
حیرابی مزگه ووت، بیوه نهندامی
سر برده ووتی تووندره وه کان،
مه ره که سه و سه به ریچکه یه ک
هه سه مایک و فون تیککران،
وه ووه شه په شیر، بیوه نهندامی
نیزیک بهر من کوت، له لیه ته
سبیری خاوم پی ده فینته ووه، له
تری سهی ده چو، بیکاتوریه ت
نه سه سه ره چووه، نیستاکی زمهم،
نه منی دیمو کراسیه ت، فره
تختی و هلبزارنه، نه گه ره له
وقتی ده نگدان و هله لبازارنه

The image shows the front cover of a book. The title 'جواہرِ کلانی' (Jawaher-e-Kalani) is written in large, stylized red Persian calligraphy. Below it, the author's name 'حضرت میرزا تاہیر احمد' (Hadrat Mirza Tahir Ahmad) is written in smaller black Persian calligraphy. At the bottom left, the year '2009' is printed. The background of the cover features a close-up photograph of two vibrant red tulip flowers.

به شیعر کردنی ژیان بو ئوه و هدی
که ژیان و دک نیمچه دەلی:
شاپیسته ئى تەوەدیه بەمینتەوە، کە
تىدا دەزىن.

ئاغۇڭ لە ھەلدەنەوەدى
لایپەرەكەنلى رۆزى مىرى (۲۰۰۹) دا بە
حەرفە جوانەكانى ياددا ماندوپىنى
و دىالۇڭى شىعىريمان لەگەلدا
دەكتان.

بەر لە دیوانەش حمۇت
دیوانە شىعىرى دېكەي كەپتە
ديارى كەتىپخانى كوردى،
ۋېرىاي راپەراندىنى كارو چالاڭى

درا دیوانی ٹاری نامہ

کورد و هک پیشه‌ی هه میشه بی خه لک لای
گرنگ و خوی لا کمه، باس و خواسی
لا وهک کردوتله بمنامه‌ی نیش و همه موو
شستیک له پرسه نه ده و بیکه لای گنکته‌ه
شەگەر، چا ویک بە میزخووی شورشەکانی
کورددا بچشینی، ده زانی پیکیک لە
ھۆ کاره سەرەکیبەکانی هەرمەسەپتەنائی زۆر
لە شورشەکان و ابەستەبوونیکی سوژی
رووت و نازانستی و دوور لە بیرکردنەوە

ئاشە ئاوییەکانى دەشتى ھەولىر

ناظوجه‌که خویان به نججه‌ی به و
به بر (بهرداش) که و تبوو،
شه پیاوه پهنجا سالیک ده بیت
کچی دوایی کردموه.

۵- ناشی غرایبه تاویسه: ئه و
ناشی کاتی خوی سر بر ئه ناقاری
کوندی (علیاوه‌ی شیخان)
بووه، له سنووری ناحیه‌ی
قوشته‌ی هله‌که و تبوو،

شوینه‌که غه‌رابه‌یه و نهختیک
به رزاییه و لهدو (که‌ندی
قوره بهگ) به، (ثاوی گامردی)
دههاتوه سه‌ری، گردی له‌لیاس
نه‌په له‌مئ زنیکه، که گردیکی
توروه‌گه ریزه، دلین کاتی
خوی له‌شکرگای عوسمانیه‌ی کان
بووه، شوینه‌واری ئهم ناشهش
ههتا ئهم سالانه‌ی دواییش هر
مايوو.

۶- ناشی دوغانی: ئه و ناشهش
له‌سر (ثاوی قوره‌بهگ) موه
بووه، له‌ناو ناقاری گوندی
دوغانی ای هله‌که و تووه، ئه و
ناشی زور کون بووه، ناشی
(مهلا حوسین) ایان پیده دوت
دلین ئه پیاوه ملا بووه له
کوندی (گرد عازمه‌یان) ئه و کاتی
خوی ناشه‌که ای چاک گردیبووه،
بؤیه به ناوه ناسراوه، له‌پاش
مردنی ملا حوسین له پاش
گرانی سالی (۱۹۱۷) براکه ای له
هولیزه رهوه به مآل و خیزانه‌وه
هاتوته کوندی و بووهه ملا،
ماموستا به خو و خیزانه‌وه
تورکیکی باشیان دمانی.

۷- ناشی داوده فهندی: له نیوان
کوندی (عدهز) و (قوئیان) بووه،
ئهم پیاوه کابراه‌کی هه‌ولیری

اوییکی زوری هه‌بووه، به و
له‌اهووه ده‌ریشته خواری،
سینایی و برجیکی زوری له‌بر،
هکمیان ناشی له‌بر ده‌کمرا،
هکمیان ناشی قور (قول) ایان
یده دوت، که‌لاوه شوینه‌کافی
ههتا به و سالانه‌ی دواییش
هه‌رامبوون.

۸- ناشی خورخوری: ناشیکی
ونن بووه، ناوه‌که له (بمسنی
سرغه) به جوکه له بـ ناقاری
وندی (خور خور ایان هیناوه،
ناشی که‌یان له‌لوی دامه‌زاندبووه
ده‌کمرا، ئه و گوندبه‌ش له
شنووری ناوجه‌ی قوشته‌په‌یه
رس بـ هله‌ی کیخواهیدایت ای
ووه، هه‌نوکش شوینه‌واره‌که ای
هه‌ر ماوه، که ناشی ناگریش
هیدابوو ئه و بنده‌ماله‌یه له
مالی (۱۹۰) ناشیکی ناگریان
بری و له‌وی دایانه‌زاذن.

۹- ناشی شیخی چولی: له
همخمووری بناري چیا
هرچوچو (دشتی قهراج)
ناشی خوی مالی خو لیخوشبووه
شیخ محمد نه‌قشیده‌ندی (۱۸۹۱-۱۸۱۱)
ناسراوه به
شیخی چولی، (۳) ناشیان
له‌سر (ثاوی ده‌رمانه‌وه) ای
بووه، ئه و ناوهش له بناري
بـیانی چه‌چوچو وغی دیته‌ددرهوه،
شاران شاویکی زور تیره‌رو و بووه،
هه‌لام هه‌نوکه له‌بر روانی
باری که‌ش و هه‌واو کامی
هه‌فر و بارانی، ئهم ناوهش که‌م
ووه، خه‌ریکه و شک دهی،
هه و ناوه‌ی به ناشی ناشان یان
ناشوی شیخی چولی) ناسراوه،

هوشیار عهبدوللار
له همه‌سوو كورستاندا بىش
بىدباركە و تىنى شاشى ئاگر تەنبا
ھەر ئاشى ئاواي ھەبووه، بەلام
لە نوای داگىركەنلىقى و لاتى
عىغراق و كورستان لە سالى
(١٩١٤) لە لايىنە بەريتائىواه
ئاشى ئاگر، ئاشى مەكىنە
بىدبار كەوت، سوانە ئاشى
ئاگىركان بەكاره ئاپايدى كورستان و
للاتى عىراق و دايامەزداند،
ئاشى ئاوابىيە كەنلىش بەرە بەرە
كىرىبۇون و لەكاركەوتتن، تا دوا
سالانى سىيەكان و سەرەتتى
چەلەكان بەكاره ئاپايدى ئەم ئاشانە
دەندەۋەرىز دەرىپەياتى دەشتى
ھەولىرى دەپىزىران، پاشان ئەم
جۇزەر ئاشانە بەپەتكەجىلى لەكار
كەوتتن و ئەمان، بەزۇرى ئەم
جۇزەر ئاشانەش لەو شۇنىنانە
دامەزراپۇون، كە كارىز و جۆگەو
رۇوبارى ئېبۇو، ھەنۇوكەش
لە ھەندى شەوارى ئەم جۇزەر ئاشانە
شۇنىۋەوارى ئەم جۇزەر ئاشانە
ھەرمەۋا، دەپىزىرى، لەھەندى
ناوچەيى دەقەرى كورستاندا ئەم
جۇزەر ئاشانە هەت سالى (١٩٨٧)
ھەر مابۇون، بەكار دەپىزىران،
لەوانەمى كە بەندەن دېبۈسى
ئاشى گۈندى (كچان) لە
ناوچەيى دەقەرى كورستاندا ئەم
قىزازى (چەمچەمال) يى پارىزىگاي
سولولەمانى، ھەولىرى ئەم
ئاشى ئاوابىيەنى كە لە (دۇرى
ئاران) يۇون، سەر بەناھىيە
خەلەپانى قىزازى ۋەندىز بۇون،
لە پارىزىگاي ھەولىرى لە سالى
(١٩٨٧) لە گەل خاپۇرگەن
و وېرەنگەنلىقى دېپەتەكانى

ئاسەوارى ئاشى ئاو

کردبوو، یاشان (محمد)
چه‌له‌بی) ماکینه‌ی ناری بکری و
مه‌کینه‌ی کارهای هبنا، و ابزاره
له سالی (۱۹۳۴) بود.
۱۴- ئاشی گرده‌لای: له گوندی
گرده‌لای بود.
۱۵- ئاشی مورتكه: له گوندی
مورتكه بود.
۱۶- ئاشی باشتەپەيى: له دو
كەندى باشتەپەيى بود.
۱۷- ئاشی میرخوارى: لەسەر
جوڭكەي ميرخۇزازى بود.
۱۸- ئاشى عەباسى: ئە و ئاشەش
ھى مالى شىيخى چۆلى بودوه، له
گوندی (ئاغولان) اى لەسەر چەمى
ئاغولانى دامزراوه، ئە و گوندە
دەكەۋىتە ياكىورى رۇغۇنلارى
دەشتى بەپانەتى چەمكى زۇرچى
و پىرىھەبوو، كاتى خۇي بەرزا
و گىاندارى كىتىۋى تىدا بودوه،
چەمكى يەناوبانلۇك بودوه، له
زىركىچاڭ ئاسحابە رەشىە،
ھەنۋەكەش شوينەوارى كاولە
ئاشەكەھەر ماوه.
سەرچاڭكان:
بۇ نۇرسىنى ئەم بایته سوودم
لە پىرە يېسالاچووه‌كانى
دەقەرەكەھەرگەرتووه.

ملکىيە دەشتى ھەولىتىدا،
(۲) گوند بە و ناواھى ھەيد،
ھەردووكىشىيان ئاقاريان
لەسەر يەكە و سەر بە ناھىيە
قوشتىپەن، كاتى خۇي يەك گوند
بۇونە، بە مۆلک ھى بىنەمالەي
سوولتاناغاي قشاغلۇو (بۇوه)
پاشان كۈزان روويىدەو بشىشكى
كەنۋوتەن دەستى بىنەمالەي
(ئەحمدەداغا)، كە پاشان بە
(ئەحمدەد پاشا) ناسرا، ئەحمدەد
ئاغا (مامى نادىرى) بىراي رەوانەي
ئەۋى دەكتە بە (پىرنىگەي
نادىراغا) يان (پىرنىگەي سەرئى)
ناسرا، بېشەكەي دىكە بودوه
ھى بىنەمالەي دۇرغەمچىيەكەنلى
ھەولىتىز، بە (پىرنىگەيەلىغا)
يان (پىرنىگەي خوارى) ناسرا،
پاشان بۇوه ھى ھەمدەغانى
بىراي عەلى پاشا دۇرغەمچىي
ئە و گوندە ئاشىكى ئاوا لى
ھەبوبو.
۱۲- ئاشى قوشتەپە: جگە
لە شاروچكى قوشتەپە،
كە مەلبەنلى ئىتىو، (۱) ئاشى
دەقەرەكەھە، (۲) گوندە دىكەش
بە و ناوه ھەيد، (۱) قوشتەپە
ھەولىتىيەكان بۇو، (۳) ئاشى
بۇو، (۴) ئاشى ئاوا ھەبوبو،
ھەتا ھەنۋوکە كەلاوهى منارەكەو
شوينەوارى ئاشەكەھەرماؤ.
۸- ئاشى عەرمەكەند:
(عەرمەكەند) ناواي گوندىكە
لە خوارووو رۇۋۇۋاى شارى
ھەولىر ھەلکەنۋووه، سەر
بە ناھىيە عەنكاوەمى قەزاي
مەلبەنلى ھەولىر، گوندە ئاۋارى
كۆنە، ئاقاراچەكەي لەگەل ئاۋارى
گوندەكانى (دوزتەپە، سۈرىپى،
ئەزە، قۇنيان، قەرمەتاغ،
جىكە، باغمەنارا، لەسەر
بىكە، بە مولك ھى بىنەمالەي
يەعقوبىيەكانى ھەولىر بودوه،
ئە و گوندە گوندىكەي بەخىزىو بىزى
بودوه، چەند كارىزىكى ھەبوبو،
لەوانە (ئاوا ئەسەعدە فەندى،
ئاوا شىيخ زادەي، كارىزى
قاسىمىغا، ئە و كارىزى لەناو
گوندى دەردە بودو، بە ئاقارىي
گوندە ئەنەن دەرۋەتەپە بىدا دەرۋەتە
خوارى ھەتا دەگەيىشتە گوندى
(تەندۇروراي)، سەۋەزو
شىنابىيەكى زۇرلى لەپەر دەكرا،
ئۇمۇسى سەرپەرشتى ئاشەكەنبايان
بىكەت و دابىمەززىن، ئە و بىياوه
لەدەشتى قەراجى بە (وەستا
گۈچە) ناسرابۇو، كاتى خۇي لە

ماره (۱۱۳) می تاریخ ۸/۳/۹۰۰۰

کۆنفرانسی کەرکووک و ناوچە کیشە لە سەرەکان لە دەرەوەی ولات لە شارى مانھايم بەسترا

خاکی کورستان بُو سه ره ریمه
کورستان ده که ینمه، ئىتە
لە دەرمه، بە تاييەت لە ولاتىنى
و روپا بە لىتىنە دەر كارىك دەدىن
هە بېتتاۋى كەركۆك و گەرمىان و
شەنگال و مەخمور و
واچەجە كىشە لە سەرەكان .

میزبانی خواهی کردند و بین اینها میتوان از اینها نام بخواهیم:
 ۱- میرزا علی‌خان زاده ایشانی
 ۲- میرزا علی‌خان زاده ایشانی
 ۳- میرزا علی‌خان زاده ایشانی
 ۴- میرزا علی‌خان زاده ایشانی
 ۵- میرزا علی‌خان زاده ایشانی
 ۶- میرزا علی‌خان زاده ایشانی
 ۷- میرزا علی‌خان زاده ایشانی
 ۸- میرزا علی‌خان زاده ایشانی
 ۹- میرزا علی‌خان زاده ایشانی
 ۱۰- میرزا علی‌خان زاده ایشانی

مدهک خوشنان شاگاردن، سینه‌کی
خاکی باشوروی کورستان، که
خاکه به بیت‌که که کورستان،
هیشتانه گیردراونه و سر
هریمه کورستان، نوای نموده،
که دستوری همیشه به دولتی
نیوی عیراق نوسرا ماده‌ی (۱۴۰)
له دستوردا گونجا جی ماده
ی گرتاهه، به پیش ماده
(۱۴۱)، که دهقه‌که بهم جوړه
میو شه و کیشیه کوتایی هاتبا:
یه کم: دهه لاتی را په راندن
هه نکوئ شیویات همنې بتو
توات اوکردنی جیهنجکرنی
دیداویستیکانی ماده‌ی (۵۸) له
یاسای به ریوه بردنی دولت بټ بو
فوقناغی کو استنه و به هه مهو
برکه کاننیه و.

دووهوم: نه و برپرسیار یه ته
نه سره رشافی دسه لاتی را پیار اندنه،
له حکومه تی ئین قالیدا، که له
ساده دی (۵۸) له یاسای بردیو بیردنی
دمولت بق قوناغی گواسته و هدا
نامائیزی پیکاروه، برد و دهادم دهیت
و بکه ویته ئاستی ده سه لاتی
را پیار اندنه کی له لیزی ردرداو، به
کوچیره دی گه دستور و رو، بق
کوهی به تو اوی جیبه چی بکریت
(ناساییکردنده و، سره رژمیتی،
له کوتایی ئەنجامدانی پارسی
له کار کوک و ناوچه کانی که
ناکوک بیان له سره بق دیاری
کردنی ویستی ها و ولتیان) له
ساویه کی دیار یکاردا، که له مانگی
۲۰۰۷/۱ تېبىر نه کات.

ئەۋا نىزىكىي ٦ سال بەسەر
بىرۋەسى تازادى عىراقتى تىيدەپەرى
لەم نىيۇدداد، سى سەرەك وەزىرى
عەرەب، سوننەيەك و دوو شىعە
خاتۇونەتە سەركار كەمپانىا كە
عەلوا لوپى بوبو وەرەننەدە بەلىن دادا،
كە مادەن ٥٨ جىئەجى بىكات، بەلام
بە يىاتۇوئى ناسەقامگىرى بارى
ناساپاشىش، عەذاق، هېچ ھەنگاڭى

بیاره له نه‌نگامدا جیته‌جینه کردنه
نه ماده ده‌ستوریبه، سه‌ری
سیاسی‌جه‌عفری خوارد و
ئیتسناش له‌که‌لداری سه‌ری
سیاسی‌هه‌نه‌هیتاپو ! . نوری
لهمالیک سیمیم سه‌رکه و هزیر
مات و پرمانمه کاری خوی داناو
سویندنی خوارد، که جیته‌جینه

۲۰۰۹-۲-۲۸ - مانهایم - ئەلمانیا - سەرەكان - ناوچە کىشە لە كۆنفرانسى كەركۈوك

که رکوک و گرمیان خانه‌قین و
بادنیان ریک بخا، نهوا نه مری نه
نامانجه هاته‌دی و ناما دبوبونی
نهوهی دلسوژانی نه دوسیه‌یه
و به ریز لیپسراوی مه‌کته‌بی
ریکخراوه دیموکراتیه‌کان، نهوه
دهسه‌لمین، که دلسوژانیک له ناو
کوریستانیانی نهوروبیا هن، که
یه کچره له بونی خاکی نیشتمان
دانه‌برابون. نهه دلسوژانه‌ی، که وا
لیره بامدادن، به جهسته لیره و
به روح له کوریستان.
نیمه لیره کو بویهه توهه بو نهوهی
ودکو دلسوژی خاک و نیشتمانمان
هیز و تووانای خومان بخه بینه سمر
هیز و توواناکانی ناؤوهه، له پیتاو
چاره‌سری بنه‌رتی و هولدان
بو گرامه‌وهیان بوق سهه ره‌ریمی
کوریستان، بو نهمه‌ش دهست
له ناو دهست له گله سهه کردایه‌تی
سیاسی حریزه هاویه‌یمانه‌کان و
پرله‌مان و حکومتی هر ریمی
کوریستان و دیموکراتیه‌کانی
عیراق، جاریکی دیکه جه خلت
که، بستانی، بعون و گند انهوهه،

بهریوشه بردنی ناآوندی روشنبری
کوردنی شهلمانی شهنجام درا.
پتاری حمهه زیاد مولود به پرسی
آووندی درموده ریکخراوه
بیموکراتیکانی ی.ن.ک.
به پریزان و دلسروانی که کروکوک و
گهربیان خانه‌قین و بادینان !
به خیر بین !

ناآوندی روکخراوه
بیموکراتیکانی مدرموده ی ن ک
به خیره هانستیکی گرمی هه فالی به پیز
ملا به ختیار کارگتری مهکته بی
سیاسی ی ن ک و نیوهدی به پریز
و خوشویست دهکین، لاهه
ولایتکه و تشریف قستان هیناوه !
اما مدبووانی به پریز !

۱. له کاسینتکدا عهلي کیمیاوی
دهنی: شو خالمه که ئئمه له
بارجاهیوه دودوپین، که کروکوک،
نم و کاتنه من هاتم بیو که کروکوک،
سرجهه می دانیشتوانی عمرد له
که کروکوکدا له ۵٪ زیانت تیپر
نمدهمو و، و تپای ههمو شتیک
من من ۶۰ ملیون بینارم خرچ کرد نا
که یشتند ئه ناجامه و هه لومره رجی

وتنی: نئمرو ۋامانچى سەرەكىمان مادىھى (١٤٠) وەك گۈنگۈرىن پىرسى سىياسى كوردىيە و سەرخىستى دەبىتىھە كەورەتىن دەسلىكەوتى مەنزا، كە لە مەتزوودى دۇور و نزىكدا دەبىتىھە بەدېھىنائى ئامانچىكى گۈنچى كەلەكەمان... بەلام كەر بىلان سەركارىو و مادىھى ١٤: لەبار بېرى و دەستور جىنەجىنەكىنى، بەك كەرکووك و خانەقىن و شەنگال، بەلكو كارىكىرى زۆر خاپى لەسەر ئە و دەسلىكەوتانەش دەبى، كە تا ئىستى بەدېھاتووه.

دواتر بېرىز ملا بەختىار بەستىنى كۇنفرانسىكەي لە ھەملەورجىكى وەك ئامروق بە گۈنكە سەمسەركەدو ئامانچى كۇنفرانسىكە كۆسەرخىستى و كارىرىن بۇيى بە ئەركىكى گۈنگى درەرمۇر وەك بەشىكى يېنىدۇ و تەواوکەرى ناومووه دايىھ قەلەم.

پاشتر حەممىزىاد مەلولۇد و تارى ناومەندى دەرەھوھى رېخخراوه ديمۇرگاتىيەكاني خويىدەوە، كە لە بەشىكى تىرى ئەم بېپورتازە بە تەواو بلاۋى دەكەينەوە.

رېپورتاز: رۇھەند، فۇتو: بەشدار لە شارى مانهايم كۇنفرانسى كەركووك و تاواچە كىيىشە لەسەرەكان لە رۇزانى ٢٠٠٩/٣/١-٢/٢٨ بىسترا كە دەيان كەسمايەتى و توپتەنرى چەندىن رېخخراوى جۇراوجۇر، كە لە بوارى ناساندىنى ئەم ناواچانە و رۇپۇزەمى بيوۋاندەنەوە و ئاۋادانكىرنىمۇ كارداشكەن.

رۇپۇزى پېش كۇنفرانسىكە مىوانان و ئەندامان پۇل پۇل دەمگە يىشتە فرۇڭەخانىمى نىيۇددەولەتى فرائنكفورت و لە رېنگەرى پېتكەرانى كۇنفرانسىكە دەگۈزىرەنەوە شارى مانهايم، شەمۇي يەكەم و پېش كۇنفرانسىكە دەستە دەستە لە جىيى حوانەدەيان لە گرفقە كانى ئەم ناواچانە و كارەكانىسى كە لە ئۇرۇپىبا دەركىرى بۇ زىباتر ناسانىدانى كىيىشە رۇھا خە كەلى ئەم دەھۋابەنە و يارمەتى داينىان لە كەرانەوە و بوبوارە خۇكۇنجاندەنەوە كە كەل ناواچە كانىيان و بارودۇخى گۇپاوى پاش ناوازەرەمۇنبايان.

رۇپۇزى يەكەم لە ھۆلى رېتىر لە

دوادر و پاش خویندنوهی و تار
و بروکسه کان و له بهشی دووهی
کوئنرانسنه که بو فراوان کردنی
به رنامه و پهیمروی ناخوی
پیشنازکارو سن لیزنه تایبیت
هه لیزنه در او پاپورتی هه رسی
لیزنه که له بروسنه یه کی گفتگو و
ده نگدان له سهر خاله کانی بریاری
له سمر درا.

بۆ بەیانی رۆژی دووم و لە ھۆلی
ھۆتىلى فارنیز کارهەكان دەردوام
بۇو، كە تىايادا ئەندەكانى و لاتەكان
ۋە ئەندامانى دەستەنى يەپەيۈمىرىدى
ئەنجۇمەن دەستىتىشاكىن و لە^١
دۇا يەشى كۆنفرانسەكە بىريار و
راسپاردهكانى كۆنفرانس راگەينىدا
و میوانان لە ئىتىوارە رۆژى دووم
بەرمۇ و لاتەكانىيان كەرمانەوهە
ئەنم بىرچارى كارکىرنى باھوش بۇ ئەم
ناواجانە و پېشىنگىرى رەوهەندى كورد
لە دەرمەوهە ولات بۇ سەركەدايەتى
سياسى لە كاركىرنىان بۇ
گەرانەوهە ماھەكان.
جيگاي باسە كۆنفرانسەكە لە ژىير
سەرپەرشى ناوەندى دەرمەوهە
رېئخراوه دېمۇرەتىيەكان و

لایك بیت.

پاشتەر ملا بەختىار كارگىرى
مەكتابىي سىياسىيە كىتىنى نىشتىمانى
كوردىستان و بەرپرسىي مەكتابىي
رېئخراوه دېمۇرەتىيەكان بە
وتارىكىي بېتىكەشكەش كە، كە تىايادا
دۇوپاتىي كەردهەوە لە سەر كەنگى
قۇناغى داھاتۇۋو بۇ ھاواولۇتىانى
كوردىستان، كە كىتىشە ئەم ناوچانە
دەبىنە يەكىن كە لەو مەسىلەنەي
كىتىشە كېشى زۇرى لەسەر دەبىت و

۲۸ / ۲ / ۲۰۰۹ مهلا به ختیار کارگیری مکتبی سیاسی ی.ن.ک و تهیه کی پیشکش دهکات - مانها یم

گهلى سته ملیک خوارى کورکوک و ناوچه کیشنه لمسه ره کانى دىكە!
 خەلکى سته ملیک خوارى کورکوک و ناوچه کیشنه لمسه ره کانى دىكە!
 لە يار دۇدۇ خىنچى جارەنۇسسازى عىراقتاد، كە هيىشتا بىندە ماڭانى
 دىمەنگىرىسى و بىنچىنە كانى دەستتۈرۈي مەمىشەپىي، جىيگىرنە بۇون
 ئېئەمە كورىستانىياني دەرمەھۇي ولات، تىرسىكىي كەورەمان لەسەر
 جىبىنەجىكىرىن و نەتكەنلىي مادەي ١٤٠ لى نىشتۇرۇ، بۇ كېرائۇھۇي مافى
 مىزۈۋىي خواروا يەك لە سەر سەپى كورىستانى نىشتىماڭان، لە
 ناواباندا كەركوک و كەركوکى دايىنەمۇي كوردىيەتى لە باش سورى
 كورىستاندا.

بۇ يە، وەك كورىستانىياني دەرمەھۇي ولات، لە زۆربەي و لاتانى
 رۇۋىتاوا، سەدان كېلۈچەترمان بىرپۇھ بۇ تەھۇي دۇور لە پىپاڭەندە و
 مەلەتلىقى لادۇكى، دەنگ و سەنگى خۆمان باشىش بەخىنە كەرى خەباتى
 سپىاسى و دىپلۆماسى و دىمەنگىرىسى، لە پېتۈۋى شەھەر لەدە زىيات،
 دەستتى بە دەستتى بە مادەي ١٤ ئەتكىرى و هەر سەرەت و مەزىرانىڭى
 ئىغىراق، كە بەدرى رەنچ و فیداكارىي دىمەنگەتە سەرەت كار، جىكە بە پاساوى نابەجى
 پىتشەرگە كە تايىھەتى هاتونەتە سەرەت كار، جىكە بە پاساوى نابەجى
 خۇيان لە جىبىنەجىكىرىنى ئۇ مادە دەستتۈرۈپە سەبارەت بە ناوچە
 كىشنه لەسەرەكان، نەدىزىوه.

کو ردیستانیای دهرمه و هی لات، به پتویستمان زانی به که مین کونفرانس
بپ دامزه اندانی (نهنجومنی کهرکوک و ناوچه کیشنه لمسه رهکان)
بپهستن و پهیامی راشکاوی دلسوژانه خومان به همه وو لایه ک

رابکه یه نین، که وا : همه ایه، یه مسیا ، س ال که تا هندا ف رئو مل ملادن سیار و

نه هویاتی به بیت له که لی کورسستان و توانوی دیموکراتخوازانی عدراق و ناوچه‌که و جبهان، له برامیده شو لایه‌نانهی به مانوری سیاسی کاتی سیاسی دهنه‌سمر ههنا بتوان دوا پیلانی نادیموکراسی دزی ماهی ۱۴ بگیرن.

ئىمەن كورىستانتىان، لە مەودۇوا بە سىاسەت و ئاراستەيەكى كارىكەرتر و دىيارىتىر، لە دەرمەھى ولات، تىنەتكۈشىن و لە ھەموو دەركايدى ياسابىنى، سىاسى، رۇوناڭكىرى و دېپلۆماسى دەدەن، بۇ ئەھەنەن ھاشانىنى هېزىز و جەماوەرى دەلسۆزى كەركۈك، خانقەن، سېخان، شەنگال، مەخۇرور و ناچىقەكانى زىبى، ھەفترتى يېڭىشىن لە پىتىاوى ئەو روژىدى دواپېرىگە مادەن ۱۴۰ جىجەجىكىرى و لە راپەرسىيەكى دەۋامىدا، ۱۵۰ كەمەنلىق، تان ۱۵۰ كەمەنلىق، تان ۱۵۰ كەمەنلىق

چهارمین بروزیران، کهی کورسیستان، بهی خورد و عمه رجب و مورخان و کام
نه توهیبیک کانه اند، دهنگی همه میزیوی به بزرگ نهاد و پلینی:
کارکوک و ته اوای ناوی داری بیندار او و کانی کوردستان، به شنیکی
دانه بر اوی کوردستانه نازیزیز که مانه.

نه خه تکي نازادي عيقار !
 همه مو لايها ، كهسيك ، دوستيک ، پتويسه لهمه دوا ورياتر بین
 و كيشنې لاوهکي زال نهکرينه سه ركينه سره کي همان .
 ئەمروق ... كارگوک و ناوجه كيشنە لهسەركان ، سەرەكتىرىن كيشنې
 سپاسىي قۇناغىچەن ، دەبا هلل له دەست نەدەن و چىخە بوار نەدىرى ،
 دىزەكانى ديموگراسىي بە فەرقىلىق ، نەخشىنەكانيان ، بهشىنە بى بىنه
 سەر ، با ورياتر بین ، تېتكۈشىن . هەلى مېزۈوبى لە دەست نەدەن
 كۆنفرانسىي دامەزرانىنى ئەنجۇمەنلى كەركوک و ناوجە كيشنە
 لەسەركان لە دەنەمەن ، لەلات

مهترسیبیه کی گھورہ هدیه، ئە و
مهترسیبیه ش با لاده ست بوونی
دەسە لاتی ناومندە و خاریک
جاریکی دیکە سوپا دیننەوە ناو
کیشە سیاسیبیه کان.
پرسیاری ئە ووش ئایا کور
خۆی چەند بە پرسیارە ل
جینیچىنە کە دنى ئەم مادەي
بۇ ئىلوە دىلسۈزۈنى ناوجۇ
كەنەنەنە كەنەنەنە كەنەنەنە

کرد ووه، به تایبه‌تی له ناوجه
یزدی نشینه کان. نگه‌رانه و هی
ناوجه کیشنه له مساهه رکان بو سه
هه رتمی کورستان و به واقعی
کردنی پروژه کانی حیزبی به عس
و رویمه کانی پیش شده بو
مه تاهه تابه، که ئامش دنی
خواسته کانی که لکی کورستانه
و گوزنیکی جرگیره له پرسه
سسهه رتایبکه که دیموکراسی دهربی
له غیر اقدا.

پیداگرتنی خلکی لهنزاوهوه
دهرهوه، لهسەر گېرانە وهى ئەم
خاکە دايروانە، لهبەر ئەوه نىيە،
كە ئەگەر نەباكتىرىنەو نەوكاتى
داھاتسو نەفرەتمان لىدەكتەن،
بەلکو لهبەر ئەوهىي ئىتەمە مەرمۇ
ندەنمەنۈي بىياڭە ماھەكەنلى
كۈرسەستان بىكىن و ئەم خاکە
كىتشەلەسەرەركان بە زەوت كەردىنى
شۇ ماھە دەزانىن ...
بەریزىن!

ئەوھى لەھەمۇ شىتىك زىياتر لە

ئائيندە پىكە وەمۇنى ئاشتىانە
و ديموکراسىيانە دەمان ترسىيەن،
مالىكى و ھاوشىۋەتكارى نىيە،
بەلگۇ فەلسەفە بىرىگەنلەوە و
چۈرۈ تېروانىن و چەندىايەتى
باوەرى ئەوانە بە چەمكە كانى
ديموکراسى و خۇ نزىك
خىستەمەيان لە شۇقىنىزىم و خۇ
بەگەورە ئاننان وەك عەربە و
نەتەن وەسى سەردەست .

نه مرفو نه و همی به پله هی که کم له
پیشیگردنی دستور برپرسیاره
ده سه لاتی را پهاندنه له عیراق،
که بدراخوه هفتندی جار خودی
ده سه لاتی یاسدانانشیش همه ولی
شک فینایانه ده دات... له هامر
ه لاتی ش، همچو، ده، همچو، همچو

پهپا داده کارتهو، به تایبیهت ٹھواندی
که دُز بے سیسته هی فیدرالین، له
هه لیزیاردنی پاریز گاکاندا هم تا
راده یک سره رکو و تینان بدهست
هیناوه، ٹھواندنهن له که کمل
فیدرالی بیون له ناو هرمه کان
و هه چاوه روان دهکرا سره نه کوون
لیستی دهوله تی قانون که
لیستی مالیکی سه روک وزیرانه
کو سب دهخانه به مردم جیبه جی
کردنی ماده ۴۰، هر و هه
لیستی (پرورشی نیشنمنی)، که

دیمه‌نیک له کونفرانسی که رکووک و ناویجه کیشله له سه‌ره کان - ئە ئامانیا - مانهاييم - ۲۸-۰۹-۲۰۰۹

عتراف هه نگاو به رمو دواوه دهنیت،
تا سه ری دهه نینته وه ناو میزوووه
خویناوبیه که ای، که له رابردوودا
به هؤی دیکناتوریه توه هه میشه
جهسته که شو جوکر افایه که که
ناوی عتراف بوروه، شله لخی خوین
بوروه. جونکه جیبه جیته کردنه
دستوری عیراق، متسرسیه کی
کارو رهی له سمر چار منووسي
دیموکراسی له عیراق و پیکه و زیانی
نه ته وه و مزه هاب و کوهه لاه
نه تنیه کان دخاته متسرسیه کی
خویناوبیه وووه..

بارو خوشی کورد تنه لاه
پاریزکای که کروکوک دهوار نبیه،
له لکو له ماوهه شه شناسی
رابردوودا، له پاریزکای نهینه و
زیاتر له ۲ همزار کورد کوڑاوه
و ۱۷۷ هزار بششان شار بهده

ئیستا نیمه له واقيعی جي به جي
نه کردنه ماده ۱۴۰، ین هیچ شوینیک
تائیستا له ریه جیبه جیکردنی
دهستوری هه میشه بی عیراقوه،
نه که اووه سه هریتمی
کورستان، نه که نه و ناوچه
دابر او واه بگریند تنه اوه، نه و
نیمه له بر درم چمکی ها ولاتی
بوونیکی راست قیمه داین و ده لین
عتراف هه نگاوی عهمه لس دهنیت
به رمو دیموکراسی و مافی مرؤوف و
خه لکی کورستانیش ترسی نه وهی
له دل دمه ویته وه، که جاریکی
دیکه ستمه نه ته وی مانلوا بی
له کورستان نه کات، به لام نه که
کاروکوک و ناوچه دابر او وه کانی
دیکه کی کورستان، بکرینه به شیک
له عیراقی عمد بی، ئواهه بی
خواهافزی، له دموم ک اس بکه بین و

ده کات و تیادا جه ختی له سه
جی به جیکردنی گشت به نه کانی
دهستوری هه میشه بی عیراقی
کردبوو، له وانه مش ماده ۱۴۰، که
له بمنامه کاری
کابینه مالیکی به رونی هاتبوو
(تلزم الحكومة بتتنفيذ المادة
۱۴ من الدستور، المعتمدة على
ماده ۵۸ من قانون إدارة الدولة بكل
حقوقاتها والمنتملة بتجديد المراحل
الثلاث: التطبيع والاحصاء
والاستفتاء في كركوك وغيرها في
المناطق المتنازع عليها، وبداء
الحكومة اثر تشكيلاها في إنطاح
الخطوات الالزمة لأجزاء تطبيق
 بما فيها إعادة الأقضية والتوابع
التابعة لكركوك في الأصل وتنتهي
هذه المراحل في ۲۰۰۷/۰۳/۲۹
حيث تبدأ محلة الاحصاء فيها من

دیمه‌نیک له کونفرانسی که رکووک و ناوچه کیشله‌لهردهکان - ئەلمانیا - مانهایم - ۲۸-۲-۲۰۰۹

پرۆسەی نویی پەروەردەو فیرکردن پیویستی بەپلان و بەدواداچوون ھەيە

دکتور بینی گوتووه لهچ کارگه‌یه که
کاره‌کهی، له ولامدا دهلى
مامؤستام !!
له‌مانش کارمسات بارتئه وده
نه‌گهر سه‌ردنی) قوتاخانه‌یه
ئه‌له‌وند (و) هؤلی شاهه‌هیدانی
یه کوی سواباتی بنده‌سلاوه (بکه‌یه،
به‌هزاره‌ها کتيبة تازه چاکراوه
۲۰۰۷ له بابه‌تکانی (زاست و
بیرکاری) لبره‌هه لهوی له‌سر
زه‌موی قوتاخانه‌کان فریدراوه
باشه ئه‌م هه‌مو و کتيبة به
ملیونه‌ها نولاری خیه‌رجکراوه
جکه له ماندو بوبونیکی زوری
مامؤستایان و شارمازایانی بواری
ئه‌م با به‌تکانه به‌په‌که گورپی
سیستمی نویی خویندن ئه‌م
با به‌تکانه کوانی به‌سمره هات و
ئیستا ئه‌م کتیبانه ناخویندرین.
بهم پاره‌هه زوره که له جاپکردنی
ئه‌م کتیبانه خه‌رجکراوه ده‌تۇنرا
چەندین قوتاخانه و خویندنگا
دروست بکراپایه.
له‌ماله‌که‌یه خۆمان ئه‌گهر
زه‌رپیکی گەمیشمان لېتکه‌ویت
خه‌فته‌یه بق دەخوین، ئه‌یه بق
بهم هه‌مو خه‌رجیبیه بن ھودیه
دلتەنگ نابین، که رەنخی خوینتی
شەھیدان و ئەنفالکراوه کانه !
ھه‌مو و کاریک لهم کوریستانه تا
جىچىه جىدەکرىت، چەندىن جار
دروست دەكىتەن و تىتكەدرىتەمە
تا به‌ئەنچام دەگات، ئەمەش بى
پلانى دەردەخات ئەگەر پلانى
گۇناوجامان ھەبىت كار بام
شىۋىدە ئالاۋۇز و نارىك نەندەبۇ!
بۇ ئاگادار بیولۇن له‌کەم و كورپىيە کانى
پرۆسەی نویسی پەروردەو
فېرکىرن، پېتۈستە لېپرسراوان
سەردىنى مەيدانى قوتاخانە
خويندگەكان بکەن. بۇ
ئاگادار بیولۇن له كىشىھە قوتاوابى
قوتابخانە‌کان، چونكە قوتاپىانى
ئىمەم تا ئىستا نەگە يېشىۋۇنەتە ئەم
ئاستە يەتوان كىشە کانىيان بەينه
بەردمەم لېپرسراوانى پەروردەمى
وەك له ئەنچامدا پەميرە دەكىت.

مامۆستایان دەگەرینتەنەو بۇ زۇرى
مامۆستا، كەچى ئەمە بارۇنۇخى
قوتابخانەكانمانە!!
ئەم دىاردانە بى پلانى يېشاندەدات،
كارىكەرى خراپى دەبىت لەسەر
رەوتى جىتە جىكىرىنى سىستەمى
نۇزى ى پەورەدەبىي.
لەمانە سەپەرىو سەھەرەتىر
مامۆستايى تەلف و بىيى كوردى
لە قوتاپخانەكان وەك بىپوست
ئامادەنە كاراون بۇ گۇنئەوهى
ئەلف و بىيى كوردى سى سالە وانى ئەلف
وا هەيمە سى سالە بە قوتاپيايان
و بىيى كوردى بەھەمە بە قوتاپيايان
دەلىتىرە، ھۆيەكەشى دەگەریتەوهە
بۇ ئەنچامەنەدانى خولى فيرىكتىرىن
بۇ مامۆستایان، بۇ نۇوونە ٩٠٪
مامۆستايى تەلف و بىيى كوردى
تا ئىنسىتا بىيىتى (ب) بە بىيىتى سەرتاۋ
ناوەرast بە قوتاپيايان دەناسىتىن.
كەچى لەھەمەو زەمانى كوردىدا
يەك تاكە وشە بەرچاۋ ناكەۋىت
بەپىتى (ا) دەستت (ب) بە لەناوەرمەرast
تەنھى ئەم بىيىتى (ب) بە لەناوەرمەرast
دەپىت، بەم شىۋىدە كەكتاپىش
بەم شىۋىدە دەنۋىرسىرتى (ج).
مامۆستايىتى (ى) بە (أ)
بىيىتى (و) بە (فُ)
بىيىتى (د) بە (د)
بىيىتى (ق) بە (فُ)
دەرىپىنى ئەم بىيىتەنە بەم شىۋىدە
كارىكەرى خراپى لەسەر بەم شىۋىدە
دەبىت. بۇ دەرخىشتى راستىپەكان
پېم باشە سەردارنى قوتاپخانەكان
بىكەن و ئەويش بە كەركىنىدە وهى
خولى بە هيىزدىن لەم بابەتە
دەبىت. لەوانە يە كەسانىكى بلىن
ئەم مامۆستايىتى سەرپەرەشتىيار
كاريان چىپە. من لە ولامدا دەلتىم
(شە)كەر كۆشت بىرلاپە بە قىساب
و نان بىرلاپا يە ئانەوه ئەنەو
نەندەبىو
هەندىك لەپەرپۇبەر
پارىيەددەرەكان كەمەتەر خەمن
لەئەنجامدانى
بەپىرسىيارەتتىبىي، كە لە
ئەستۇپاياندا، بىپوستە

نئفایح دمیت و مامؤستاش پلانی ته اوکردنی و هرزی لی تیکدجیت!
له کاتی دموا ئەم ژماره یه ل
مامؤستايان قوتايانه بەچو
بەپلەن بىگومان باردوخى
قوتابخانە دەشپويت!
دەبۈلەن لەھاوين ئەم خولان
بىكراپايەوه، چونكە كەرنەوەي
خول لەم كاتانە زيان بەپروفسى
پەرورەدە فېرىكىن دەگەيەنتى
نەك سوود. لەپروفسەي نۇي
ى خوپىندن ياساى و هرزى
جيچەجىدەكىرت و پەپيرەدەكىرت
مامؤستايان بایاتە دەپىت لە كاتى
دىيارىقراو باباتە كە كۆتابىي
بەپەتىت. مامؤستا چۈن دەتوانىت
پلانى و مزى جىيچىكىات، ئەتكە
بە خولى فېرىكىن لەم كات
نالىبارانە سەرقاتلى يەكەن.
لەلایەكى دىكە ئائىستا كەتى
لەھەندىكى قوتايانه وەك
پۇيىست نىيە، كەچى وا خەرىكى
نۇوهە دوومى و هرزى يەكەميش
تەواو بېت.
جەلەمانە چەندىن قوتايانه مار
ھەيە هيچ مەرجىكى پەرورەدەي
تەندروستىيان تىدا بەدى ناكىرىت
وەك قوتايانه كانى (گەرەكە
مامازاومو، ياد، گرد مەممەد
ھەت).
جەندىن قوتايانه شەمان ھەب
پۇيىستىيان بە مامؤستا ھەي
تارادەكى بىن مامؤستايان
لەھەندىكى لەقوتابخانە كانى سەر
بە سورىي پەرورەدەي بىنەسلاو
وايکردووه دموا ئەتىاندا ئېقلىغى
بېت.
وەك زانىيارى تەنها پەرورەدە
بىنەسلاو پۇيىستى بى
١٥١. مامؤستا ھەي، جەلە
سىزىدە قوتايانه لەبەر نەبۈونى
مامؤستا و خەرىكى دەموا ئەتىاندا
را دەرسىتىت!
ئەمەدى سەپەرە ھەندىكى
لەلىپىرساوانى بالاى پەرورەدەي
ھۆكاري داخستنى پەيمانگاى

لەنادارانى شىخانى كۆيە

شیخ سه‌دره‌دینی کوری شیخ که‌ریمی به‌رزنجی ناسراو به (شیخ سه‌در)

به خاک دم سپر دری .
 بابه شیخی سید نَهَّامحمدی بر ازای
 به هؤ نزاوه‌یه که باس له کوچی
 دواویه که دهکات ولسا رسکنی
 گوره که هنفوسی :
 له مانگی ئادار رۆزی بیست و چوار
 رۆزی بستنی گونگره نازدار
 درچوو له زیان (نه) شیخی نازدار
)
 که به حیس‌سابی نَهَّاجه‌دی (نَهَّو
 شیخی نازدار) دهکاته سالی
 ۱۹۶۳ زایین .
 تیپیه لامدوسویی نَهَّم بایته سودوم
 له و زایرانه ورگرتووه که کاک شیخ
 ته حسینی کوبدزای شیخ سدری کووه پیتی
 به خشیم هیوا درم نموونه یان هر زیاد
 بیت .

دهرده کهون .
شیخ سهاری کویه کهون یکی
بالا به رزو ریکو پیک بو و زور
ناره زوروی پوشته می دهد ،
له ما و اوی ته منیدا دوچار
هاوسه رگیری کرد و هاوسه ری
یه که می ناوی (خدیجه خان)
بووه چی حاجی عبدوللای
مسکی رو بهن که دکمه که خوشکی
تایله رچله می کویه له خوشی از اینی
تنها کوپیکی بدی به بناوی (شیخ
فاتح) له دایکووی ۱۹۱۴ بی اینی
بوو باش کوچی دوابی به ما و دیک
ثینجا هاوسه ری دو و مهی هینتا و
بناوی (عیسیمته خان) ای کچی
حاجی ئه مینی حوسینی که له م
خیزانه شی چوارکورو سی کچی

لله یه ک دایک بیوون به ناوی
(دایه خده دیجه) ی کچی شنی
بسته فا .

شیخ سه دره‌دینی کوری شیخ که‌ریمی به‌رزنجی

گلارای زاگرس نانه‌که‌لی بو مندالانی کوردستان

تایبیت به بمدرخان
گلارا ناوی کتیبکی زاگرس
نامه کله لیبه، که کومه له
چیز روکیکی بتو مندلان
له خوکرتووه و له دو توپی
۷۲ لایپرمهی لاهیان و مزاره تی
ما فی مرؤفی حکومه تی هر پیمی
کورستانه وه به چاپنی
قه شه نگ بلاؤکرا و مته وه، ثمو
کتیب ۱۶ چیرکی له خوکرتووه،
نووسه ر سه بارت به و کتیب
کوتی: ته وه هه ولی ماندو بوبونی
چهند سالیکم پیشکشی هه مو
مندانه تی کورستانم کرد ووه،
هیو ادارم له ژیانیاندا سو ودی
لی بینن.
جیش شامزاده دی نووسه ر سلاذیکه
له گورچانی روزنامه گه ری
به تایبیتی روزنامه گه ری
و هرزشی کارده کا و له
رو ووه وه چندین کاری هه بیه
و تا تئیستاش به ره و امه و له
ئیستادا له تکه محمد مسته فا

سالی ۱۹۵۷ له دایک بووی ۱۹۴۲ زایینی بوو، سمره‌تای خویندنه له حوجره لای چهندمامؤستایه کی تایینیه درسی خویندوه توانيویته خوینده‌واره‌کی بوخت په بیابات و همه مونه مدنله کانی ناره به خویندنه‌یه پیشنهاده به خویندنه بیشنه بن، شاره زایی له زمانه کانی عرفه‌یه و فارسی وله تورکیش شتیکی دهزانی، خه‌تیکی زور خوشیه بیوته نانت فیری کورکانیشی ده کردکه شیوه‌ی نامه نووسین و دارشن چون دهی، ده تکوتوف هر بهر مچه له ک ته و خته ت خوشی و زمانه و اینه و شاعیره‌یه ته و همه سنه باکه تایینی و پیوه‌وندیه به هفته‌یه کوهه‌لایه‌یه و همه سنه ناته‌وهیه و نیشتمانیه بوئه و بنه‌ماله‌یه ماوه‌تمه و چونکه ته و کانی پاش خویان ته و بچوونه‌مان دسه‌له لعنتن، ده شیکی بچراویان ته و دنگانه و انه‌یان تیدا به رجه‌سته بیو له بواره‌کان له‌ناو کومه‌لگای کورده‌واری

١٣

- * له ژماره را بردووی بدرخان به هه لنه نوسراپوو (ام خار موربیدی هه قاد) راستیبه که دنواوی (کوچک) به.
- * سه بیارت بدناوی (باچی حلاوه خان) خیزانی حمده سوو رو نیمه، به کو یست جینشینی حمده سوو رو.
- * له ژماره را بردووی بدرخان له دیداری محمد سه نوسراپوو ری کوردستان رایوت به هه لنه نوسراپوو کوردستان را پر ت له $\frac{7}{4}$ یه کدم ژماره ددرچووه، راستیبه که دنواوی.

نمايشده‌كهم، نه‌گهر شهوان و تيان
ئيشكه به به كلك نايي ئهو وخته
من رازيم، به لام نه كه سينك بى
له ۋيانيدا هيچى نه كردىبي، به من
بلى ئيشكه كتم به كلك نايي.

* زۇجار ھونەرمەند نازرفته كان دەلىن:
ھونەرمەند يپاوكوش ئىئيم ئاماقدىنەمەمۇ
روئىكمان لەگەن بىيىن، بەلام ئاماقدىن
كچ ياخوشك و يېزدان خۇيان بىيىنە ناو
بواركە، تو رات پىچى؟

- من دوو كچم ھېيە، كچە
گەورەكەم يەكەم كچ بىووه كە
بىيىرى بەرنامىي كارى ھونەر
بىووه له تەلەفزيۇنى كوردىستان
ولە دراماش ئىشى كردىووه،
كچكەدى دىكەم دەرچۈسى بەشى
شىۋەكارى بەيمانڭاكي ھونەرە
جوانەكانە لەگەن خۇما لە چەندىن
رۇلدا ئەدەپتە كردىووه.
* بەلام ئەدەپتە ئەنداو ھونەرمەند
پىاوكان بۇنى ھېيە؟

- نەخىر، ئەمەدى ھېيە لە
كۆمەلەتكەدە ئۇاندىن دەكە
لېرىدە لەمۇ، كچكەدى من رۆلى
دایكى مەممى ئالانى بىيىن، كە خۇي
شىۋەكارە، يان كاڭ كەپىر عەبدوللا
خېزانەندى بىيىن، بېش ئە و كاڭ
سەعدون بونس ئە و كوتى شىكادن،
كە سەميرەي خېزانى جوانترىن
رۆلىسى دېبىيە، يان كچكەنى رۆل
دېبىيەن، نىئەم كۆمەلەتكەن ئەمەمان
كىرىووه.

* دواكارت سەمفونىيە مەرگە، رۇنت نەو
كارەدە جىيە؟

- سەمفونىيە مەرگ شتىكى جوانە
و تازىچەكىرىيە، جارى لە ۋيانى
ھونەرمەدا دەتوانم بلىم گۆڭارىكارى
لەمندا بىووه، لە سالانى حەفتا تا
ئىستا ئەۋلۇنەي بىيىنەمە روئىكى
خۇشەويست بىووه، بەلام لەھەدان
بە بىچەوانەيە، لەموددا رۆلىك
دېبىيەن كە ئەسلىم باۋەرم بىيى
نېيە، كە بە چەك ئىش دەكەم.

* رات لەسەر بەدرخان
شتر يان خراپتەر دەزانى
لەقىزىنە ئمايشىكەن؟

تىم، لەمەرىدە ئەمە
مەم گۈوت: من ئەو
وو بۇ ھونەرمەندە
ولۇر، ئەوانەي
لە دراما و شانقى
سەتكەن، لەگەن
لېكىدا ئە و ئىشەيان
لەلسەتكەن، نەك
خۇوش بۇو، گۇتنى:
ن پارىرى بىداواه،
سایاشى بىكى؟ گۇتنى:
ە ئاماۋىسىكىرى،
الله و مىستادۇووته،
ساخەل كە حوكىمبا و
لە بى دەست شىكى
كىرىد، يان بلى دەستت
يىشە جوانەت كرد.
رۇدوودا پاپۇرتىك لە
رایەوە، كە كارىزكە لەو
بەردىلىپ بەرۋەچۈرۈ،
ئىلتە ئاداوه بۇيە كارەكە
نامامنۇسى، ئەڭمەر
دەوات لېتكەم دیدارم
ئاناپا سەرگە و تۇو
بېرئەوه تو منهتت
تو ئىشى خۇتە
شى خۇت بەبى
سەركەمتوووی، من
لە بەردىلىپ بەدم بە
رەزەكەم بىروا، نايدىم
كە من ئوانى خۇم
سالە لە خەزمەت
ئىش دەكەم، جىا
دەم خۇيىندا كارىدا
195 ئىشىشتا بىندال
شانقى بىم كردىووه،
زە دەدا كە دەزانى

بەرپرسی بەشی دراما لە نەورۆز تیقى لە دراما و شانو نازانى، جاروبىار لە رۆژنامەكان
شتى دەبى، نەك رۆژنامەنۇوسىشە

ئىشەكى بەكەل نايى، بۇ ئەوهى
ئىشەكى بۇ بىرىيەن، من نامەوى
زۆر دەستىرىتىز كەم بۇ ئەم كونە،
بەلام ئەم بىرادارانە خۆيان دەزانە.
* ئەم چارمۇنوسى كارماكتى چىلىق دى،
ئەمكار هەر تىمايشان نەتكەر، چى دەكە ؟
— بە قىسىمى ئەوان لەوانەنى تا
ئەمسال ۲۰۰۹ رابۇ مىست، نۇسخەي
ئىشەكى خۆم لايى، بىم لەھوللىرىن
و سەليمانى و دەھوك ھونرەمنىدەن
داوادتەكەم و لە ھۆلىكى
سىنەمامى ئەوكارى خۆم بۇ نوخىھە

- قوريان جيوازى زۇر دەركىرى -
مەدھقۇشى شاعير و خواليخۇشى
دەيگۈت: باسىكى خۆمان بىينىنە
پېش چاۋ، لە باسى خەلک
باشتىر، من ۸ سال لە ھولىز
بۇوم، كە گەراماھە ۲ شىتم بۇ ئىپى
نوادىنى ناشتى و بىزاقى رۇشنىرى
دەررۇوه، دوازدە ملىيون و نۆسەد
ھەزاريان داومەتى، ھەر لەگەل
مەدا ئىشىك سەد و بىست و هەشت
ملىيون و نيويان داومەتى، كە ئىشەكە
ھەموو پەلەي ياك بۇو، بەلام من
چوار وەرزەكەم خىستتە ئىشەكەي
خۆم، لە شاخ و دەشت و گوند و
ھەممۇ شەتكانى چوومە، بەلام
ئۇ لەدىك دوو شۇيندا ئىشەكەي
تەرتىپ كىردىو و دەنواو، بۇ من بە
دوازدە ملىيون و نۆسەد ھەزار: دواى
ئۇمۇش ۳۰-۲۰، چار مىنيان دەردىتەوە
ھەولىز و ھاتوومەتتەوە، كاتىكىش
ئىش بۇ من دەرجۇو بىاھىرەت ھەنە
مۇتۇمىلى خۇقىت بىر بەزىزىن دەكىد
نەددەگە ئىشەت ۵ ھەزار دىنار، بەلام
كاتى دەستتىرىد بە ئىش، چونكە
ئىشەكەي مىنيان دواخىست، دەبەي
بەزىزىن چووه ۳۰ ھەزار، من توانىيم
ئىشەكەي خۆم تەواوەكەم و بىدەمە
تەلەفزىرۇن، بەلام بەداخاھە
تا ئىسستا تەلەفزىرۇنى نورۇز
را يېكتۈرۈو و دايانتېزاندۇرۇ.
* توڭلۇكىس لە راگىرتى دىراماڭەت
دەكەي، بىدەم بەرپىرسى بەشى دىراما لە
رېپورتاژەكەي من گۇنى: ئەم ۱۲ دىراما بە
كە ئىكى نامايشىركەن نايەن و بۇ تەنەكەي زىل
باش، شىكارى ئەم ھاوئىشىيە قۇنۇ؟
- من دەلىم لە سەرتەتتاوە
لىزىنەيە كە دەقىيان دەچتەت
بىردىم و لىزىنەي دەقىيان بىن دەلىن
لە تەلەفزىرۇن، ئەم لىزىنەيە دەق
بۇ ھەبىء؟ ئۇ لىزىنەيە كە موافەتى
لەسىر دەقىك دەكەن بۇ دەيىكەن،
كە كەدىيان بۇ پارەي بۇ دەرجۇو،
كە پارەي بۇ دەرجۇو بۇ ھېشىتىان
دەرھېنەرەك كارەكە بىكا، كە كردى
بۇ دەيىخەنە تەنەكەي خۆلەو،

روایی چاکی بینیه، و هکو پیمگوتوی
 پیویسته هوئرمهند جیاپکریتوه
 و درهینه رکان جیاپکرینده و
 هرجی هات درهینه نه بی و
 ئەتكه نه بی، من که تو اوان نه بیو،
 با سالانیک بی ۋیش بکم، کە
 نەمتوانى له گەل رموتى ئىستا بروم
 با نەمیتم و لامدەن و خەلکى دىكە
 بېین، ئۇوه راي منه.
 * کەی کاتى ئەودەدی داراما کوردىيەكان
 واكەن بىنېن كورد داراما کوردىيەكان
 بىكا، ئەگ غەيرە كوردىيەكان؟
 - بے با، مەلات - كە دېش،

شوان عومه‌ر: گه‌رده‌لوقول ره‌زای گران کرد و دو مم

* گهشیبینیشتم به رامیه ر به شسی
سینیمه هم، به هیوای لهش ساغی بوق
دره هینه نه.

* نه مردی در امای کوردی چون دینیه؟
- در امای کوردی به رو باشی
ده روات، هیوا درام زور باشتر
بیست و ریزمن همیه بق هم وو
دره هینه ره کان، همکار دهزان شتی
باشیان پی نیمه با چاوه ری بن
ئیشی سه قهت پیشکشی خله لک
نه کهن. له که کل داوای لیو ووردن.

* له گه کام ده هینه زور مو تا خاهی؟
- له گه کام ده همو وویان به گهستی
مور تا خاه هر له شانتو کانی ۱۹۹۲
۱۹۹۴ و دراما کانی ۲۰۰۶ و ۲۰۰۸
په لام به تابیه هتی له گه کام مامو ستای
کوردم کاک جه لیل زنگنه.

* تا پیستا به شداری هیچ کاری کی شانویت
کردووه؟

- به آنی و هک له سه ره تاوه ئاماژدم
پیکر، سین شانتو گفری یه کیکیان
سالی ۱۹۹۲ باسی را په برینی ده کرد،
دوو شانتو دیکه له سالی ۱۹۹۴.
* جه که له روزنه که خوت، حذت دزد کرد له
دراما گه دله دلوو کام روقل هی تو بوایه له
زور شانازی به و روله
ئیتیجادیه هی خومه وو ده کمه،
جونکه بومه ته جتنی سه رنج
بوق بینهر، که رولی به عسیه
خر آپه کان ده بیننم.

* رات له سر په درخان؟

- به رای من هفتنه نامه یه کی

دوای مومنی له ژماره ۹۷ هه قته نامه‌هه مان
ریپورتاژی کمان له باری دسته‌هه سرکردی
دراما له نهورز تفیش پلاکاردیه و، یدکن
له و دراما بانش کاری هوندرمهه نه عیاس
ژاگتیه بیو، سهارت به و بایته و روشی
نه مرؤی دراما کوردی به چاکمان زانی
بیدوینیه...

* نَّمَرُوقِي دراما‌ای کوردی له ج ناستیک دهیتنی بهه باراوده له گەل سالانی راپردوو؟ من دەلیم دراما‌ای کوردی بیونی باشتره له نهیونوونی، چونکه ئیمه میللەتیکین پیویسته دراما و سینەما و کاره هونغرييەكانى خۇمان لە هەممۇ بوارەكانى دىكە، ئەوانە كۆمەلى شتن وەک خۇراك و ایه بۆ کامل بیونو شتەكان، ئیمه کە باسی دراما دەکەين دەبىن باسی لاپەنە مۆسقىقى و شىۋەكارىيەكەشى كەمەن، دراماى ئەرمۇش زۇرگەس درەقەت تاشىن، يانى زۇرگەس پەلامارى ئېشكەن دەدا و دەھمۈن ئىش بىكا، بەلام توانىاي نىيە و دەشىكا، كە دەبىكا بە سەقەتى دېتە بەرھەم، لەبەرگەوه جەماوهرى ئیمه وەكوجاران نىيە، ئېستا بىنەر چاو و بىنەن و فکرى تىزە و جوان دەبىنى، سەرەدمى ئىمەن كە لە سالانى حەفتاكاندا ئىشمان دەركىد لە حەفتاوه تا نىزىكى نەمودەدكان بىيى دەللىن سەرەدمى زىرىپىنەن وەنەر كوردى، بۆ ئۇمۇسى پى دەللىن؟ ئەوكاتە خاونى كەوردو پېرۇزمان بەھەمۇ بەھەپىرى خۆشە ويسىتى ئىشمان دەركىد، بەلام ئېستا وانىيە، بۆ نەنۇونە من (بۇوكى ژىئر دەوارى رەش)م كرد، ۱۵۵ دىناريان بىداین بەھەمۇ تىپوونەكانى، بەلام ئېستا ئەكتەر هەپە، كە بېيى دەللىي وەرە لە دراما يەك ئىشىم له گەل بىكە، پېشىمەمۇ شىتىك دەلى پارەكمەم چەندە؟ جا بە برواي من لە دىنادا هەر شىتىك بۇوە بازى كانى سەقەتە و بە سەقەتى دەزانم.

* بەلام هەندى كەس دەللىن پیویستە دراما و سینەما بىنەتە كارىتكى بازىڭانى؟

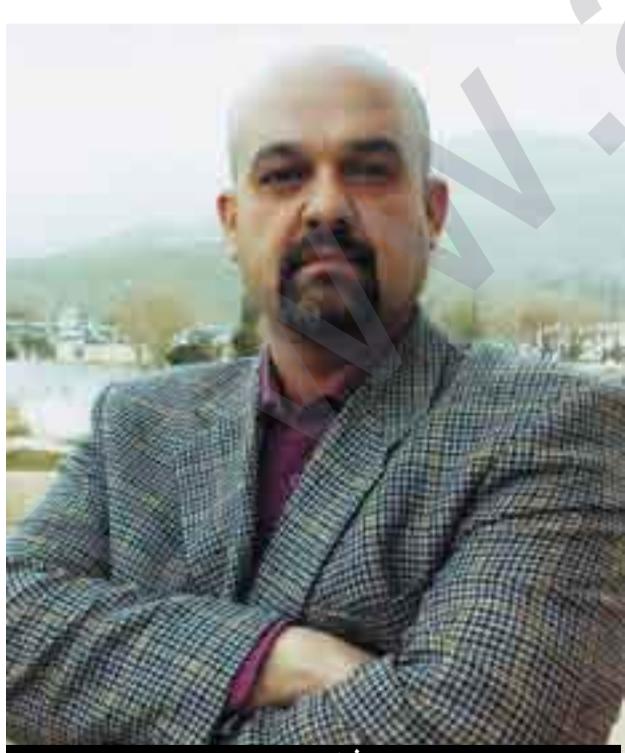
- من له گەل ئەمودانىم، چونكە لەسەرەيدى بىنەتە كارىتكى پېشەسازى لەوانەدە شەتكە زىياتر و زۇرتىرىپى، بىنەتە پېشىرىتىكى، بەلام ئەمۇ بە باش نازان.

* بەلام پیتاولىي سینەما و دراما بىنەتە پېشەسازى باشترە، تاڭو كەرەمە چاڭەكان خۇيان بىس پىنن و نەوانى دىكەش فەراموش بىرىن؟

- هەممۇ كاتى بەرھەمى باش لە هەممۇ شۇپىنىڭ خۇى دەسەپىنى، من نامەوى ئاماڭەز بە هەندى شت بىدەم، بەلام جارىكىيان لە رادىپى ئەوا دىدارىكىم له گەل ئەتمامىدا كە درابارىي دراماپۇ، من باورمۇ و ایه قۇنەتىكى زەرگەنگە بۆ دراما، من كە هاتىمە ھەولىرىن و لەمۇ ئىشىمكىد، دەبىن قۇنەتىكى ھەولۇرىن بىنام و دەبىن قۇنەتىكى ھەولۇرىن بىنام.

شوان عمومه ر مخدومه له سالی ۱۹۷۴ له
له دېکي کانى ناساكانى شارى ئىسلامانى
لەدا يكىسووه، دەرچۈزۈ يەمانگاي
پېيڭىلانىن مامۇستايىانە و يېستا جەك
لەكارى هونىرى مامۇستايى، نەو له
كەردەمۇسىدا رۇنى ئېتەجەيدىيەكانى ناو
كۆلىرىي بە جەھىستە دەكىرد و دىشلى بە
ئازىزىي خۆم دىنيا يۇنۇمەرە هەئىزاردۇدۇ،
چۈنكە لە مەنلا ئابىيەوه خۇلىاچى هونىرى
ئواشلى بۇوم، ئەو دىدارەمان لەگەقى

سازکرد..
لُه: هونه‌ری به درخان
* یه‌که‌م کاری هونه‌ریت که و له‌کوی بیو؛
- له سال ۱۹۹۲ که هیشتاد له
پیمانگاری‌بیوم له شاونگه‌ریبه‌کدا
به‌شداریم کرد له سامن‌تر تخته‌ی
شاونی هولی ٹاماده‌یسی
بیشه‌سازی کچان له سلیمانی، که
شاونگه‌ریبه‌که باسی له را پریمی
سالی ۱۹۹۱ دهد و روئی که‌سینکی
به عسیم به‌رجه‌سته‌کرد.
* بچه‌له زوری‌سای کاره‌کانت روتی
کاراچه‌ری خراپ دیفینی؟
- ئه‌وه ددگه ریت‌توه بیوه هله‌لیزاردنم
بیوه و کاراکتله‌ره خراپانه
له‌لایه‌ن دهره‌ینه‌ردوه، به‌لام
خوش پیمخوشه، پونکه خراپی
ریتمی به عس ده‌خمه روو بیو
میله‌تان به تایبه‌تی میله‌تکه‌کی
خوم که کورده، به‌لام له درامای
وهسیه‌تنامه که دهره‌ینانی به‌ریز
به‌کر رهشید بیو و روئی موقدده‌می

شوان عمده

سـهـرـكـهـوـتـوـوهـ،ـ چـونـکـهـ زـورـ
گـرـنـگـیـ بـهـ هـوـنـهـ وـ گـهـنـجـانـ
دـهـدـاتـ وـ لـهـگـهـلـهـمـرـوـیـ کـوـمـاـنـگـاـ
گـونـجـاـوـ،ـ هـهـرـوـهـهـ گـنـگـیـ دـهـدـاتـ
بـهـ وـهـرـزـشـکـارـهـ کـوـنـهـکـانـ وـ بـوـارـهـ

نەزەرەندىمەد

هونرئييەكانىشى لە چالاکى
قوتابخانەكەن دەستى پېرىدوو.

مستەفا رەمنجەپۇيە و كاره
دەنگىيەكانىشى لە سەتۆدىيۇ
ھونر بە ئەنجامىگە يەندراوه و
كۈرانى دوومىيان (بىزاز نەبۈو)
لە تۇپەمبۇن) لە شىعىرى رەدان
كارىكەريان لەسلىرى ھەبۈو،
ئارەمنىد ئىستا دوو گۈرانى
تۇمار كىرىدووه بە ئاوهكاني
كەس شەك نابەم و بىزاز نەبۈو
لەتۇرەمبۇن).
مەنگىيەكانىشى لە سەتۆدىيۇ
مەنگىيەكانىشى حەنگامەدراوه و كارى
مۇزىكىيەش ھەيمىن حوسىن
ئەنجامى داوه.
جىسى ئامازىدە ھونرەمنى
يەكمىيان (كەس شەك نابەم) لە
شەرەزايى لە ئامىرى دەمىن
ۋەركىتوووه و ئاواز دابەشكىرىنى
كۈپىي و ئاواز دابەشكىرىنى

ئازارىڭىز دەنگەن ئەنلىك

ئەنلىك دەنگى

فەرمانبەرى بەرىۋەبەرایەتى
تۆمەنگەن خانوبەرەدى
يەكمى ھولىق بەرىز (ئەممەد
نەسرەددىن)، لەناخى دەلمەد
پېرۇزبايىھى كەرم لەگەل چەپكە
كۈلىخى بۇ دنار پېشىكەش بەھەربىوو
ئازىزانمەن دەكمەن، دواكارم لەيەزدىنى
گەۋەرە ئەنلىكى پې خوشى و
كامەرانى بەسەر بېن. دووبارە
پېرۇزمو نوخشە لە ھەمەو كەچ و
كۈرە پارىزەرەكەن بى.

بە بۇنەيە ئەلەقەكۈرىنەمەد
ھاوپىشەم بارىزەرى بەرىز
خاتۇو (لەنە كەمال قادىر) لەگەل

پېرۇزبايىھى

بە دەلىيىيە و دەلىيىم (٣٩)

* دواي ئەمەي پەرلەمان بىيارى ئەمەي
دا رېتىھى بەشدارىيەرنى ئىنان لە ٢٥٪و
بۇ ٣٪ دەرىزبەكتەو، بۇيىھە
كەسەرەدەمەبىيەيان بىقەرەس نەكەيت،
كە كاتىك لە ولاتى وەك سەعدييە خاتوو
(نورا ئەغاپىزى) پۇستى جىڭىرى وەزىرى
پەرەرەدو فېرەكىنى پېتەخشار، بىارە
سەرەرەم باھۆزىكەي ھزر و دەسەلەتتە
كۈنەكەن، ھەنگاوه بە مەنگاوه رادەمەلاتىت،
كۆمان لەودە نىبىي كۆمەلگەكەمان كچان
و ئىنلىنى ئەوتۇنى تىا مەيىە، كىزقى
مەرقىقايەتى و زاسىتى و كوردىيەتىان
لە رۆز لە ھەندى بېپاوان بالاترە، بۇ
نۇونۇھەر لە مانگادا لە سەننورەي
قەزايى چەمچەمەل، نەزىرە خانى كچ و ئىن
پەرلەمان تارەكەمان نەمۇنەي لەيەنۇپايان
تىا دىارە.

* ولاتىكەمان زۆر
جوان و شىرىنەن،
جوانىيەكى لە
چەپكە كۈل دەپتىت،
بىزاف و شۇپش
و رېبىزەكەشمان
بە چەپكە كۈل
چاوندۇو، لەچەن
دەنگ و دەنگ و
دەنگ و دەنگ و
ھەزىزى شۇپشىكىرى
پېتەختەوو، چەپكە
گو لە كە شەمان
ھەرىيەك لە

كۈلەكەنلىي بىقۇن و بەرامىي نايابىي خۆى
ھەيىە، نە كاروامان دەمەستىت و نە
كۆزەرەمان دەپتىت.
ئەم تەلارەشى هي ھەمۆانە ناسنامەكەي
سەرەيازەنەنكاڭان كەس بېتى قوت نادىرتىت،
بە دەلىيىيەن دەلىيىم، ھەر گۈلىك
لەم گۇلان، لەگەن سىسيبۇونى جەنە
شەپەرىكى، چەندىن پەرەكەنلىي كەشەوە
لەگەلدا چىرە دەكتا، قەتائىدى ھەر
كۈلىك تاوانىكە و پەرە سىسيەكەنلىش
پەرە كەشە بەندارەكەنلىان بىن كەنارو كىز
ناكىرىت، پەرە گەشەكەن سىسيەكەن وەلە
مەنلىن.

* كاراتىرىن و ھۆشىمەن دەپتىن و
ھەزىقانلىرىن كەنچ و لاو، خۇنگارانى
زانكۆكەن، لەتكە رۆزىنەن خۇيندن
و شەوانى كۆشىش، ئەم توپە كارايدى
لە بۇنۇ يادو رووداوكەنلىدا بۇنى

خ

ش

و

خ

و

ش

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

ن

ى

لارپه رپه کي و هرزشيه، به درخان دهريده کات
به سه رپه رشتی:
زاگرُوس نانه کله لی و نَحْمَدَ مسنه فا

۲۰۰۹/۳/۸، ناداری ۱، ۱۱۳

وہ رُشی بِ درخان

یارییه کانی
قۇناغى
هاتنى
خولى يانە
پاڭھوانە کانى
ئەورۇپا

ثا: وهرشی بهدرخان
دواه نهادی قوانین یدکه که خوبی یاده
پانه و آنده کانه نهادروپا له روزانی ۲۴ و ۲۵
ماهی رازدروه نهاده اند، بزیاره روزانی ۱۱
نه دم مانگه باریکه کانی قوانین هاتنه و دی
نه پانه و آنسته نهنجام بدرقت، که بهم
شیوه هی خواره موده:
باریکه کانی پیش شمه ده ۷/۰
لیقه ریویل، بزیاره مدرید له باریکای
نه نفلتره درود، نهنجامی باری چوون:
- ۱ -
بوقافتنتوس، چیلسی لاه باریکای دی
لاته لبی، نهنجامی باری چوون: ۱-۰
بایرمیونخ، سیپورتینگ لشیونه له
باریکای تاریانتش نارینا، نهنجامی
باری چوون: ۵ - ۰
بانسانانیکوس، فیاریال له باریکای
ئولومپی، نهنجامی باری چوون:
- ۱ -
باریکه کانی چوارشمه ده ۷/۱
مان یونایتد، نهنته میلان له
باریکای نولترافولد، نهنجامی
باری چوون: ۰ - ۰
رۆما، نهرسنال، له باریکای
ئولومپیک، نهنجامی باری چوون:
- ۱ -
بندشلونه لیون، له باریکای
نیوکامپ، نهنجامی باری چوون:
- ۱ -
بیورتو، نهتلنه تیکو، مهربیدله باریکای
درآخا، نهنجامی باری چوون: ۲-۰

آشایه‌کهی له ندهن به ریوه‌یه

دنبیرت (زاخ، دهوك، سه رسنگ، سولاق، مهسيف، هه وينر، كويه، تدققنه، كهركوهك، چه مجھه مهال، بازيان، سليمانى، عمه بهت، سه يدساديق، تا دهگاته هه لې بجهى شەھيد، كه (٨٠) كم دنبيرت به ويلچيركهى بىبىن سوود و درگرن له ئوتومبيل، جىگاي تامازە پېتكىرىدنه ٣/١٦ دوا ويستگە شاهۆ قادره، كه دهگاته هه لې بجهى.

نه دوای سر-کوه و ته گهوره کهی له نیوپرک
و بهشاداری یکرنی له ماراوسونی نیونه ته وودی
نیوپرکدا، همچهارهایان هه لکهان بندوای
نچه کایانیا له ۲/۷ له خالی سنوری ثیباهیم
خه لیل، شاهوی پاشاکهی له ندمن بدیرینه یه
به ویچیره کهی (عارهبانه)، که ثم شوینانه

پارییه دوستانه بیوده و له تییه کان له مانگی ئادار

دراخان به ورزش

کچانی مهلهوانی عیراق له ههولیر دهنه میوان

ئا: وورزشى بەدرخان: بىيار وايە لە ١٣ و ٤/١٤ و بە يەشدارى تىبىي مەلھوانى كچان زۇيدى يانەكانى عىبراق لە مەلھوانىكە سەنتەرى بلوو پائەۋانىپەتى مەلھوانى يانەكانى عىبراق لەسەر ناستى كچان بەرۇرە بىچىت، ئەمەدۇ چاودۇران دەكىت لەم پائەۋانىپەتىيە زىاتر لە (٢٠) يانەنى عىزېراق بەشدارى بىكەن، مەبەسىت لەم پائەۋانىپەتىيە دەست دەستتىشاڭىزدىنى يېتىكەتىسى كچان عىبراقە. لە يىارى مەلھوانى يەكىتى مەلھوانى عىبراقى بىرلەيدارلۇ كچە يارىزىنەكان جىڭە لەھۇ دەتوانى نەكەن يانەكانىيان يەشدارى بىكەن، دەتوانى بە تاڭ بەشدارى بىكەن، تا نەگەر نەنجامەك بىاش بۇو، بۇ يەزىز ھەنئۈرەدى عىبراق وەرگىرىن، زۇنۇڭ پىش دەستپېكىرىدىن يارىبەكانىش يەكتىيە كەنەن ئەلەنلىك ئەلەنلىك كۇۋەن ئاسىك ساز دەكت، يەممە دەستتى داناسى چالاکىيەكانى يەكتىيەكە بە بۇ ئەم وەردى، بىيارىش وابۇو، لە سىتى نە و مانگە پائەۋانىتى يانەكانى كچانى شارى ھەولىر ئەنجام بىدەرت، بەلام نقى ھەولىر دوايىختى، بۇ ياش كۆتۈلى ھاتى كەنەن ئەمۇرۇز.

لله سعده عهلى: دو وهم روزى زاوایه تیم بود...
بومه گلکاری بالله و انبیه تنسک!

شتو و رمزاییه، هر چوار یاریمان برددهو،
گوله کانیش من و عادل شاکر تو مارمان کرد،
من یه کم کاپتنی کورستان بیوم و ماموستا
جهمال، که در چووی و راهینه رمان بیو، منیش کاپتن
و باریده دهی راهینه بیوم.
* نه یاریانه لبیرت ناچیتهوه؟
- بیکومن یاریبیه کانی هله لبازاده کورستان
و یانهه که رکوک سالانه حفناکان رزور
به هیز بیو، له یاریبیه که^(۳) به (سفر)
له که رکوکوکمان بردهو، هرسن گول من
کردم، له یاریبیه به تنهها^(۴) کولم کرد،
له پالوانهه تبیک له شاری خانه قین بیو
روژزو و زاویووم تو اینم بیمه گوکاری ئەم
پالوانهه تبیک.
نابی شومهی لبیربکهین ئىسعەد عەلی له
سالی^(۱۹۷۴) تا^(۱۹۸۲) له گەل سەعدى سالىح
راهینهه تبیک یانهه هولیز بیون و له سالى
راهینهه تبیک یانهه هولیز بیون و هولیز
(۵) او azi له هولیز شیناوه، یه کم کاپتنی
هله لبازاده کورستان بیوم، به ئومیدى
ئەمدين، که شو ریز لیناته و مرزشیبیه بیراوه
بیو بگریتهوه.

A portrait photograph of a middle-aged man with a dark mustache and receding hairline. He is wearing a light-colored jacket over a white shirt. In the background, there is a framed picture on the wall.

نام: وهرزشی بهادرخان
گهرا: کات بُو دواوه بگهربایوه، شهدا
نهسته‌یاری: پرشنگداره‌کانی سه‌ردمه خوی
بچاوی خومن سیحر و هونهرو هیزو توانا
و زیرینان دهینین، بهلام که‌پانه‌موهی کات بُو
دواوه محاله. نتاجار شم نهسته‌یرانه نه‌رم
ندرم. بیاندویینن و باسی سه‌ردمه زیرینی
خویان و قسیو بادسرهاته خوشکانیان
بومان بکیرنهوه.
نهسته‌عد عالمی: بهلی من کوتایی چله‌کان
لهشاری هولیز هاتوشهمه دنبا و سه‌مرتای
شهسته‌کان و هرزشی بیوه ناویته‌ی ژیانم

بهدرخان یه‌کم هه‌فته‌نامه‌ی ئەھلى ئازاده، دواي راپه‌رین ژماره سفرى له ۲۰۰۰/۱۰/۲۲ له سليمانى دهرچووه و ھەموو ۸ و ۲۲ مانچىكى دەزگاي چاپ و بلاوكىدەن وەي بهدرخان له باشۇورى كوردىستان دەرىدەكتا

ناآنیشان: کوردستان، ههولیر، شهقامی ئاراس،
بالاخانه‌ی سرهداری
نورمال: ۱۷۹ ۲۵۱ ۶۶
مؤایل: ۴۵۵ ۴۷۸ ۷۵۰ ۹۶۴ +
سلیمانی، بالاخانه‌ی رەھىمى مەلا عەلى
مؤایل: ۱۰۹ ۸۵۴ ۷۷۰ ۹۶۴ +

- راویزکاری میز وو: د. عهدوللا علیایادبی
- راویزکاری زمانه انبی: د. ویرا عومنر نهادین
- راویزکاری رونوکاکبری: د. هیدماد حوسین
- راویزکاری کلتوری: خالید جوتبیار
- راویزکاری هوندری: محمدزاده
- بهشی کومپیوت: نهیوب یوسف ئەبویه کر

- خاوهن ئىمتىازو بەرپۇدەرى بەرپىرسىن:
  - حەمىد ئەبوبەكىر بەدرخان (٠٧٥٠٤٥٥٨٧٨)
  - بەرپۇدەرى نۇسقىنىن:
  - عەبدۇلرەحمان مەعروف (٠٧٥٠٤٣٨٥٤١)
  - سەتافى كارا:
  - حەممەن ياسىين، نازم دىلەند، كازم عومۇر دەباغ، هيئىن جەمەيل،
ھەواراز مەممەد، مەممەد قەفتاڭ، مەسعود ئىبراھىم، حەسىبە بابۇئى.
  - نەخشىھەساز:
  - ناسۇ حەممەن ئەممەد (٠٧٥٠٤٤٧١٨٢١)